

ANALIZA STANJA I PREPORUKE ZA RAZVOJ DALJNJIH AKTIVNOSTI ZA OSOBE U NEET STATUSU

Ova publikacija nastala je u sklopu projekta „*Uspostava sustava praćenja NEET osoba*“.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Zagreb, 2018.

Impressum:

Analiza stanja i preporuke za razvoj daljnjih aktivnosti za osobe u NEET statusu

Naručitelj:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Za nakladnika:

mr. sc. Marko Pavić, ministar

Autori:

dr. sc. Iva Tomić, dr. sc. Valerija Botrić i dr.sc. Ivan Žilić (Ekonomski institut, Zagreb)

Recenzent:

doc. dr. sc. Teo Matković (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Grafička priprema i tisak:

I.T. GRAF d.o.o.

Naklada:

400 primjeraka

Zagreb, 2018.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Ulica grada Vukovara 78

HR-1000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 6106 311

E- pošta: 6106 311

e-pošta: javnost@mrms.hr

Web: www.mrms.hr, www.gzm.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj studije isključiva je odgovornost Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.

Sadržaj

1. Uvod u problematiku.....	1
1.1. Definicije i dostupna statistika	1
1.2. Pregled literature	6
2. Opis metodologije	10
2.1. Izvor podataka	10
2.2. Način definiranja osoba u NEET statusu.....	11
2.3. Metodologija obrade podataka.....	15
3. Nedostaci postojeće baze podataka za analizu i praćenja osoba u NEET statusu	16
3.1. Identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu	16
3.1.1. Problemi spajanja postojećih registra i nedorečenosti koje proizlaze iz njih.....	16
3.1.2. Problemi s iseljavanjem (emigracijom)	18
3.1.3. Problemi nepotpunog obuhvata potencijalne NEET populacije	20
3.2. Aktivacija i integracija NEET populacije na tržište rada.....	22
4. Osnovne karakteristike aktivnih i neaktivnih osoba u NEET statusu.....	25
4.1. Deskriptivna analiza.....	25
4.1.1. Učenici (Carnet baza).....	25
4.1.2. Studenti (Srce baza).....	31
4.1.3. Ukupno (Carnet baza i Srce baza).....	36
4.2. Analiza rizika ulaska u NEET status.....	43
4.2.1. Učenici (Carnet baza).....	43
4.2.2. Studenti (Srce baza).....	47
5. Prijedlozi za unapređenje metodologije praćenja osoba u NEET statusu.....	51
5.1. Detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu	51
5.2. Aktivacija i integracija NEET populacije na tržište rada.....	53
5.3. Unapređenje suradnje i kapaciteta potrebnih za praćenja osoba u NEET statusu	55
6. Zaključak	56
Popis literature	58
Dodatak	62
Odjel za matematiku, Rijeka.....	74

Popis kratica

ALMP	Active labor market policy (Aktivne politike tržišta rada)
API	Application Programming Interface
ARS	Anketa o radnoj snazi
CARNET	Hrvatska akademska i istraživačka mreža (Croatian Academic and Research Network)
DZS	Državni zavod za statistiku
EK	Europska komisija
EMCO	Employment Committee (Odbor za zapošljavanje Europske komisije)
EU	Europska unija
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
ISAK	Informacijski sustav akademskih kartica
ISSP	Informacijski sustav studentskih prava
ISVU	Informacijski sustav visokih učilišta
MDOMSP	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
NA	Not available (nije dostupno)
NEET	Not in employment, education and training (ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih)
NN	Narodne novine
REST	Representational State Transfer
SRCE	Sveučilišni računski centar

Popis slika

Slika 1. Definicija NEET osoba prema Anketi o radnoj snazi	3
Slika 2. NEET stopa (15-29) u EU u 2007. i 2017. godini.....	4
Slika 3. Udio NEET populacije prema različitim kategorijama i dobnim skupinama u Hrvatskoj – 2017.4	
Slika 4. Broj i struktura registriranih nezaposlenih osoba u dobi do 29 godina prema razini obrazovanja – prosinac 2017.	5
Slika 5. Način definiranja NEET populacije na temelju analitičke baze razmijenjenih podataka	12
Slika 6. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29)	14
Slika 7. Potencijalni emigranti među učenicima (Carnet baza).....	19
Slika 8. Stopa povrata na investicije u ljudski kapital	23
Slika 9. Struktura generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) -prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)	37
Slika 10. Distribucija definiranih nezaposlenih i neaktivnih NEET-ovaca (15-29) - prema dobi (%).....	38
Slika 11. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu prema županiji prebivališta.....	40
Slika 12. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu nezaposlenosti prema županiji prebivališta	40
Slika 13. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu neaktivnosti prema županiji prebivališta	41
Slika 14. Distribucija osoba (15-29) u definiranom statusu zaposlenosti prema županiji prebivališta .	41
Slika 15. Procjena stanovništva prema dobnim skupinama (2011.-2017.)	52
Slika 16. Distribucija osoba s najvećom vjerojatnošću ulaska u NEET status prema županiji prebivališta i strukovnom području (Carnet baza).....	62
Slika 17. Distribucija osoba s najvećom vjerojatnošću ulaska u NEET status prema županiji prebivališta i znanstvenom/umjetničkom području (Srce baza)	63
Slika 18. Udio generacije osnovnoškolaca 2016./2017. koji nisu nastavili obrazovanje - prema županiji prebivališta (Carnet baza).....	63

Popis tablica

Tablica 1. Osnovna deskriptivna statistika ulaznih podataka za analizu	11
Tablica 2. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja.....	13
Tablica 3. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29)	14
Tablica 4. Pregled skupa podataka za analizu osoba u NEET statusu.....	17
Tablica 5. Razlog ispisa s indikatorom je li osoba završila obrazovanje ili ne u Carnet bazi (učenici)...	17
Tablica 6. Udio definirane neaktivne NEET populacije koji su bili evidentirani pri HZZ-u nekom ranijem razdoblju.....	18
Tablica 7. Udio učenika koji su kao razlog ispisa naveli promjenu prebivališta prema statusu u obrazovanju/na tržištu rada (Carnet baza)	18
Tablica 8. Udio studenata koji imaju prebivalište izvan RH prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. (Srce baza)	20
Tablica 9. Broj učenika u osnovnim školama.....	20
Tablica 10. Broj učenika u srednjim školama	20
Tablica 11. Broj studenata i diplomanata.....	22
Tablica 12. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - ukupno i prema spolu (udjeli).....	26
Tablica 13. Struktura generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)	26
Tablica 14. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%).....	27
Tablica 15. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%).....	28
Tablica 16. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (škole) (%)	28
Tablica 17. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema strukovnom području (%).....	29
Tablica 18. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema tipu programa (%).....	30
Tablica 19. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – ukupno i po spolu (udjeli)	31
Tablica 20. Struktura generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)	32
Tablica 21. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%).....	32
Tablica 22. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%).....	33
Tablica 23. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (visokog učilišta) (%).....	34

Tablica 24. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema vrsti visokog učilišta (%).....	35
Tablica 25. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema području znanosti (%).....	35
Tablica 26. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – ukupno i po spolu (udjeli).....	37
Tablica 27. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%).....	38
Tablica 28. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%).....	39
Tablica 29. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (%).....	42
Tablica 30. Granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za učenike (Carnet baza)	45
Tablica 31. Granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za studente (Srce baza)	49
Tablica 32. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema nazivu programa (%).....	64
Tablica 33. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema visokom učilištu (%).....	71
Tablica 34. Rezultati probit analize za učenike (Carnet baza)	75
Tablica 35. Rezultati probit analize za studente (Srce baza)	78

1. Uvod u problematiku

Predmet ove studije je identificiranje i dokumentiranje NEET (engl. NEET - Not in Employment, Education or Training) populacije u Republici Hrvatskoj na temelju različitih administrativnih izvora podataka. U kontekstu provedbe Garancije za mlade, NEET populacijom u RH se smatraju osobe u dobnoj skupini između 15 i 29 godina koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih. Važnost identifikacije i analize NEET stanovništva proizlazi iz različitih strateških, kao nacionalnih, tako i nadnacionalnih (EU) dokumenata¹.

Međutim, prethodne spoznaje o karakteristikama NEET populacije u Hrvatskoj su ograničene i uglavnom su bile utemeljene na podacima iz Ankete o radnoj snazi (ARS) koju provodi Državni zavod za statistiku (DZS). Administrativni podaci korišteni u ovoj studiji obuhvaćaju one koje prikupljaju obrazovne ustanove i potporne institucije Ministarstva znanosti i obrazovanja (MZO), kao što su CARNET (putem sustava e-Matice koji prati osobe u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju) te SRCE (putem ISAK/ISSP REST API sustava koji prati studente); podatke Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) o registriranim nezaposlenim osobama i podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) o osiguranicima. Razmjenu podataka između različitih sustava omogućio je *Sporazum o poslovnoj suradnji za razmjenu podataka* između Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Jedna od prednosti korištenja administrativnih podataka je ta što postoji potencijal njihovog budućeg korištenja u provedbi mjera javne politike, kao što su, primjerice, mjere dosega (engl. outreach) i aktivacije na tržištu rada.

Potrebno je naglasiti da izvori podataka korišteni za identificiranje NEET populacije nisu primarno dizajnirani s tom svrhom, te nije realno očekivati da će prilikom ovog inicijalnog pokušaja njihovog analiziranja biti moguće dati sve odgovore na pitanja koja su relevantna za kvalitetno dizajniranje odgovarajućih mjera ekonomske politike usmjerenih ili na ponovno uključivanje NEET populacije u obrazovanje ili u svijet rada. Upravo iz tih razloga je značajan dio analize usmjeren na samu kvalitetu postojećih izvora podataka i mogućnosti za njihovo buduće unapređenje. Istodobno, bez detaljnih analiza nije moguće identificirati u kojoj su mjeri postojeće mjere odgovarajuće. Stoga je cilj ove studije steći i neke nove uvide u problematiku NEET populacije u Hrvatskoj.

1.1. Definicije i dostupna statistika

Koncept NEET populacije u široj upotrebi je od 2010. godine kada se Odbor za zapošljavanje (EMCO) Europske komisije usuglasio da će se u kontekstu *Smjernica za zapošljavanje Strategije Europa 2020* usredotočiti na mlade koji nisu zaposleni, niti u formalnom obrazovanju i osposobljavanju (EK, 2010). Od tada se u gotovo svim relevantnim EU dokumentima – koji analiziraju tržište rada mladih i/ili daju preporuke u cilju poboljšanja situacije na tržištu rada za mlade u EU² – NEET populacija uzima kao relevantna.

Eurofound (2016) naglašava da je NEET populacija izuzetno heterogena skupina u većini zemalja. U principu, mogu se identificirati sljedeće glavne grupe:

¹ Za detalje vidi primjerice, Bedeniković (2017).

² Npr. Preporuke Vijeća EU o uspostavi *Garancije za mlade* iz 2013. godine (Vijeće EU, 2013).

- konvencionalno nezaposleni, uobičajeno najveća skupina unutar NEET populacije, unutar koje se dalje mogu razlikovati dugotrajno i kratkotrajno nezaposleni;
- nedostupni, uglavnom obuhvaćaju one koji nisu u mogućnosti prihvatiti posao zbog obiteljskih obveza ili se radi o osobama s invaliditetom ili drugim poteškoćama;
- nezainteresirani, odnosno mlade osobe koje ne traže posao ili dodatno obrazovanje, te nisu ograničeni drugim (obiteljskim) obvezama. Ova skupina obuhvaća obeshrabrene radnike, ali isto tako i mlade osobe koje su odabrale rizičniji životni put;
- osobe u očekivanju boljih mogućnosti, odnosno osobe koje aktivno traže posao ili neku vrstu dodatnog obrazovanja, ali se ne odlučuju prihvatiti neku trenutačnu ponudu jer smatraju da posjeduju vještine koje će im omogućiti dobivanje bolje ponude;
- dobrovoljni NEET-ovci – mlade osobe koje putuju ili su na drugi način su uključeni u razne aktivnosti, kao što je umjetnost, glazba ili neformalni oblici učenja.

Povećavanje dobne skupine za analizu nezaposlenosti mladih do 29 godina života samo dodatno povećava heterogenost NEET skupine, jer brojnost razloga zbog kojih se mlada osoba može naći u NEET statusu dodatno raste. To drugim riječima znači i da se načini pristupanja NEET osobama i njihovog uključivanja u pojedine mjere aktivacije usložnjavaju.

Slika 1 pokazuje na koji način se definira NEET populacija u Anketi o radnoj snazi (ARS). Ujedno pokazuje koje se aspekte NEET populacije može na ovaj način analizirati, dok slike 2 i 3 prikazuju konkretne pokazatelje dobivene temeljem ARS-a³.

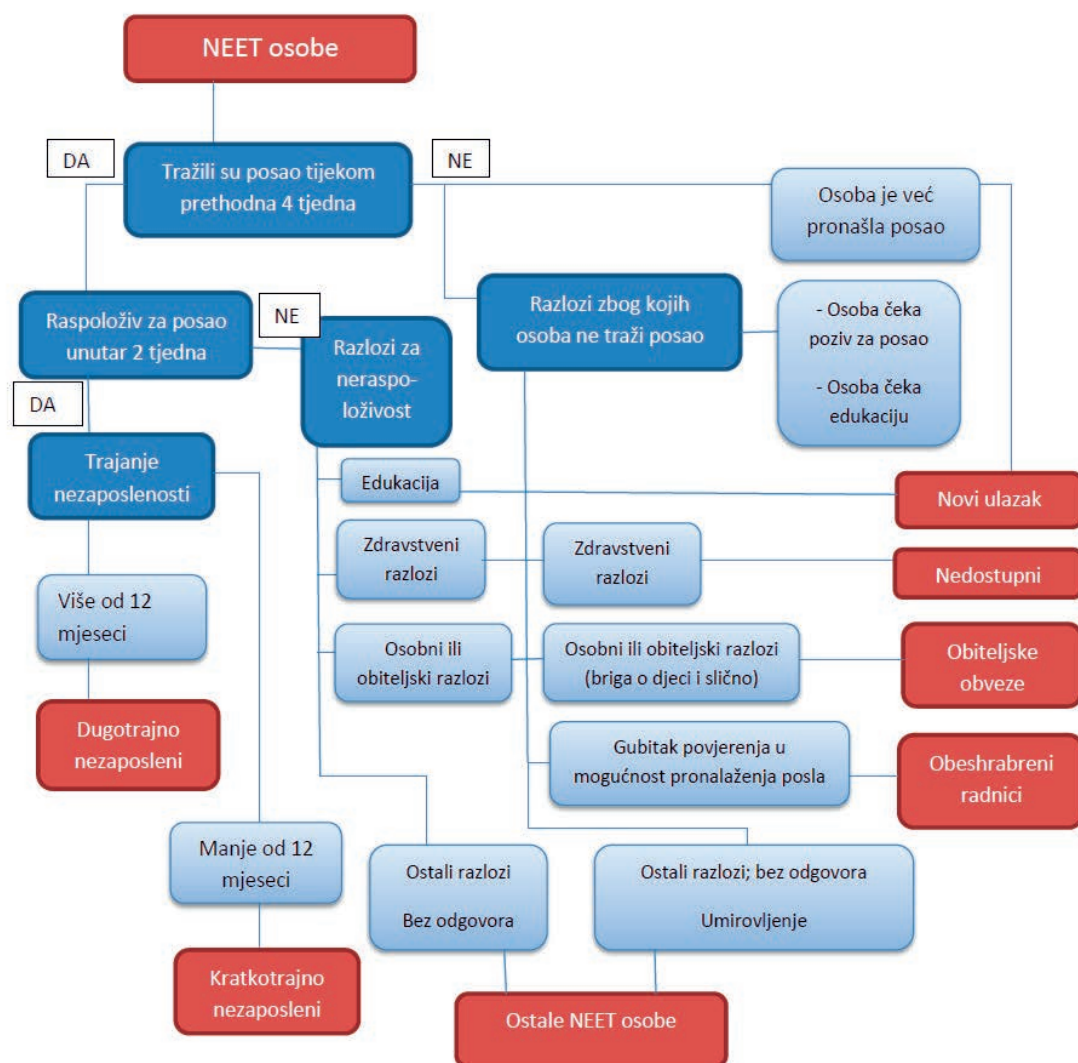
Tako nam slika 2 otkriva da je u 2017. godini Hrvatska imala četvrtu najvišu NEET stopu⁴ za stanovništvo u dobi između 15 i 29 godina – 17,9% - iza Italije, Grčke i Bugarske; čak 4,5 postotnih bodova više u odnosu na prosjek EU i 3,4 postotna boda više u odnosu na stopu koju je imala u 2007. godini. Slika 3, pak, govori da je NEET stopa najviša za najstariju dobnu (pod)skupinu (25-29), što i ne iznenađuje jer su dvije preostale mlađe dobne (pod)skupine (15-19 i 20-24) često još uvijek u formalnom obrazovanju. To je, uostalom, i razlog zbog kojeg je Hrvatska za razliku od nekih drugih zemalja EU kod kojih je relevantna dobna skupina 15-24 donijela odluku o primjeni *Garancije* na dobnu skupinu 15-29. Međutim, i kod skupine neaktivnih NEET-ovaca najstarija dobna (pod)skupina predvodi s udjelom od gotovo 9% među ukupnim stanovništvom u toj dobnoj skupini. Ipak, treba reći da je među NEET stanovništvom u Hrvatskoj najprisutnije nezaposleno stanovništvo, odnosno ono koje želi raditi. Udio neaktivnih, te posebno onih koji ne žele raditi manji je od prosjeka EU.

S druge strane, podaci HZZ-a daju prikaz registriranog (nezaposlenog) dijela NEET populacije. Na slici 4 prikazano je stanje u prosincu 2017. u kojem je vidljivo da je među nezaposlenim mladima u dobi 15-29 najbrojnija skupina u dobi između 20 i 24 godine starosti, nakon čega odmah slijede oni između 25 i 29, dok je najmanje onih najmlađih (15-19). Među svim dobnim (pod)skupinama najbrojniji su oni za završenom srednjom školom iako među najstarijom dobnom skupnom (25-29) visoki udio među nezaposlenima (40%) čine oni koji su završili više ili visoko obrazovanje.

³ Detalji dostupni na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_lfse_20&lang=en.

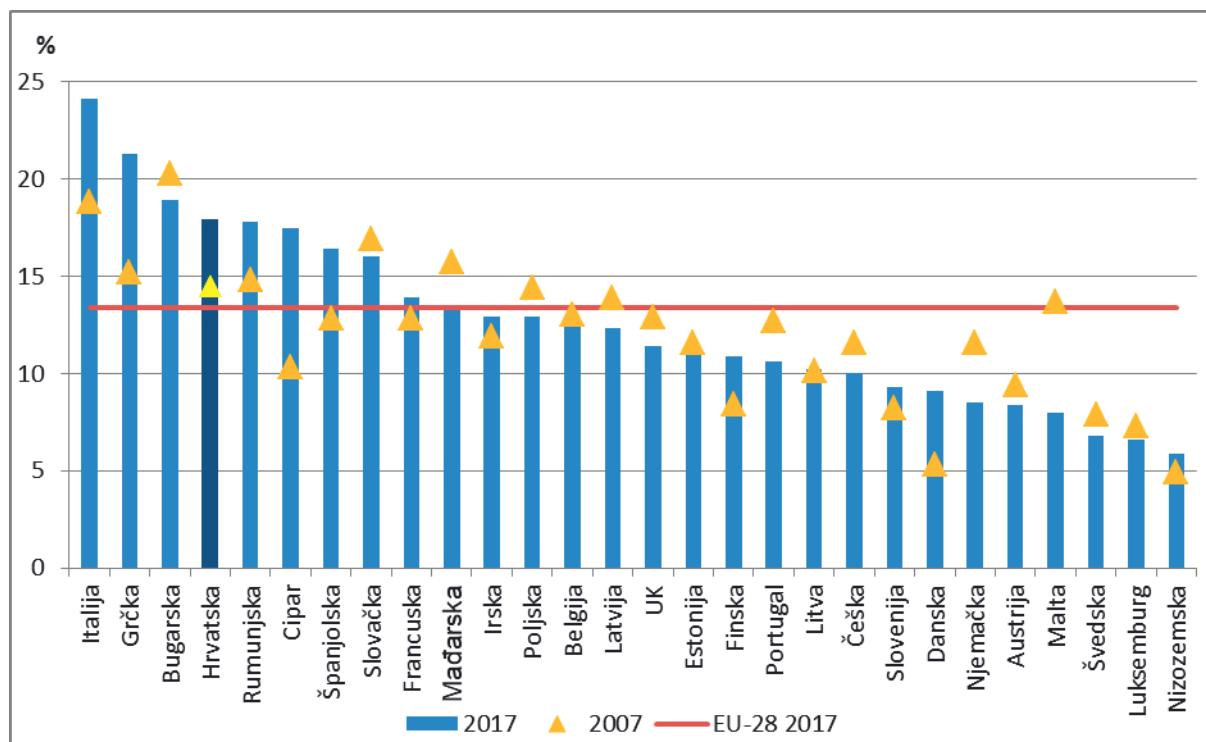
⁴ Udio NEET populacije u dobi 15-29 u ukupnom stanovništvu 15-29.

Slika 1. Definicija NEET osoba prema Anketi o radnoj snazi

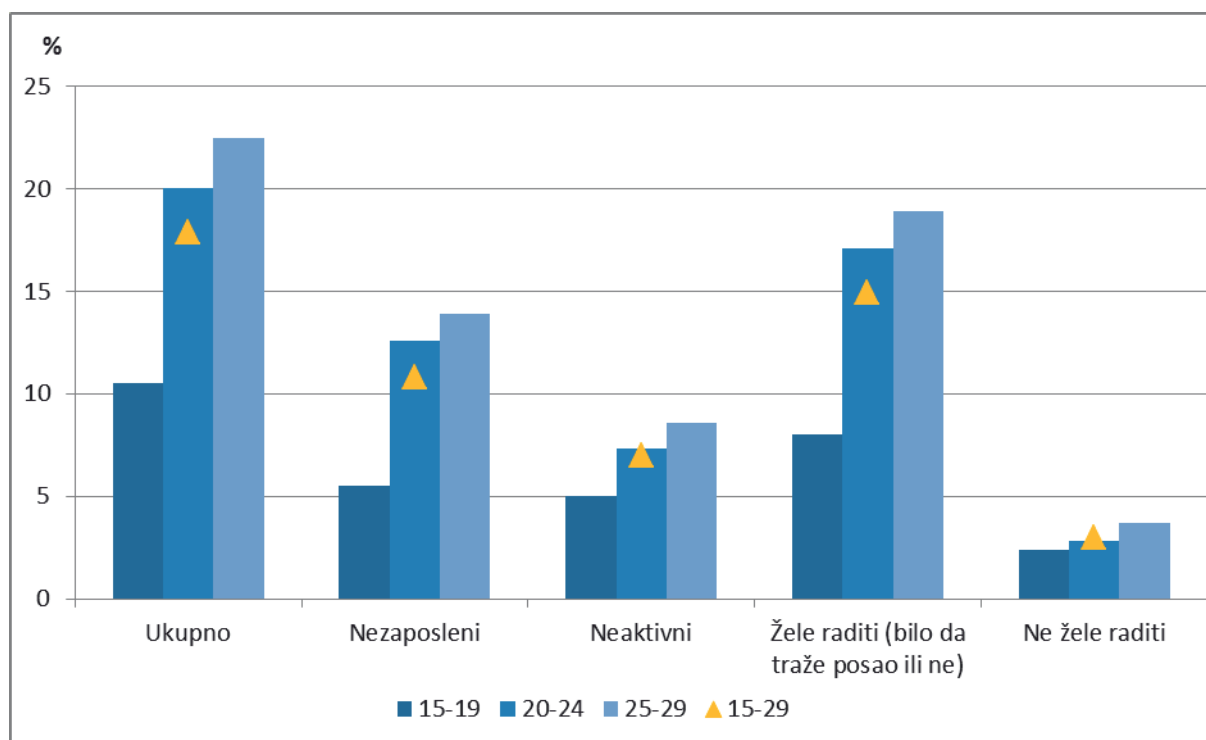
Izvor: Prema Eurofound (2016).

Slika 2. NEET stopa (15-29) u EU u 2007. i 2017. godini

Izvor: Eurostat [edat_lfse_20].

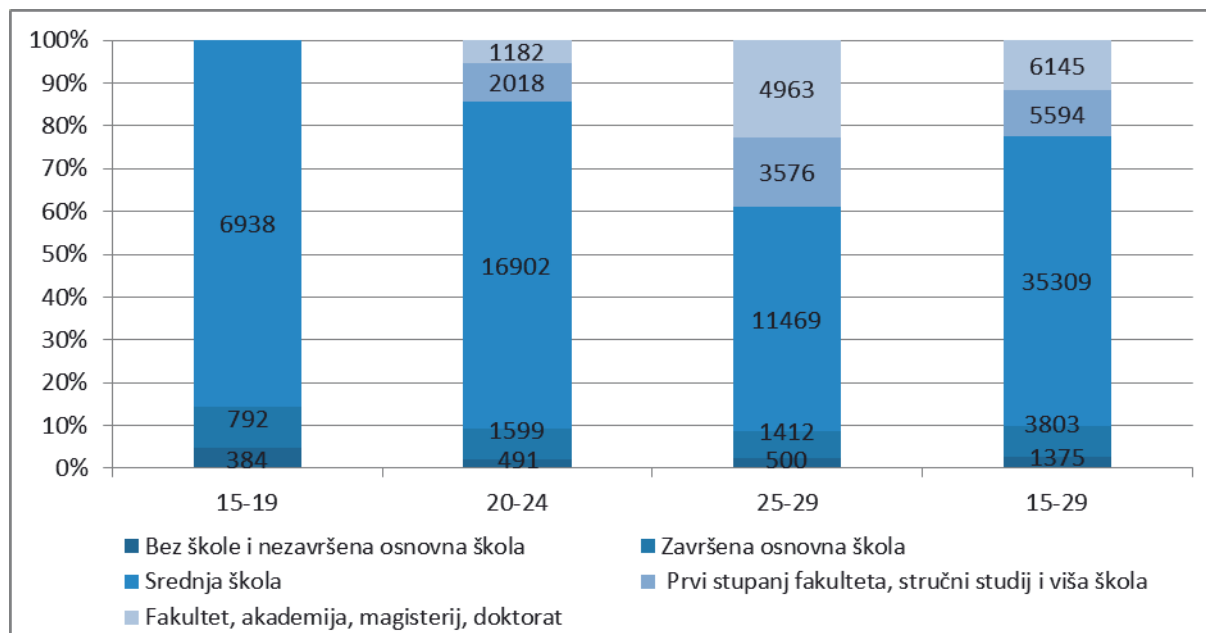
Slika 3. Udio NEET populacije prema različitim kategorijama i dobnim skupinama u Hrvatskoj – 2017.

Napomena: Ukupnu NEET populaciju čine neaktivni i nezaposleni. U kategoriju „žele raditi (bilo da traže posao ili ne)“ spadaju nezaposleni i dio (koji želi raditi) neaktivnih, odnosno nezaposleni su podskup ovog skupa. Skupina „ne žele raditi“ je podskup kategorije neaktivnih.

Izvor: Eurostat [edat_lfse_20].

Slika 4. Broj i struktura registriranih nezaposlenih osoba u dobi do 29 godina prema razini obrazovanja – prosinac 2017.

Izvor: HZZ.

Međutim, iako postoje određeni pokazatelji o veličini i strukturi ove populacije koje objavljuje Eurostat na temelju podataka ARS-a (Slike 2 i 3), Hrvatska do sada nije mogla provoditi ciljane mjere, posebno u segmentu aktivacijske politike, jer nema administrativne podatke o cjelokupnoj NEET populaciji mladih. Naime, HZZ posjeduje podatke samo o registriranim nezaposlenim osobama različitih dobnih skupina (Slika 4), što znači da u Hrvatskoj postoje samo administrativni podaci o nezaposlenom dijelu NEET populacije dok o onom koji nije aktivan na tržištu rada, odnosno ne traži posao putem HZZ-a, ne postoje adekvatne informacije⁵. Slijedom toga, nije moguće niti dizajnirati specifične mjere i politike namijenjene aktiviranju ove skupine stanovništva. U više je navrata naglašeno kako bi uspostavljanje baze podataka koja bi omogućila dobivanje detaljnih informacija o NEET populaciji u Hrvatskoj trebalo biti na vrhu liste prioriteta⁶. Naime, dopiranje do dijela NEET populacije koji nije registriran pri Zavodu bi trebalo biti puno važnije budući da ta grupa vjerojatno ima više potrebe za pomoć pri stjecanju vještina ili traženju posla. Tek nakon što bude poznato točna veličina NEET populacije, te njezine glavne karakteristike, bit će moguće pokrenuti diskusiju o prikladnosti uvođenja, a posebno evaluaciji učinaka, različitih outreach mjera⁷ te praćenju mladih osoba kroz različite statusne na tržištu rada i pružanju potpore u cilju aktivacije i/ili povratka u sustav obrazovanja. Stoga je nužno uspostaviti sustav detekcije i praćenja mladih osoba u dobi između 15 i 29 godina u NEET statusu⁸ s ciljem njihovog ponovnog uključivanja u obrazovanje ili na tržište rada.

⁵ Eurostat objavljuje određene podatke dobivene temeljem Ankete o radnoj snazi o tome koliki je dio registriranih nezaposlenih pri HZZ-u ujedno i anketno nezaposlen.

⁶ Npr. Tomić (2015) ili Bedeniković (2017).

⁷ Vidi npr. Botrić (2016).

⁸ Sukladno Planu implementacije Garancije za mlade za razdoblje od 2017. do 2018. godine (<http://www.mrms.hr/wp-content/uploads/2014/04/plan-implementacije-gzm.pdf>), u Hrvatskoj se NEET osobama smatraju osobe u dobnj skupini od 15 do 29 godina koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih.

Isto tako, nužno je naglasiti da je očekivano da se administrativni podaci o NEET osobama razlikuju od prethodnih podataka prikupljenih pomoću ARS-a. Podaci dobiveni Anketom odnose se na samoprocjenu stanja neke osobe, koja često nije dobivena izravno upitom te osobe već nositelja kućanstva (što u velikom broju slučajeva nije osoba u dobnoj skupini 15-29). Administrativni izvor podataka je u tom smislu objektivniji jer se odnosi na konkretni status osobe u nekoj instituciji (iako u tom kontekstu do izražaja dolazi upravo kvaliteta baza podataka koje se u različitim institucijama vode). Nadalje, ARS se temelji na podacima dobivenim metodom uzorkovanja, a cilj uzorka nije specifično usmjeren na ispitivanje NEET populacije, već općenito na situaciju na tržištu rada. Stoga je moguće da uzorak Ankete o radnoj snazi nije u potpunosti odgovarajući za proučavanje karakteristika NEET populacije. Istodobno, administrativni izvori podataka korišteni u ovoj analizi također nisu prethodno bili namijenjeni praćenju NEET populacije u Hrvatskoj. Slijedom toga, osnovna zadaća ove studije je ispitati u kojoj mjeri su oni dostatni za tu zadaću, možemo li produbiti postojeće spoznaje o NEET populaciji temeljem njihove analize, te postoji li mogućnost njihovog korištenja u budućnosti u cilju dobivanja kvalitetnijih podloga za donošenje mjera ekonomske politike.

1.2. Pregled literature

NEET populacija je naročito tijekom posljednje ekonomske krize došla u fokus istraživača i nositelja ekonomske politike u zemljama Europske Unije. Naime, brojna su istraživanja pokazala da je upravo populacija mladih bila najveći gubitnik negativnih gospodarskih kretanja (Chung i sur., 2012; O'Higgins, 2012; Eichhorst i sur., 2013; Bruno i sur., 2014; Caporale i Gil-Alana, 2014). U velikom broju zemalja Europske Unije stopa nezaposlenosti mladih dosegla je dvoznamenkaste vrijednosti. Također, zbog dugotrajnosti negativnih ekonomskih kretanja, sve veći broj osoba prestajao je biti na bilo koji način povezan sa svijetom rada. To se opet posebno odrazilo na mlade. Tako se pojavio značajan problem mladih koji nisu zaposleni, niti u obrazovanju, ali to istodobno ne znači da nužno aktivno traže posao (i samim time da su nezaposleni), već ostaju nezabilježeni u podacima do tada razvijenih institucija. Samim time nestaju iz fokusa postojećih mjera ekonomske politike usmjerenih na oživljavanje tržišta rada.

Bruno i sur. (2014) tvrde da porast NEET populacije predstavlja veći problem za društvo od porasta stope nezaposlenosti. Naime, porast NEET populacije povezuje se s rizikom „izgubljene generacije“, odnosno osoba koje su dugotrajno isključene iz svijeta rada, kojima sve više nedostaju vještine koje se traže na tržištu i koje postaju sve teže zapošljive. Prethodno je već navedeno da su nezaposleni NEET-ovci samo jedna od potkategorija ove skupine. Kretanje stope nezaposlenosti mladih ima izraženije cikličko kretanje od ukupne stope nezaposlenosti. Obeshrabreni izuzetno visokim stopama nezaposlenosti, mladi ili ostaju duže u obrazovnom sustavu ili odustaju od traženja posla (Botrić i Tomić, 2018). O'Higgins (2002) zaključuje da ne samo da su mladi posebno izloženi krizi, već se i efekti krize tijekom dužeg vremena zadržavaju u populaciji mladih. Time nezaposlene mlade osobe vrlo brzo postaju dugotrajno nezaposlene. Na tržištu rada se pojavljuju nove skupine mladih koje nemaju takva negativna iskustva, te dugotrajno nezaposlene mlade osobe dolaze u negativni položaj pri traženju posla kod poslodavaca⁹. Poslodavci dugotrajnu nezaposlenost mladih smatraju negativnim signalom, te se pri donošenju odluka o zapošljavanju odlučuju za osobu koja kraće vrijeme traži posao. Time se postojeći problem kod dugotrajne krize samo povećava.

⁹ Za Hrvatsku su ovakvi nalazi već prethodno ustanovljeni za razdoblje 1999.-2002., u odnosu na generacije koje su na tržište rada ulazile prije krize 1999. (Matković, 2011).

Prethodna istraživanja su ustanovila da postoje važni čimbenici koji utječu na integraciju mladih: specifične karakteristike obrazovnog sustava (kao što je postojanje sustava naukovanja), karakteristike tržišta rada i sustava socijalnih naknada (radno zakonodavstvo, sustav minimalnih plaća), kao i specifični makroekonomski uvjeti (Bynner, 2005; Kogan i Müller, 2003; Müller, 2005). U slučaju najugroženijih NEET skupina, uobičajeno se smatra da postoje dva osnovna faktora rizika: nezadovoljstvo koje je vezano uz stavove samih mladih osoba i nedostatak koji se može identificirati u odnosu na „poželjno“ stanje bez rizika (Eurofound, 2012). Nedostatak je povezan s karakteristikama obitelji (kao što je rizik siromaštva), obrazovnog procesa (na primjer, neusklađenost s potrebama tržišta rada), osobnim karakteristikama mlade osobe (nedostatak vještina koje poslodavci traže). Nezadovoljstvo je povezano sa stavovima mlade osobe prema obrazovanju – odnosno ponašanjima koje često vode napuštanju procesa školovanja. Mlada osoba u tim slučajevima ne stječe formalne kvalifikacije koje poslodavci prepoznaju, te se samim time smanjuje vjerojatnost zapošljavanja. Istraživanja također pokazuju veću vjerojatnost mlade osobe da postane nezaposlena, provede duže vremena u nezaposlenosti ili postane NEET ako dolazi iz kućanstva u kojem je prisutna nezaposlenost (Ermisch Francesconi i Pevalin, 2004; Zwysen, 2015). Međutim, takvi nalazi se često povezuju i s općim negativnim kretanjima na lokalnom tržištu rada (Macmillan, 2014). Drugim riječima, ako je na lokalnom tržištu rada prisutna visoka nezaposlenost, veća je vjerojatnost da će u kućanstvu postojati nezaposlene osobe. U takvim uvjetima je i veća vjerojatnost da će članovi kućanstva biti obeshrabreni dugotrajnim traženjem posla i s vremenom se udaljiti od svijeta rada.

Istraživanja potvrđuju da je najlakša tranzicija iz obrazovnog procesa u svijet rada u zemljama sa sljedećim karakteristikama (Biavaschi i sur., 2012):

- povoljni makroekonomski uvjeti i demografska struktura gospodarstva,
- povećana potražnja za mladom radnom snagom,
- sustav obrazovanja koji omogućava stjecanje vještina i kompetencija koje su tražene na tržištu rada,
- usklađenost sustava socijalnih naknada i mjera aktivne politike zapošljavanja,
- usklađenost sustava minimalnih plaća i odgovarajućeg radnog zakonodavstva.

U Hrvatskoj se analizom tranzicije iz svijeta obrazovanja u svijet rada u svojim radovima ponajviše bavio Matković (npr. Matković 2010; 2011; Matković i Kogan, 2012; 2014) u kojima je dosta naglašen proces dugotrajne i teške integracije na tržište rada mladih u Hrvatskoj, s visokim udjelom privremenih i nesigurnih poslova na početku karijere, unatoč relativno povoljnim (ekonomskim) uvjetima ulaska na tržište rada. Osim toga, on uočava i raširenu pojavu i vertikalne i horizontalne neusklađenosti na tržištu rada mladih, s time da je potonja nešto perzistentnija.

S druge strane, Sissons i Jones (2012) naglašavaju da postoje veliki individualni i društveni troškovi porasta broja NEET osoba, od kojih su najvažniji:

- smanjivanje zarada (engl. wage scarring): razdoblje isključenosti iz svijeta rada tijekom ranog razdoblja života može se negativno odraziti na kasnije mogućnosti ostvarivanja dohotka;
- povećani rizik sudjelovanja u kriminalnim aktivnostima: nezaposlenost mladih je često povezana s rizičnim ponašanjima. Na individualnoj razini, takvo ponašanje može biti povezano s otežanom mogućnošću zaposlenja u pojedinim zanimanjima i sektorima. S društvenog stajališta, neosporni je trošak koji opterećuje pravosudni sustav čak i u slučajevima kada se radi o ne toliko ozbiljnim prekršajima;

-
- smanjena zapošljivost: zbog nedovoljne izloženosti svijetu rada, mlade osobe ne razvijaju ili gube vještine, kao što su motivacija, upravljanje vremenom ili komunikacijske vještine;
 - lošije zdravlje: isključenost iz svijeta rada može pospješiti stres, smanjiti samopouzdanje i dovesti do depresije. To se dodatno može negativno odraziti na zdravstveno stanje pojedinca i izazvati troškove za zdravstveni sustav. Smanjenje samopouzdanja pak dovodi do toga da osoba odustaje od traženja posla i situacija se s vremenom samo pogoršava;
 - Osim navedenih individualnih i društvenih troškova, tu se nalaze još i izravni troškovi iz sustava socijalne skrbi, ali i indirektni troškovi za sustav javnih financija putem gubitka potencijalnih prihoda od oporezivanja zaposlenih građana.

Eurofound (2012) je, uzimajući u obzir izgubljene zarade te populacije ali i gubitak potencijalnog outputa i produktivnosti u gospodarstvu, te utjecaj na javne financije u smislu izdataka za različite oblike socijalne pomoći, kao i dodatne izdatke za zdravstvo, socijalu i pravosuđe, u svojoj studiji izračunao kako osobe u NEET statusu na razini EU generiraju gubitke u iznosu od 156 milijardi eura ili 1,5% BDP-a.

Dosadašnje spoznaje o NEET populaciji u Hrvatskoj temelje se uglavnom na podacima Ankete o radnoj snazi, odnosno na anketnim istraživanjima manjeg obuhvata. Eurofound (2016) svrstava Hrvatsku u skupinu zemalja koje su bile izuzetno pogođene posljednjom ekonomskom krizom, te imaju dugi proces tranzicije iz sustava obrazovanja u svijet rada¹⁰. Udio NEET populacije u tim zemljama je uglavnom iznad prosjeka EU, a sastoji se uglavnom od dugotrajno nezaposlenih i obeshrabrenih radnika. U svim tim zemljama je udio osoba s invaliditetom ili osoba s obiteljskim obvezama u NEET populaciji ispod EU prosjeka. Posebnost Hrvatske, Cipra i Grčke je u relativno visokom riziku ulaska u NEET populaciju za osobe s visokim stupnjem obrazovanja.

Nestić i Tomić (2018), pri analizi NEET populacije u Hrvatskoj koriste podatke Ankete o potrošnji kućanstva (APK) te u obzir uzimaju cijelo odraslo stanovništvo u radnoj dobi (20-64). Tako kao osnovne karakteristike NEET stanovništva navode da su, u usporedbi za zaposlenim stanovništvom, to uglavnom pripadnici mlađih i starijih generacija (u odnosu na primarnu radnu dob), većinom su ženskog spola, lošijeg obrazovanja i češće stanuju u ruralnim područjima i u kućanstvima nižeg ukupnog dohotka. Analizu zaključuju nalazom da oni koji su završili neki vid visokog obrazovanja ili žive u kućanstvu u kojem je netko od članova već zaposlen imaju manju vjerojatnost bivanja u NEET statusu (Nestić i Tomić, 2018).

Bejaković i sur. (2015) naglašavaju da je u slučaju Hrvatske prethodno radno iskustvo izuzetno važan prediktor zapošljavanja. Taj faktor je važan i u razdoblju prosperiteta i u razdoblju krize. Stoga, za mlade ljude, koji se po prvi puta susreću s tržištem rada, nemogućnost stjecanja radnog iskustva dovodi do toga da relativno visok udio mladih nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja nastavlja školovanje. Međutim, kako naglašava Levačić (2015) u istraživanju koje je posebno usmjereno na kretanja tijekom gospodarske krize, nisu svi mladi podjednako izloženi riziku nezaposlenosti, već veliku većinu nezaposlenih u Hrvatskoj čine osobe sa završenom strukovnom školom u trajanju do tri godine, osobe sa završenom četverogodišnjom strukovnom školom ili gimnazijom, te osobe sa završenom osnovnom školom.

¹⁰ Osim Hrvatske, tu se još nalaze Cipar, Grčka, Italija, Portugal, Španjolska i Irska.

Butković (2017) se dodatno bavi analizom mjera za suzbijanje nezaposlenosti mladih, posebno uspoređujući Hrvatsku s Poljskom i Slovenijom po ovom pitanju te, između ostalog, predlaže zakonodavne prepreke prekomjernoj upotrebi ugovora na određeno vrijeme koji dovode do segmentacije na tržištu rada a što ponajviše pogađa mlade. U svom istraživanju on naglašava i da su za veću zaposlenost mladih potrebne mnoge promjene koje se tiču obrazovnog sustava, kao npr., povećanje stope završavanja visokog obrazovanja ali i usmjeravanja studenta u tzv. STEM područja; veće priznavanje ishoda postignutih neformalnim učenjem, te povećanje sudjelovanja odraslih u obrazovanju i osposobljavanju (Butković, 2017). Bilić i Jukić (2014), pak, naglašavaju kako je jedino stvarno rješenje za smanjenje nezaposlenosti (i neaktivnosti) mladih otvaranje novih radnih mjesta, odnosno gospodarski rast.

Potočnik i Spajić Vrkaš (2017) u istraživanju provedenom 2013. godine na uzorku od 382 mlade nezaposlene osobe i uspoređujući te rezultate s istraživanjem provedenom na uzorku od 334 mlade osobe 1999. godine pokazuju da u Hrvatskoj postoji rast neaktivnosti mladih, odnosno smanjuje se učestalost javljanja na posao. Autorice istovremeno pokazuju da kod onih koji su aktivniji u traženju posla postoji pad udjela mladih koji se pri traženju posla ograničavaju samo na mjesto boravka i veće gradove te skoro jednako značajan pad broja onih koji posao traže samo u mjestu stalnog boravka. Njihovi rezultati također pokazuju da su najfleksibilnijima u potrazi za poslom mladi iz Sjeverne Hrvatske, Istre i Primorja te žitelji ruralnih krajeva, dok mlade iz Dalmacije i Zagreba možemo označiti kao nespremljene na prostornu mobilnost. Autorice nadalje utvrđuju da bi većina nezaposlenih mladih u Hrvatskoj bila spremna prihvatiti posao izvan struke za koju se školovala, no taj korak ipak ne bi napravila bezuvjetno.

2. Opis metodologije

2.1. Izvor podataka

Uvodno je već rečeno da su osnovni izvori podataka za analize prikazane u ovoj studiji prikupljeni iz baza nekoliko institucija. Naime, detektiranje osoba koje su izašle iz sustava redovitog obrazovanja te se nalaze u NEET statusu provodi se koristeći podatke dobivene putem razmjene podataka između sustava e-Matice, ISAK/ISSP REST API, HZMO i HZZ-a¹¹. Anonimizirani podaci na razini pojedinca dobiveni razmjenom odnose se na osobe koje su izašle iz obrazovnog sustava prikazane kao razliku skupova upisanih u školskoj, odnosno akademskoj, godini 2016./2017. i 2017./2018. Provjerom statusa na dan 1. studenoga 2017. godine, te stanja u zaposlenosti (HZMO) ili nezaposlenosti (HZZ) - 20. i 21. studenoga 2017. - identificirane su osobe koje se nalaze u NEET statusu.

Postupak spajanja podataka proveden je u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na sljedeći način. Carnet je omogućio pristup podacima iz e-Matice o svim učenicima koji su se nalazili u sustavu u školskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u školskoj godini 2017./2018. Temeljem jedinstvenog identifikatora (OIB) taj je skup uspoređen s podacima ISAK/ISSP REST API kojima je pristup omogućilo Srce kako bi se ustanovilo jesu li neki od učenika koji su bili u sustavu (osnovnoškolskog ili srednjoškolskog) obrazovanja u 2016./2017. u 2017./2018. postali studenti. OIB je poslužio i za provjeru statusa nezaposlenosti pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i provjeru statusa zaposlenosti (statusa osiguranika) pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

Na sličan način je provedeno spajanje podataka o studentima koji su se nalazili u obrazovnom sustavu u akademskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u visokoškolski sustav u akademskoj godini 2017./2018.. Temeljem OIB-a taj je skup uspoređen s podacima e-Matice kojima je pristup omogućio Carnet, kako bi podaci o onima koji su izašli iz visokoškolskog sustava nadopunili podacima o njihovom ranijem obrazovanju (šifra ustanove, pod-šifra ustanove, mjesto ustanove, šifra obrazovnog programa), kao i za provjeru statusa nezaposlenosti pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i provjeru statusa zaposlenosti (statusa osiguranika) pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

U konačnici, dobivena baza podataka za analizu se sastojala od dva dijela: (i) podaci o učenicima koji su se nalazili u sustavu u školskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u školskoj godini 2017./2018. koje je omogućio Carnet i (ii) podaci o studentima koji su se nalazili u sustavu u akademskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u visokoškolski sustav u akademskoj godini 2017./2018. koje je omogućilo Srce. U dijelu (i) originalno je dostavljeno 37.227 opažanja a u dijelu (ii) 41.083 opažanja. Međutim, detaljnijom analizom ustanovljeno je da dobiveni skup podataka sadrži neka opažanja koja nisu u potpunosti logična, te se ne mogu koristiti u daljnjoj analizi stanja NEET populacije u Hrvatskoj.

¹¹ Sukladno *Sporazumu o poslovnoj suradnji za razmjenu podataka* Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, potpisanom 5. studenog 2015. U nastavku teksta koristit će se skraćeni izraz *Sporazum o razmjeni podataka*.

Naime, već u dijelu podataka o učenicima (Carnet) je korištenjem jedinstvenog identifikatora ustanovljeno da postoje opažanja za istu osobu koja se ponavljaju, odnosno bilo je potrebno iz daljnje analize isključiti 383 opažanja, te smo tako došli do 36.844 jedinstvenih opažanja. Nadalje, koristeći varijablu „razlog ispisa“ uočeno je da pojedini učenici uopće ne bi trebali biti dio analize jer su „ispisani prije školske godine 2016./2017.“. Uzimajući u obzir i varijablu „datum ispisa“, odnosno ako je datum ispisa bio prije 1. rujna 2016., ustanovili smo da 3.309 učenika u bazi nije zapravo ni bilo upisano u školskoj godini 2016./2017.¹². Pridodajući tome i razloge ispisa kao što su „odlazak u inozemstvo“ i „smrt učenika“ (214 opažanja), na kraju smo ostali na 33.321 jedinstvenih opažanja u bazi učenika (Carnet) što možemo vidjeti u Tablici 1.

Tablica 1. Osnovna deskriptivna statistika ulaznih podataka za analizu

	Carnet - učenici		Srce - studenti	
	Dob	Spol (muško)	Dob	Spol (muško)
Prosjek	18,07	0,50	26,33	0,47
St. Dev.	2,19	0,50	5,71	0,50
Min	6	0	1	0
Max	31	1	72	1
Ulazni podaci za analizu	33.321		41.078	
<i>Osnovni skup podataka</i>	37.227		41.083	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U dijelu baze o studentima (Srce) nisu pronađena opažanja koja se ponavljaju, međutim, ustanovljeno je da postoji nekoliko opažanja studenata koji su bili upisani u neku visokoškolsku ustanovu i u ak. godini 2017./2018., odnosno bili su i dalje studenti što znači da ne bi trebali biti dio predmetne analize. Ako izuzmemo one koji su bili zaposleni, ustanovili smo pet opažanja koji su bili dio visokoškolskog sustava i u 2017./2018. te smo njihovim isključivanjem u konačnici ostali na 41.078 jedinstvenih opažanja u bazi studenata (Srce) što je također vidljivo u Tablici 1.

2.2. Način definiranja osoba u NEET statusu

NEET status je u ovom slučaju definiran kao onaj koji ne uključuje status zaposlenosti, status redovitog obrazovanja te status obrazovanja odraslih. Unutar NEET statusa razlikuju se dvije osnovne skupine (Slika 5):

1. **nezaposleni** – mladi koji su prijavljeni u službenu evidenciju nezaposlenih osoba pri HZZ-u,
2. **neaktivni** – mladi koji nisu u sustavu redovitog obrazovanja, ne rade i pri tome nisu registrirani u evidenciji nezaposlenih osoba HZZ-a.

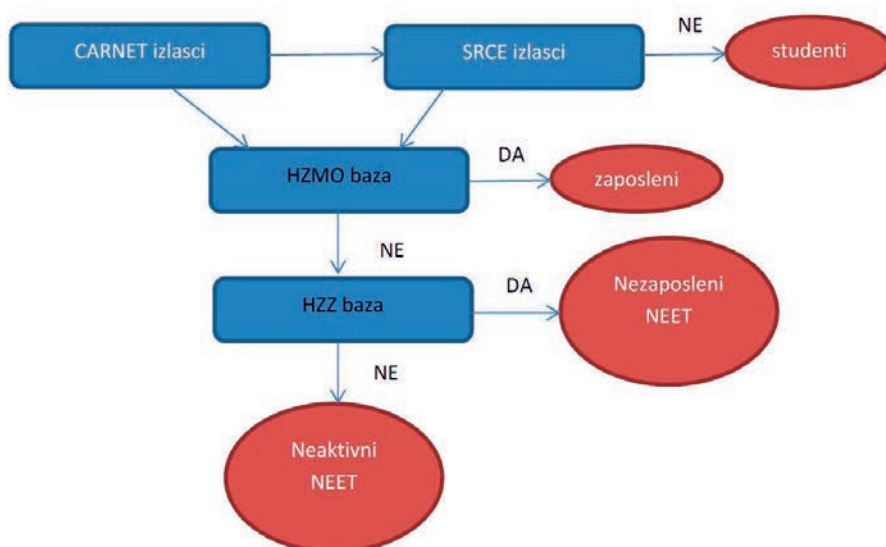
Naime, potrebno je razlikovati ova dva osnova (pod)tipa NEET populacije, ne samo radi njihove jednostavnije identifikacije, nego i radi efikasnijeg usmjeravanja politika u cilju njihove aktivacije. Primjerice, Quintano i sur. (2018) naglašavaju kako je prilikom analize aktivnosti koje bi trebalo poduzeti s ciljem smanjivanja udjela NEET-ovaca itekako potrebno razlikovati nezaposlene i neaktivne

¹² Tijekom konzultacija s predstavnicima Carneta ustanovljeno je da je do ovih grešaka došlo jer se unos u bazu vjerojatno dogodio naknadno, odnosno nakon početka školske godine 2016./2017. iako su učenici formalno ispisani prije toga.

NEET-ovce s obzirom da je kod prvih (oni koji traže posao) fokus bitno usmjeriti na tržište rada i obrazovne politike, dok kod drugih, uz obrazovane politike, važnu ulogu imaju i drugi socijalni faktori.

Što se tiče statusa zaposlenosti, ako je osoba iz Carnet ili Srce baze opisane u prethodnom poglavlju na dan 20. studenog 2017. godine bila osigurana pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje temeljem radnog odnosa ili stručnog osposobljavanja smatra se zaposlenom. Kao što je ranije spomenuto, studentima se smatraju osobe iz Carnet baze koje su u 2017./2018. pronađeni u Srce bazi, odnosno koji su u međuvremenu postali studenti. Kako ne bi došlo do preklapanja statusa, odnosno do brojanja iste osobe u više statusa istovremeno, za pojedince koji su istovremeno bili u bazi HZMO-a kao osiguranici i u bazi Srca kao studenti (175 opažanja u Carnet bazi i tri opažanja u Srce bazi) smatra se da su oni u statusu zaposlenih. Naime, osoba koja je prijavljena kao osiguranik HZMO-a mora imati neku osnovu osiguranja temeljem koje je evidentirana u toj bazi. S obzirom da je inicijalna analiza ustanovila da postoje i drugi razlozi zbog kojih baze Carneta ili Srca nisu u potpunosti ažurne, zaključeno je kako prednost treba dati podatku utemeljenom na ulasku u novu evidenciju.

Slika 5. Način definiranja NEET populacije na temelju analitičke baze razmijenjenih podataka

Izvor: Autori.

Prvi dio NEET populacije je onaj koji je registriran na HZZ-u kao nezaposlena osoba, što znači da ga je bilo relativno jednostavno detektirati (Slika 5). U slučaju pojedinaca koji su istovremeno bili u bazi HZMO-a kao osiguranici i u bazi HZZ-a kao nezaposleni, smatra ih se zaposlenima (184 opažanja u Carnet bazi i 248 opažanja u Srce bazi)¹³. Slično tome, ako se osoba istovremeno javlja u bazama institucija i kao aktivan student i kao nezaposlena tretiramo je u analizi kao studenta (148 opažanja u Carnet bazi).

¹³ Tijekom konzultacija s predstavnicima HZZ-a ustanovljeno je da je do ovakvih slučajeva moglo doći zbog zakašnjelog ažuriranja baze HZZ-a, odnosno u slučajevima kada se osoba briše iz statusa nezaposlenosti tek nakon što je neko vrijeme već bila u bazi HZMO-a u statusu osiguranika. Naime, uobičajeno osoba ne može biti redovni student i nezaposlena, ali status nezaposlenosti mogu imati izvanredni studenti.

Neaktivni dio NEET populacije se u ovom slučaju može definirati samo kao rezidual, odnosno to bi bili svi oni koji su 'prošle godine' bili u sustavu obrazovanja a ove godine nisu u evidenciji kao studenti/učenici, kao nezaposleni ni kao zaposleni/osiguranici (Slika 5). Osnovni nedostaci ovakvog pristupa proizlaze iz toga što se ne identificira izravno NEET populacija, nego se zapravo pretpostavlja da svi oni koji nisu pronađeni u dostupnim bazama predstavljaju neaktivni dio NEET populacije. Poseban problem pritom čini to što nije moguće procijeniti ukupnu populaciju izvornog skupa podataka u zemlji u vrijeme provođenja analize. U prethodnom poglavlju je već opisano kako su iz analize isključeni oni za koje se s velikom vjerojatnošću može pretpostaviti da nisu više u Hrvatskoj (razlog ispisa „odlazak u inozemstvo“ u Carnet bazi), međutim, i dalje ne možemo sa sigurnošću tvrditi da svi preostali predstavljaju neaktivne NEET-ovce.

U tablici 2 nalazi se pregled prethodno definiranih statusa u obje baze. Ovdje je bitno naglasiti kako se brojke od 17.223 ili 51,7%, odnosno 35.576 ili 86,6%, ne mogu interpretirati kao veličina NEET populacije u Hrvatskoj, nego bi primjerenije bilo reći da je to ulazak, odnosno **stopa ulaska**, jedne generacije (koja je u 2016./2017. bila u sustavu obrazovanja kao učenik ili student) u **NEET status** u relativno kratkom vremenskom periodu nakon izlaska iz obrazovanja. Naime, ovdje je prikazana učestalost (i oblici) NEET statusa jedne generacije nekoliko mjeseci nakon izlaska iz obrazovanja u jednoj vremenskoj točki.

Tablica 2. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja

	Carnet - učenici		Srce - studenti	
	Broj	%	Broj	%
Zaposleni	1.757	5,3	5.502	13,4
Studenti	14.341	43,0	0	0,0
Nezaposleni	3.263	9,8	5.124	12,5
Neaktivni	13.960	41,9	30.452	74,1
NEET	17.223	51,7	35.576	86,6
Ukupno	33.321		41.078	
Osnovni skup podataka	37.227		41.083	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Na posljetku, već je ranije spomenuto kako se u Hrvatskoj, sukladno *Planu implementacije Garancije za mlade za razdoblje od 2017. do 2018. godine*, NEET osobama smatraju osobe u dobnoj skupini od 15 do 29 godina¹⁴, a iz tablice 1 je jasno da dobiveni podaci pokrivaju dob od 1¹⁵ do 72 godine, nakon ograničavanja uzorka na dobnu skupinu između 15 i 29 imamo 31.189 jedinstvenih opažanja u Carnet bazi (učenici) i 34.048 opažanja u Srce bazi (studenti)¹⁶. U nastavku analize koristit ćemo upravo ove podatke (Tablica 3).

48% i 88% se čini veoma visokim udjelom NEET populacije (Slika 6), pogotovo u usporedbi s brojkama za cijelu populaciju 15-29 prikazanim na slikama 1 i 2, međutim, potrebno je uzeti u obzir i vremensku

¹⁴ Koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih.

¹⁵ Ukazuje na grešku u unosu datuma rođenja. Inače, dob je u ovoj analizi izračunata kao razlika godine 2017. i godine rođenja.

¹⁶ Više o potencijalnim nedostacima dobivenih podataka i općenito njihovoj vjerodostojnosti će biti riječi u dijelu 3.

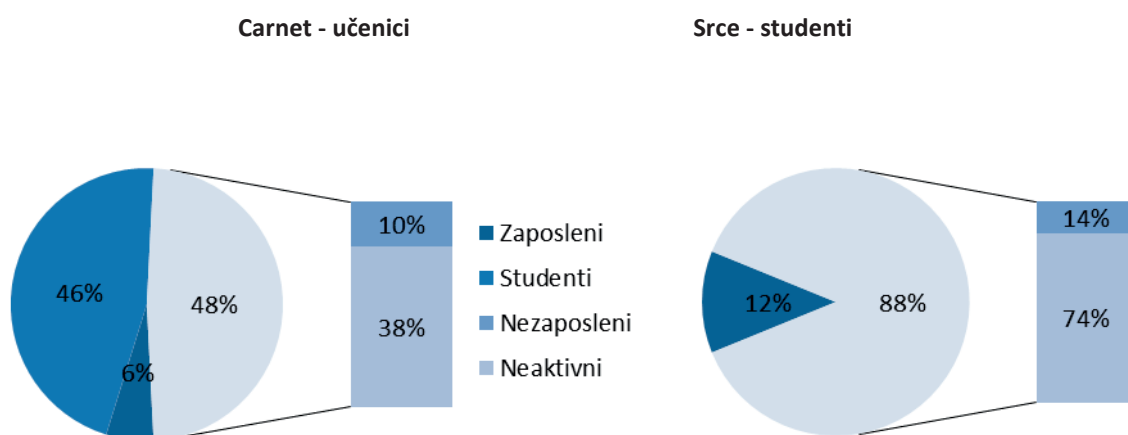
točku u kojoj su se razmatrali prikazani statusi. Početak, odnosno kraj, studenog je relativno kratak period od završetka obrazovanja s obzirom da su učenici srednju školu formalno završili najranije u lipnju (a mnogi i kasnije), dok dobar dio izlazi iz sustava visokog obrazovanja (bilo završetkom ili odustajanjem) tek krajem rujna ili početkom listopada. Stoga nije ni čudo da zapravo najveći dio ove populacije koja je tek izašla iz sustava obrazovanja predstavlja neaktivni dio NEET stanovništva, što znači da se još uvijek nisu zaposlili, upisali nastavak obrazovanja ili čak prijavili u registar nezaposlenih.

Tablica 3. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29)

	Carnet - učenici		Srce - studenti	
	Broj	%	Broj	%
Zaposleni	1.757	5,6	4.198	12,3
Studenti	14.339	46,0		
Nezaposleni	3.262	10,5	4.756	14,0
Neaktivni	11.831	37,9	25.094	73,7
NEET	15.093	48,4	29.850	87,7
Ukupno (15-29)	31.189		34.048	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 6. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Matković (2011) pokazuje da su ovakvi rezultati, zapravo očekivani. Naime, korištenjem Ankete o radnoj snazi za razdoblje 2004.-2008. (faza koja prethodi posljednjoj gospodarskoj krizi) autor pokazuje da je gotovo polovica generacije prvu godinu po izlasku iz obrazovanja provela u traženju posla, a tijekom prve tri godine po izlasku iz obrazovanja je rizik nezaposlenosti izuzetno viši od prosjeka. Prema Matković (2011) rizik nezaposlenosti mladih konvergira s općom stopom nezaposlenosti tek pet godina po izlasku iz obrazovanja. Time se donekle objašnjava i to što podaci Eurostata, temeljeni na Anketi o radnoj snazi, ukazuju upravo suprotno u odnosu na podatke

prikazane u ovoj studiji: u ukupnoj populaciji mladih u dobi 15-29 tek je njih 7% pripadalo neaktivnom dijelu NEET stanovništva u 2017. (Slika 3).

2.3. Metodologija obrade podataka

Informativna analiza rizika ulaska u NEET status, NEET status nezaposlenosti i NEET status neaktivnosti, koristeći obrazovno-demografske karakteristike dostupne u analitičkoj bazi razmijenjenih podataka izvodi se koristeći ekonometrijske metode multivarijatne analize za binarne ishode. Točnije, za tri različita ishoda—NEET status, NEET status nezaposlenosti i NEET status neaktivnosti—provodi se probit analiza kojom se utvrđuje koje karakteristike najviše utječu na rizik ulaska u pojedini NEET status. Procijenjeni modeli provode se s ciljem da nositeljima politika omoguće identificiranje skupina koje su najizloženije riziku od ulaska u NEET status te da mogu primjereno i pravovremeno reagirati.

Metodološki pristup u ovom radu standardan je za ovakav tip istraživanja (npr. Quintano i sur., 2018) u kojima je opaženi ishod svakog pojedinca (npr. NEET status ili status nezaposlenosti) funkcija nekih individualnih karakteristika te dodatnih kontrolnih varijabli. S obzirom na to da za svakog pojedinca opažamo njegov/njezin stvarni status na tržištu rada (zaposlen/nezaposlen/neaktivan), ali ne i temeljnu vjerojatnost (rizik) za bivanje u tom statusu, empirijska specifikacija koristi probit model koji povezuje odrednice temeljnog rizika određene pojave (statusa) s vjerojatnošću realizacije te pojave preko standardne normalne kumulativne funkcije raspodjele, koja se procjenjuje putem maksimuma vjerojatnosti (engl. maximum likelihood). Odnosno, procjenjuje se sljedeći model:

$$Pr(Y_i = 1 | X) = \Phi(Y_i^* = \alpha + X' \beta) \quad (1)$$

gdje je Y_i^* neopaženi rizik pojedinca i , Y_i je binarni ishod od interesa, $Pr(.)$ je vjerojatnost opažanja ishoda $Y_i = 1$ uz dane kovarijate X (obrazovno-demografske karakteristike dostupne u analitičkoj bazi razmijenjenih podataka), $\Phi(.)$ je standardna normalna kumulativna funkcija raspodjele a α i β su parametri koje je potrebno procijeniti.

U ovoj studiji modelirani su sljedeći ishodi $Y_i = 1$: (i) definirana NEET populacija u dobi 15-29 ukupno (u odnosu na ostatak populacije 15-29), (ii) definirani nezaposleni u dobi 15-29 ukupno (u odnosu na ostatak populacije 15-29), (iii) definirani neaktivni u dobi 15-29 ukupno (u odnosu na ostatak populacije 15-29) i (iv) definirani neaktivni u dobi 15-29 ukupno (u odnosu na ostatak NEET populacije 15-29, odnosno u odnosu na definirani nezaposleni dio populacije 15-29).

3. Nedostaci postojeće baze podataka za analizu i praćenja osoba u NEET statusu

Ključan rizik za izvođenje pojedinih segmenata ovog projekta je kvaliteta podataka. Stoga je jedan od osnovnih rezultata ove studije upravo identificiranje problema prilikom primjenjivosti analiziranih povezanih baza administrativnih podataka za postojeće, ali i buduće analiziranje, praćenje i aktivaciju NEET populacije u Hrvatskoj. U nastavku se stoga detektiraju problemi uočeni u postojećim podacima dobivenim spajanjem više baza podataka iz različitih administrativnih izvora, s detaljnim opisom svih pojedinačnih nedostataka. Prije detaljnije analize kvalitete podataka, vrijedi istaknuti da analiziranje osoba u NEET statusu može imati dvojaki cilj:

1. Detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu,
2. Aktivacija i integracija NEET populacije na tržištu rada.

Moguće je da se analizom osoba u NEET statusu žele zadovoljiti oba cilja, međutim, oni se ipak razlikuju u smislu potrebnih podataka za analizu. Naime, prvi cilj je deskriptivne naravi i zapravo detaljno prikazuje karakteristike osoba u NEET statusu, dok drugi cilj podrazumijeva analizu raznih karakteristika koje povećavaju vjerojatnost ulaska u NEET status prije nego što se to ostvari a sve s ciljem pravovremene intervencije. U principu, prvi cilj zahtjeva proširivanje obuhvata populacije (na više od jedne generacije) dok je za ostvarivanje drugog cilja potrebno značajno proširiti (postojeći) skup podataka o karakteristikama osoba koje se analiziraju.

3.1. Identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu

U ovom dijelu naglašavamo probleme s postojećim podacima u kontekstu identificiranja i dokumentiranja osoba u NEET statusu, nevezano za modelsko-prognostički potencijal podataka. Ukratko, problemi s podacima u ovom kontekstu mogu se svesti na nekolicinu manjkavosti:

1. Problemi spajanja postojećih registara i nedorečenosti koje proizlaze iz njih;
2. Problemi s iseljavanjem;
3. Problemi nepotpunog obuhvata potencijalne NEET populacije.

3.1.1. Problemi spajanja postojećih registra i nedorečenosti koje proizlaze iz njih

U poglavlju 2, kod opisa podataka, već su navedeni neki nedostaci postojeće baze podataka, kao npr. ponavljanja opažanja za istu osobu u Carnet bazi, dio učenika koji je bio ispisan prije školske godine 2016./2017., dio osoba koje su i dalje bile upisane u neku visokoškolsku ustanovu u Srce bazi, te preklapanje statusa (zaposlen-student, zaposlen-nezaposlen i nezaposlen-student). Način na koji smo riješili pojavu ovih 'problema' u podacima detaljno je opisan u poglavlju 2 a u tablici 4 vidljivo je u kojoj mjeri je konačni skup podataka koji je korišten u analizi umanjen u odnosu na osnovni skup kojega je originalno isporučio HZZ.

Tablica 4. Pregled skupa podataka za analizu osoba u NEET statusu

	Carnet - učenici	Srce - studenti
Osnovni skup podataka	37.227	41.083
Ukupno ulazni podaci (nakon isključivanja nelogičnosti)	33.321	41.078
Konačni skup podataka za obradu (dob: 15-29)	31.189	34.048

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Nadalje, bilo bi dobro kod učenika (pa i kod studenata) razlikovati one koji su završili obrazovni program od onih koji su ga prekinuli. Međutim, iako u Carnet bazi postoje neke naznake tih informacija, dijelom su kontradiktorne (Tablica 5) te ih nismo koristili u analizi¹⁷. Kako se čini, sustav je izuzetno ovisan o 'ljudskim greškama', odnosno dotična informacija se u sustav unosi 'ručno' te stoga i nastaju kontradiktornosti (već je ranije spomenut problem s datumom ispisa). S druge strane, kod dostavljenih podataka o studentima (Srce baza) ovakva informacija u povezanim bazama administrativnih podataka uopće ne postoji.

Tablica 5. Razlog ispisa s indikatorom je li osoba završila obrazovanje ili ne u Carnet bazi (učenici)

Razlog ispisa	Završio/la program		Ukupno
	NE	DA	
Prekid boravka u učeničkom domu	3	0	3
Prekid školovanja	1.031	135	1.166
Promjena prebivališta	279	7	286
Promjena programa	57	5	62
Promjena ustanove	181	16	197
Završeno obrazovanje	204	29.271	29.475
Ukupno	1.755	29.434	31.189

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U ovoj studiji procjenjuje se stopa ulaska u NEET status osoba koje su tek izašle iz obrazovnog sustava. Međutim, i tu postoji određen odmak budući da je vremenska točka u kojoj su se razmatrali prikazani statusi - 1., odnosno kraj, studenog - relativno kratak period od potencijalnog izlaska iz obrazovanja. Primjerice, učenici su srednju školu formalno mogli završiti najranije u lipnju (a mnogi i kasnije), dok dobar dio iz sustava studiranja (bilo završetkom ili odustajanjem) izlazi tek krajem rujna ili početkom listopada. Stoga nije ni čudo da zapravo najveći dio ove populacije koja je tek izašla iz sustava obrazovanja predstavlja neaktivni dio NEET stanovništva, što znači da se još uvijek nisu zaposlili, nastavili obrazovanje ili čak prijavili u registar nezaposlenih.

Također, dostavljeni podaci identificiraju samo 10,5% uzorka učenika (Carnet baza) i 14,0% uzorka studenata (Srce baza) u dobi 15-29 kao nezaposlenih (ukupno 8.018 osoba - Tablica 3), odnosno prijavljenih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Međutim, unatoč relativno ranom datumu provjere statusa nakon izlaska iz sustava obrazovanja (kraj studenog), ova brojka se čini podcijenjenom. Naime, statistika HZZ-a, temeljena na istoj evidenciji, pokazuje kako se između lipnja

¹⁷ Tijekom dodatnih konzultacija s predstavnicima Carneta sugerirano je kako bi u svom slučaju varijabla „završio/la program“ trebala biti relevantna, odnosno na temelju te varijable se izdaje svjedodžba; međutim, kako nije došlo do konačne suglasnosti oko ove problematike, indikator o završavanju programa (u odnosu na odustajanje) je izostavljen iz daljnje analize.

i studenog 2017. iz redovnog školovanja u evidenciju prijavila 1.471 osoba sa srednjim i 6.799 osoba sa visokim obrazovanjem. Na dan 30. studenog 2017. nezaposleno je još uvijek bilo 5.334 osoba sa srednjim i 4.564 sa visokim obrazovanjem, a koji su ušli u evidenciju iz redovnog školovanja unazad šest mjeseci, dakle, koji su pripadali skupini obuhvaćenoj istraživanjem. Također, ova brojka dobivena iz statistike HZZ-a ne uključuje one koji su se prijavili nakon duljeg vremenskog razdoblja od završetka obrazovanja¹⁸, kao ni one koji su se vratili u evidenciju nakon (npr. sezonske) zaposlenosti. Istovremeno, za gotovo polovicu neaktivnih NEET-ovaca identificiran je neki zapis o ranijem boravku u evidenciji HZZ-a (Tablica 6), iako ga oni najčešće formalno nisu mogli imati s obzirom na to da redovni učenik ili student ne može biti prijavljen kao nezaposlena osoba, a broj osoba s „radnim prekidom“ između stupnjeva relativno je mali.

Tablica 6. Udio definirane neaktivne NEET populacije koji su bili evidentirani pri HZZ-u nekom ranijem razdoblju

	Broj	Udio	Ukupno neaktivni	Ukupno
Učenici (Carnet baza)	4.464	32,0%	13.960	33.321
Studenti (Srce baza)	15.401	50,6%	30.452	41.078
Ukupno	19-865	44,7%	44.412	74.399

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

3.1.2. Problemi s iseljavanjem (emigracijom)

U poglavlju 2 spomenuli smo i 'problem iseljenih', odnosno onih koje ne bismo uopće trebali promatrati jer se najvjerojatnije više ne nalaze na teritoriju Republike Hrvatske. Osim već opisanih identifikacija iseljenih u poglavlju 2, na temelju varijable „razlog ispisa“ (Tablica 5) u Carnet bazi ustanovili smo da je određeni dio učenika kao razlog ispisa naveo promjenu prebivališta (286 opažanja ili 0,9% konačnog skupa podataka za obradu). Dodatnim konzultacijama s predstavnicima Carneta na nekoliko primjera je ustanovljeno da su se ti učenici zapravo preselili u inozemstvo, tako da je udio onih koji možda također ne bi trebali biti predmet analize (jer više nisu na teritoriju RH) čak i nešto veći (Tablica 7).

Tablica 7. Udio učenika koji su kao razlog ispisa naveli promjenu prebivališta prema statusu u obrazovanju/na tržištu rada (Carnet baza)

	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Ukupno
Promijenio/la prebivalište	1	1	2	282	284	286
Ukupno	1.757	14.339	3.262	11.831	15.093	31.189
Udio (%)	0,1	0,0	0,1	2,4	1,9	0,9

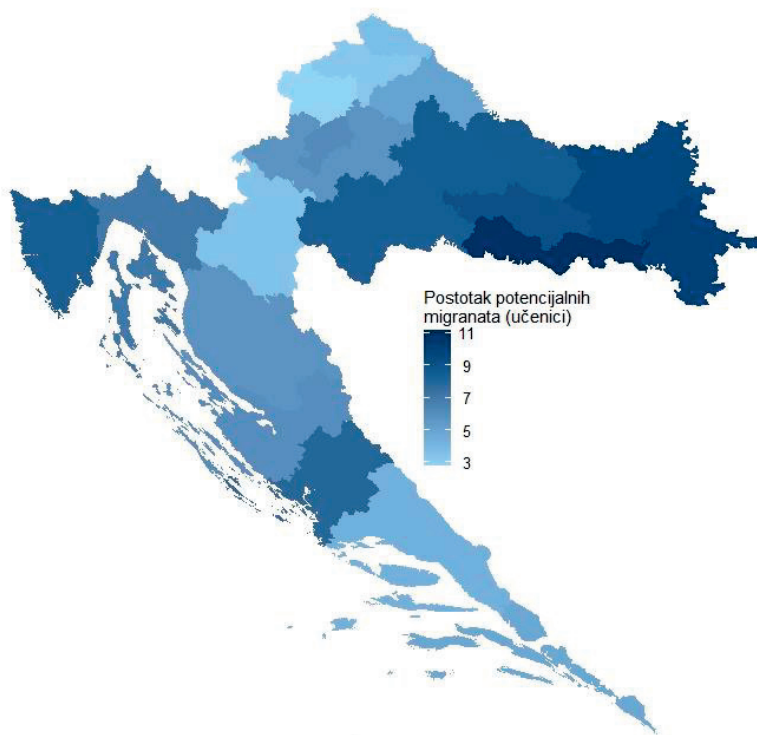
Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Na slici 7 dodatno je prikazana regionalna raspodjela 'potencijalnih emigranata' (zbroj onih za koje je kao razlog ispisa navedeno preseljenje u inozemstvo i promjena prebivališta). Prikazani podaci

¹⁸ Kako bi se osoba evidentirala kao da dolazi „iz redovnog školovanja“ prijava se mora dogoditi unutar tri mjeseca od završetka obrazovanja.

potvrđuju određene dokaze¹⁹ o tome da se glavnina iseljavanja u inozemstvo zapravo događa u istočnoj Hrvatskoj.

Slika 7. Potencijalni emigranti među učenicima (Carnet baza)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Povrh toga, u Srce bazi imamo i studente koji imaju prebivalište izvan Hrvatske, odnosno studente koji su bili upisani na neko od hrvatskih visokih učilišta u akademskoj godini 2016./2017. a nisu bili dio hrvatskog visokoškolskog sustava u akademskoj godini 2017./2018., te im je adresa prebivališta u nekoj državi izvan RH. Uz pretpostavku da je velika većina tih studenata u Hrvatskoj bila samo privremeno, radi studiranja, moguće je i njih trebalo izuzeti iz analize. U našoj bazi identificiran je 981 takav student, odnosno 2,9% konačnog uzorka (15-29), s time da ih je većina (90%) bila neaktivna na tržištu rada krajem 2017. (Tablica 8)²⁰.

Problemi 'iseljenih' posebno dolaze do izražaja u kontekstu nedavnih velikih migracijskih tokova, o kojima uobičajeno u službeno raspoloživim statističkim podacima postoji nedovoljno informacija. Brojne su rasprave prisutne u javnoj domeni o potrebi jasnijeg identificiranja broja osoba koje su nakon posljednje ekonomske krize napustile Hrvatsku (Potočnik i Adamović 2018; Relja i sur., 2015;

¹⁹ Podaci Državnog zavoda za statistiku (Priopćenje br. 7.1.2) pokazuju da je 2016. godine iz Hrvatske iselilo 36.436 osoba. Od ukupnog broja, najveći udio se odnosi na Grad Zagreb (13,4%), Osječko-baranjsku županiju (9,9%), Zagrebačku županiju (7,9%), Vukovarsko-srijemsku županiju (7,6%), Primorsko-goransku županiju (7,7%) i Splitsko-dalmatinsku županiju (7,2%).

²⁰ U publikaciji Agencije za mobilnost i programe EU (2017) navodi se kako je dolazna mobilnost u svrhu studija (u razdoblju od 1.6.2015. do 1.2.2017.) za natječajne godine 2015. i 2016. bila 1.869 studenata, dok se u publikaciji Hauschildt et al. (2017) o projektu EUROSTUDENT (EUROSTUDENT V 2012–2015) navodi kako je udio prve generacije imigranata među studentima u Hrvatskoj u 2014. iznosio 7% (udio druge generacije imigranata: 16%).

Wertheimer-Baletić, 2017), dok postojeća istraživanja govore o tome da je broj koji objavljuje Državni zavod za statistiku značajno podcijenjen (Župarić-Iljić, 2016). Stoga bi za točniju procjenu veličine NEET populacije u Hrvatskoj, kao i za preciznije identificiranje pojedinačnih NEET osoba bilo izuzetno korisno kada bi se mogla identificirati ukupna populacija prisutnih osoba u Republici Hrvatskoj. Naime, raspoloživim izvorima podataka ne možemo identificirati status osoba koje su se iselile.

Tablica 8. Udio studenata koji imaju prebivalište izvan RH prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. (Srce baza)

	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Ukupno
Prebivalište izvan RH	39	55	887	942	981
Ukupno	4.198	4.756	25.094	29.850	34.048
Udio (%)	0,9	1,2	3,5	3,2	2,9

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

3.1.3. Problemi nepotpunog obuhvata potencijalne NEET populacije

Međutim, i kad uzmemo sve navedene nedostatke u obzir te se oslonimo na logička rješenja pojedinih nekonzistentnosti, ostaje nam upitan sami broj dostavljenih podataka. Iako je pretpostavka da su podaci o upisanim i završenim učenicima/studentima za koje je zaduženo Ministarstvo znanosti i obrazovanja (e-Matica, ISAK/ISSP REST API) potpuni i precizni, detaljnijom analizom dobivenih podataka o učenicima/studentima upisanim u školskoj/akademskoj godini 2016./2017. se ustanovilo da određeni podaci ipak nedostaju. I to nije samo stvar pogrešnih unosa u Carnet bazi o učenicima ili nedostatka detaljnijih podataka o npr. stupanju/razini završenog programa, vrsti (sveučilišni/stručni) ili tipu (redovni/izvanredni) studijskog programa u Srce bazi o studentima, nego i same brojke određene generacije. Naime, prije dobrog ograničenja na godine između 15 i 29, a nakon 'izbacivanja' onih koji su se ispisali iz obrazovnog sustava prije školske godine 2016./2017. ostali smo na 33.321 jedinstvenih opažanja (originalno 37.227 opažanja) u Carnet bazi o učenicima (Tablica 4). Međutim, usporedba sa službenim podacima DZS-a sugerira da je ova brojka možda ipak malo podcijenjena (Tablice 9 i 10).

Tablica 9. Broj učenika u osnovnim školama

	Kraj šk. god. 2016./2017.	Početak šk. god. 2017./2018.
Ukupno	318.173	317.541
Završili školu	38.020	
<i>Učenici VII. razreda</i>		37.773

Izvor: DZS [8.1.2.].

Tablica 10. Broj učenika u srednjim školama

	Kraj šk. god. 2016./2017.	Početak šk. god. 2016./2017.
Ukupno	161.111	155.642
<i>III. razred</i>	42.639	41.629
<i>IV. razred</i>	33.351	32.173
<i>V. razred</i>	1.270	1.146
Završili školu	42.711	

Izvor: DZS [8.1.3.].

Naime, školsku godinu 2016./2017. završilo je 42.711 srednjoškolaca i 38.020 osnovnoškolaca, dok je školsku godinu 2017./2018. pohađalo 37.773 'osmaša' u osnovnim školama, 1.147 učenika 5., 32.173 učenika 4. i 41.629 učenika 3. razreda u srednjim školama. Uz pretpostavku da oko 70% svih učenika pohađaju 4-godišnje škole²¹, očekivali bismo da je broj onih koji su izašli iz srednjoškolskog obrazovanja iznad 42.000. Ako tome pribrojimo i one koji su možda odustali nakon osnovne škole ili na nižim razinama srednjoškolskog obrazovanja²² očekivali bismo da je brojka učenika koji su izašli iz obrazovanja nakon školske godine 2016./2017. negdje oko 43.000 umjesto 33.000 temeljem kojih su provedene analize u ovoj studiji²³.

Slično tome, u originalno dostavljenim podacima Srca imali smo 41.083 opažanje (Tablica 4). Podaci DZS-a o broju onih koji su završili studij u 2016. godini bio je 34.028²⁴ (Tablica 11). Naravno, tome bi svakako trebalo pridodati i one koji odustaju od studija na nekoj razini. Primjerice, Matković i Kogan (2012) navode procjenu od 17% za osobe koje su okončale (visoko) obrazovanje u razdoblju 2003.-2008., dok je MZO (2016) objavilo da je stopa završavanja sveučilišnih studija u 2012./2013. iznosila 45%²⁵. Nadalje, Eurostat je, na temelju ad-hoc modula ARS-a za 2016., objavio kako je među onima u dobi između 15 i 34 bilo 37.900 onih koji su imali završeno srednje obrazovanje a trenutno (u 2016.) nisu bili u formalnom obrazovanju a koji su započeli, ali nikada nisu završili visoko obrazovanje, što bi dalo grubu procjenu stope odustajanja od visokog obrazovanja (engl. drop-out rate) od 18,7%²⁶. Nadalje, među onima koji su odustali od visokog obrazovanja najviše njih (35%) odustalo zbog obiteljskih i zdravstvenih razloga, nakon čega slijede financijski razlozi (25%), poteškoće (19%) i tek na kraju angažman u svijetu rada (15%)²⁷. U principu, i nakon što uzmemo sve ovo u obzir, i dalje ne možemo utvrditi koliko je brojka studenata izašlih iz sustava obrazovanja u 2016./2017. koju analiziramo u ovoj studiji precizna. Podatak od 41.078, odnosno 34.048, studenata generacije 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (Tablica 4) se prema ovim informacijama čini precijenjenim; međutim, bez dodatne provjere podataka nije moguće znati koja bi brojka bila točna.

Ovdje je bitno naglasiti da i druga istraživanja upozoravaju na značajne razlike među izvorima podataka u Hrvatskoj ili se temelje na nepotpunom obuhvatu podataka u primjeni istraživanja. Tako, na primjer, Rimac i Ogresta (2017) u analizi koriste podatke o ukupnom broju diplomiranih osoba koje su završile preddiplomski stručni studij i osoba koje su završile specijalistički diplomski stručni

²¹ Sukladno analiziranim podacima u ovoj studiji i podacima DZS-a.

²² Prema podacima Eurostata, Hrvatska ima najnižu stopu ranog napuštanja obrazovanja (engl. drop-out rate) - *postotak stanovništva u dobi između 18 i 24 godine s najvišom razinom niže razine srednjoškolskog obrazovanja (ili niže), ali ne u daljnjem obrazovanju ili osposobljavanju* - u EU: 3,0% u 2017. u usporedbi s EU-28 gdje je ta stopa iznosila 10,6%. Nadalje, Matković (2010) procjenjuje da je u razdoblju 1998.-2008. udio upisanih koji su redovito završavali srednju školu u prosjeku iznosio 91%. U tom je radu empirijski dokazana snažna povezanost niske razine roditeljskog obrazovanja i prihoda kućanstva s povećanim rizikom ranoga napuštanja školovanja.

²³ Naknadno je Carnet dostavio informaciju da su nakon dodatnih provjera uspjeli detektirati problem podizveštavanja vezan uz e-Maticu i da u skladu s tim dobivaju 6.000 opažanja (učenika) više nego što je to bilo u prvoj iteraciji. Kako se ova informacija pojavila u fazi finalizacije ove studije, bilo je prekasno za revidiranje analiza.

²⁴ Ovdje je bitno napomenuti kako ova brojka uključuje osobe koje su završile prvi ili drugi stupanj, uključujući i one koji su kasnije nastavili školovanje a koji ne bi trebali biti dio analizirane baze podataka u ovoj studiji.

²⁵ EK (2016) u svojem izvještaju čak navodi da postoji znatno izraženije odustajanje od studija na sveučilišnoj razini u odnosu na stručne studije.

²⁶ Izračunatu kao omjer onih u dobi 15-34 koji su odustali od visokog obrazovanja (37.900) i svih onih u dobi 15-34 koji imaju završen neki oblik visokog obrazovanja (202.400).

²⁷ Više detalja dostupno je na poveznici: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180404-1>.

studij prikupljenih pomoću Ministarstva znanosti i obrazovanja, a obuhvat u razdoblju 2008.-2013. predstavlja između 56,8% i 93,8% uzorka koji objavljuje Državni zavod za statistiku.

Tablica 11. Broj studenata i diplomanata

	Početak ak. god. 2016./2017.	Diplomirali/završili u 2016.
Ukupno (I.-VI.)	160.361	32895
I. godina	61.226	
II. godina	50.960	
III. godina	36.041	
IV. godina	7.084	
V. godina	4.211	
VI. godina	839	
Magistri i specijalisti	1.525	487
Doktorski studij	3.309	646
Sveukupno	165.195	34.028

Izvor: DZS [8.1.4.; 8.1.5.; 8.1.6.; 8.1.7.; 8.1.10.; 8.1.11.].

Uz sve navedene ograde, i dalje treba imati na umu da se u podacima analiziranim u ovoj studiji nalazi samo jedna generacija, odnosno oni koji su bili u sustavu obrazovanja između rujna/listopada 2016. i rujna/listopada 2017., te onda njihov status u sustavu obrazovanja na dan 1. studenog 2017. i status na tržištu rada krajem (20. i 21.) studenog 2017. što znači da na temelju dobivenih podataka nije moguće procijeniti stvarni broj NEET populacije u Hrvatskoj, već samo obrasce prisutne neposredno nakon izlaska iz sustava obrazovanja jedne generacije. Naime, postoje oni koji su 'ispali' iz sustava obrazovanja u razdoblju prije rujna/listopada 2016. i nakon studenog 2017. Osim toga, među NEET populacijom postoje i oni koji su prošle godine bili zaposleni (HZMO osiguranici) ili registrirani na Zavodu a sad ih ne možemo naći nigdje u sustavu (neaktivni NEET) ili su sad eventualno na Zavodu a da prije godinu dana nisu bili dio sustava obrazovanja (nezaposleni NEET). Uz njih postoje i oni koji su bili neaktivni i u razdoblju između rujna/listopada 2016. i rujna/listopada 2017. a to su i na dan 1. studenog 2017. U dijelu 5 ove studije, dat će se određene preporuke kako bi se korištenjem postojećih administrativnih podataka moglo doći do preciznije procjene NEET populacije u Hrvatskoj.

3.2. Aktivacija i integracija NEET populacije na tržište rada

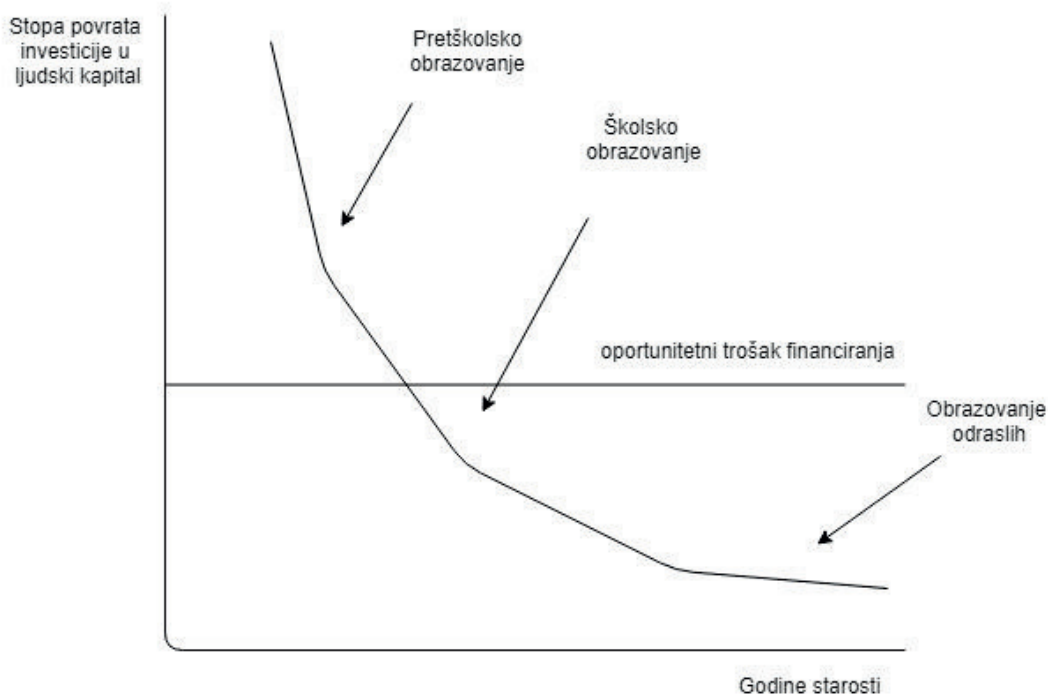
U ovome dijelu iznosimo nedostatke postojeće baze podataka ukoliko je cilj praćenja NEET populacije njihova (re)aktivacija na tržište rada. Početna pretpostavka, koju ćemo ukratko razraditi, jest da aktivacija NEET populacije mora biti pravovremena, točnije što ranija, idealno prije samog ulaska u NEET status.

U svojim brojnim radovima James Heckman pokazuje da je intervencija u kontekstu akumulacije ljudskog kapitala učinkovitija što je ranija. Primjerice, u radu Heckman (2006) pokazano je kako je stopa povrata na ulaganje u ljudski kapital veća što je osoba mlađa, dok je oportunitetni trošak financiranja konstantan, što zapravo govori kako je isplativije intervencije provoditi što ranije. Ovaj odnos je jasan iz shematskog prikaza ispod (Slika 8).

Ovdje je bitno napomenuti da mnoga istraživanja pokazuju kako se najmanje 50 posto varijacije u dugoročnom dohotku može objasniti osobnim karakteristikama koje osoba stekne do 18 godine

života (Heckman i Mosso, 2014), što zapravo govori da će (re)aktivacija NEET populacije biti težak proces jer je veliki dio ljudskog kapitala akumuliran do trena kad osoba uđe u NEET status.

Slika 8. Stopa povrata na investicije u ljudski kapital

Izvor: Prema Heckman (2006).

U našem, NEET, kontekstu to se svodi na zaključak kako je učinkovitije intervenirati ranije, kako osoba ne bi uopće ušla u NEET status, umjesto identificiranja postojećih osoba u NEET statusu i njihove aktivacije. Ovakva početna premisa odražava se i na podatke potrebne za identificiranje buduće NEET populacije, koji zatim mogu biti baza za intervencije koje će izgraditi ljudski kapital osoba koje imaju visok rizik budućeg ulaska u NEET status.

U tu svrhu postojeća je baza neprikladna jer daje vrlo uzak skup osobnih karakteristika pomoću kojih se može objasniti vjerojatnost ulaska u NEET status (dob, gdje gotovo i da nema varijacije unutar obrazovne (srednjoškolske ili visokoškolske) kategorije, spol, mjesto stanovanja i tip obrazovne institucije). Čak i ako se razvije prognostički model koji objašnjava ulazak u NEET on zapravo ne donosi ništa novo jer se samo deskriptivno pokazuje postojeća heterogenost u ljudskom kapitalu među osobama, a također, sa stanovišta nositelja politike, model baziran na ovim podacima ne nosi nikakvu novu informaciju u kontekstu intervencije (vidi poglavlje 4.2 u ovoj studiji).

U principu, postojeći podaci imaju dva distinktivna problema koja onemogućuju valjanu prognozu NEET statusa:

1. Nepostojanje varijabli koje detaljnije objašnjavaju sadašnje karakteristike osobe, odnosno programa/škola koje su pohađali (uspjeh u školi/fakultetu, detaljniji tip programa, ponavljanje razreda/godine, ukupno vrijeme provedeno na obrazovnoj instituciji, uspjeh ostalih razrednih ili fakultetskih kolega i slično);

-
2. Nepostojanje varijabli koje detaljnije karakteriziraju prošle obrazovne karakteristike osobe (ocjene u osnovnoj školi, ocjene ostalih kolega, ali i, primjerice, obrazovanje i dohodak roditelja). Upravo bi ovakav tip varijabli potencijalno mogao biti najkorisniji, jer se na njima može temeljiti prognostički model koji će objašnjavati budući ulazak u NEET status. Primjerice, ako se pokaže da ocjena iz matematike u petom razredu osnovne škole može predvidjeti ulazak u NEET status, nema potrebe da se čeka da osobe s lošim ocjenama iz matematike u petom razredu zaista i uđu u NEET status, moguće je reagirati i prije realizacije ishoda na tržištu rada (ili napuštanja posljednjeg stupnja obrazovanja).

Dakle, ovaj nedostatak podataka svodi se na broj kovarijata/karakteristika na razini osobe; neovisno o tome koji je obuhvat populacije koja se analizira potrebno je na razini svake osobe dodati što je više moguće osobnih karakteristika.

4. Osnovne karakteristike aktivnih i neaktivnih osoba u NEET statusu

U prethodnim dijelovima studije detaljno su opisani različiti nedostaci analizirane baze podataka te su identificirani mnogi problemi u analizi koji su nastali temeljem tih nedostataka. S obzirom na sva navedena ograničenja, prikazana analiza podataka u nastavku studije predstavlja prije svega tek ilustraciju strukture i osnovnih karakteristika ulaska u NEET status iz sustava obrazovanja u Hrvatskoj. Za pouzdaniju analizu potrebno je poboljšati i nadograditi postojeći skup podataka, o čemu će više riječi biti u poglavlju 5. Prethodno detaljno navođenje ograničenja trebalo bi poslužiti budućim naporima u daljnjem razvijanju sustava identifikacije NEET osoba u Hrvatskoj.

4.1. Deskriptivna analiza

Deskriptivna statistika u nastavku dat će osnovni obrazovno-demografski prikaz kako cijele NEET populacije, nastale izlaskom generacije 2016./2017. iz svijeta obrazovanja, tako i prikaz obje podskupine: nezaposlenih i neaktivnih, ali i onih koji su u statusu studenata ili zaposlenih, posebno za učenike (Carnet baza) i studente (Srce baza). Na posljepku, prikaz ulaska u NEET status prikazat će se za cijelu generaciju učenika/studenata 2016./2017. koji su izašle iz sustava obrazovanja kombiniranjem obje baze.

4.1.1. Učenici (Carnet baza)

U tablicama u nastavku prikazana je struktura učenika koji su izašli iz sustava (osnovnoškolskog i srednjoškolskog) obrazovanja i njihovih statusa krajem studenog 2017. godine prema različitim kategorijama: spol, dob, županija stanovanja (prebivališta), strukovno područje i tip programa kojega su pohađali.

Iako je među učenicima koji su izašli iz sustava obrazovanja nakon školske godine 2016./2017., najveći broj njih (46%) krajem 2017. bio u statusu studenta, ipak je zbroj onih koji su u istom tom periodu bili nezaposleni i neaktivni bio nešto veći (48%) (Tablica 12). Kao što je već spomenuto, s obzirom na relativno kratak period nakon izlaska iz obrazovanja ne čudi što ih je tek 6% bilo zaposleno (od toga tek 4,5% na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa). Isto tako, gotovo 50%, odnosno 46%, onih koji u upisali neki vid visokog obrazovanja²⁸ je također za očekivati. S druge strane, tek 10% onih koji su se u međuvremenu prijavili na Hrvatski zavod za zapošljavanje vjerojatno pokazuje da u toj dobi pojedinci još uvijek imaju određeno (obiteljsko) zaleđe te su u mogućnosti dati si nešto više vremena pri donošenju odluka o budućim životnim izborima - izlazak na tržište rada ili nastavak obrazovanja. Iako je tek 10% osoba bilo formalno nezaposleno u trenutku provjere statusa - 21. studenoga 2017. godine - čak 44,2% zaposlenih, 1,6% studenata i 37,7% neaktivnih je bilo evidentirano u HZZ bazama u nekom ranijem periodu. Iako ovu informaciju treba uzeti s (velikom) dozom opreza, ona ipak ukazuje na određenu aktivnost na tržištu rada i ohrabruje u pogledu budućeg dizajniranja mjera usmjerenih na neaktivnu NEET populaciju. Naime, postoji mogućnost da čak i ako osoba u trenutku formalnog napuštanja procesa obrazovanja i neaktiviranja

²⁸ Od čega 78,8% preddiplomski, 17,4% integrirani preddiplomski i diplomski i 3,8% stručni.

na tržištu rada nije u potpunosti nedostupna za mjere aktivacije jer postoji neka prethodna zabilježba u sustavu o aktivnosti te osobe. Na žalost, bez dodatnih informacija (npr. o tipu, trajanju i broju prijava) u ovom trenutku ne možemo više reći kako bi točno taj proces aktiviranja trebao izgledati. No, ovom aspektu bi svakako bilo važno posvetiti više pažnje u budućim istraživanjima.

Tablica 12. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - ukupno i prema spolu (udjeli)

	Ukupno		Žensko		Muško	
	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.
Zaposleni	0,06	0,23	0,05	0,22	0,06	0,24
Studenti	0,46	0,50	0,52	0,50	0,40	0,49
Nezaposleni	0,10	0,31	0,11	0,31	0,10	0,30
Neaktivni	0,38	0,49	0,33	0,47	0,43	0,50
NEET	0,48	0,50	0,43	0,50	0,53	0,50
Broj opažanja	31.189		15.454		15.735	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Ako pogledamo strukturu po spolu (Tablica 12), učenice su ipak u većem broju slučajeva (52%) nastavile obrazovanje, dok su učenici najviše pripadali neaktivnom NEET statusu (43%). Nadalje, ako pogledamo strukturu učenika prema statusima na tržištu rada i spolu (Tablica 13), onda je jasno da su među zaposlenima (56%), ali i među neaktivnima (57%) prevladavali učenici muškog spola, dok su među studentima prisutnije bile učenice (56%). Udio među nezaposlenima je bio gotovo jednak što znači da su među ukupnom NEET populacijom ove generacije učenika prevladavale osobe muškog spola (56%).

Tablica 13. Struktura generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)

	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Žensko	44,0	55,6	50,5	42,8	44,4	15.454
Muško	56,0	44,4	49,5	57,2	55,6	15.735

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Što se tiče dobi²⁹ (Tablica 14), najbrojniji su 19-godišnjaci od kojih najveći dio (61%) studira. Kod 18-godišnjaka i 20-godišnjaka, druge i treće najbrojnije skupine, je već drugačija situacija s obzirom da najveći dio njih (45% i 49%) pripada neaktivnoj NEET populaciji, odnosno udio ukupne NEET populacije u tim godinama dostiže 60%. Slična je situacija i kod ostalih dobnih skupina (15-23), gdje se udio NEET populacije kreće između 71% (23) i gotovo 100% (15). Najveći udio nezaposlenih prisutan je kod 17-godišnjaka gdje je više od jedne petine (21%) osoba bio prijavljeno na HZZ-u kao nezaposlena osoba. Ovu su najvjerojatnije učenici koji u završili 3-godišnje (strukovne) škole, za koje je poznato da se dugo zadržavaju na Zavodu.

²⁹ Dob je dobivena kao razlika između 2017. godine i godine rođenja.

Tablica 14. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%)

Dob	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
19	4,7	61,0	7,7	26,6	34,3	17.418
18	7,2	33,2	14,4	45,2	59,6	9.305
20	8,7	31,8	10,6	48,9	59,5	1.841
17	6,3	0,4	21,4	71,9	93,3	1.417
15		0,2	6,1	93,7	99,8	557
16	1,0		7,8	91,2	99,0	411
21	6,0	14,8	9,8	69,4	79,2	183
22	2,2	10,9	2,2	84,8	87,0	46
23		28,6	14,3	57,1	71,4	7
25		100,0				3
26		100,0				1
Ukupno	5,6	46,0	10,5	37,9	48,4	31.189

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Očekivano, najveći broj učenika ima prebivalište (mjesto stanovanja) u Gradu Zagrebu, nakon čega slijede Splitsko-dalmatinska i Zagrebačka županija (Tablica 15). Dok u Gradu Zagrebu, pa čak i u Splitsko-dalmatinskoj županiji, najveći udio među promatranima čine studenti (58% i 49%), u Zagrebačkoj županiji je udio ukupne NEET populacije ipak nešto veći od onih koji su nastavili obrazovanje (49% nasuprot 45%). Najveći udio registriranih nezaposlenih zabilježen je u Osječko-baranjskoj županiji (21%), najveći udio neaktivne NEET populacije, pomalo iznenađujuće, u Istarskoj županiji (47%), dok je najveći udio ukupne NEET populacije prisutan u Sisačko-moslavačkoj županiji (61%).

Kako je na temelju adrese prebivališta (stanovanja) iz podataka dodatnom obradom dobivena ne samo županija, nego i mjesto (grad ili općina) prebivališta (stanovanja), a u podacima je dostupno i mjesto (grad ili općina) ustanove koju je osoba pohađala/završila, generirana je nova varijabla koja detektira potencijalne učenike-putnike, odnosno posebno izdvaja one čije je mjesto prebivališta (stanovanja) različito od mjesta u kojoj se nalazi škola koji je učenik završio/pohađao. Ovaj pokazatelj je samo indikativne naravi jer su u stvarnosti srednje škole gotovo bez iznimke u gradovima (regionalnim središtima), tako da ova varijabla primarno označava veličinu naselja prebivališta. Također, ovdje određeni problem mogu predstavljati i površinom veliki gradovi, čiji su rezidenti vrlo rijetko učenici-putnici.

Tablica 16 pokazuje da je udio „učenika-putnika“, odnosno onih čije se mjesto prebivališta razlikuje od mjesta škole koju je pohađao/završio, u ukupnom skupu podataka 46,2%. On je najmanji kod onih koji su nastavili obrazovanje (studenti: 37,4%), dok je najviši kod nezaposlenih osoba (57,9%). Ako pogledamo strukturu ukupnog broja „učenika-putnika“, onda je ipak najveći dio njih u statusu neaktivnosti (42,8%), nakon čega slijede studenti (37,2%), što se ipak razlikuje od strukture ukupnog uzorka ili dijela uzorka u kojem su učenici pohađali školu u općini prebivališta u kojem dominiraju studenti (Tablica 16).

Tablica 15. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%)

Županija	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Grad Zagreb	4,5	57,6	4,2	33,7	37,9	5.752
Splitsko-dalmatinska županija	6,0	48,5	12,0	33,5	45,6	3.578
Zagrebačka županija	6,5	44,8	7,0	41,7	48,7	2.641
Osječko-baranjska županija	5,0	38,7	21,0	35,3	56,3	2.427
Primorsko-goranska županija	4,9	52,1	7,7	35,3	43,0	1.768
Vukovarsko-srijemska županija	4,9	37,4	16,3	41,5	57,8	1.574
Varaždinska županija	7,4	45,8	4,6	42,2	46,8	1.356
Brodsko-posavska županija	6,3	34,4	13,4	45,8	59,3	1.220
Sisačko-moslavačka županija	5,9	32,8	20,5	40,8	61,3	1.182
Krapinsko-zagorska županija	8,6	45,1	5,8	40,5	46,3	1.056
Zadarska županija	4,4	47,8	7,9	39,9	47,8	1.010
Koprivničko-križevačka županija	6,5	43,8	10,0	39,7	49,7	978
Bjelovarsko-bilogorska županija	6,2	37,4	18,0	38,4	56,4	951
Međimurska županija	7,3	44,1	5,4	43,1	48,6	939
Dubrovačko-neretvanska županija	4,7	52,3	10,2	32,9	43,1	903
Istarska županija	5,3	43,4	4,7	46,6	51,4	888
Karlovačka županija	4,8	39,0	13,5	42,6	56,1	887
Virovitičko-podravska županija	6,9	40,6	19,0	33,6	52,5	670
Požeško-slavonska županija	5,9	42,3	13,2	38,6	51,8	598
Šibensko-kninska županija	5,6	41,4	14,2	38,8	52,9	374
Ličko-senjska županija	4,3	47,9	13,2	34,7	47,9	326
NA	5,4	28,8	16,2	49,5	65,8	111
Ukupno	5,6	46,0	10,5	37,9	48,4	31.189

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Tablica 16. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (škole) (%)

Učenici-putnici	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj*
NE	4,5	53,6	8,2	33,7	41,9	16.711
DA	6,9	37,2	13,1	42,8	55,8	14.364
Ukupno	5,6	46,0	10,4	37,9	48,3	31.075
Udio unutar svakog statusa (%)	56,9	37,4	57,9	52,2	53,4	46,2

Napomena: * - ukupan broj opažanja je nešto manji nego u ostalim tablicama obzirom da nije bilo moguće utvrditi mjesto stanovanja (prebivališta) i mjesto ustanove za sve učenike.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U podacima o učenicima iz e-Matice (Carnet), raspoloživi su bili i podaci o strukovnom području koje je osoba pohađala/završila, te o tipu i nazivu programa čiji je detaljniji prikaz dostupan u tablicama u nastavku.

Tablica 17. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema strukovnom području (%)

Strukovno područje	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Gimnazija	1,0	88,2	0,5	10,2	10,8	9.055
Ekonomija i trgovina	6,0	41,9	15,0	37,1	52,1	4.585
Ugostiteljstvo i turizam	8,6	21,9	18,5	51,0	69,5	3.197
Elektrotehnika	6,0	44,6	9,1	40,3	49,3	2.814
Strojarstvo	10,1	11,7	15,8	62,3	78,1	2.445
Zdravstvo	9,7	37,8	9,8	42,7	52,5	1.718
Graditeljstvo, geodezija i građ. materijali	6,8	35,3	8,2	49,7	57,9	931
Osobne usluge	10,0	2,9	28,3	58,8	87,1	906
Poljoprivreda	6,4	18,6	22,8	52,2	74,9	778
Osnovno obrazovanje	0,1	0,1	6,9	92,8	99,7	753
Cestovni promet	9,6	9,5	14,9	66,1	80,9	666
Pomorski, riječni i lučki promet	7,4	45,0	8,8	38,8	47,7	407
Grafika	6,8	27,9	15,5	49,7	65,3	380
Likovna umjetnost	4,7	39,6	8,9	46,8	55,7	361
Prehrana	13,3	16,4	20,3	50,0	70,3	330
Veterina	5,7	24,1	19,5	50,6	70,1	261
Obrada drva	11,3	5,9	18,0	64,9	82,8	239
Tekstil	8,5	12,6	21,6	57,3	78,9	199
Ostale usluge	7,3		15,6	77,1	92,7	192
Kemijska tehnologija	6,1	60,2	7,7	26,0	33,7	181
Šumarstvo	7,8	25,3	13,0	53,9	66,9	154
Glazbena umjetnost	2,5	64,7	0,8	31,9	32,8	119
Geologija, rudarstvo i nafta	5,6	59,8	5,6	29,0	34,6	107
Poštansko-telegrafski promet	10,9	14,9	22,8	51,5	74,3	101
Željeznički promet	5,6	9,7	22,2	62,5	84,7	72
Brodogradnja	14,5	8,7	13,0	63,8	76,8	69
Optika i obrada stakla	6,1	42,9	6,1	44,9	51,0	49
Zračni promet	6,4	51,1	14,9	27,7	42,6	47
Međustrukovni programi		60,0	2,5	37,5	40,0	40
Obrada kože	19,2		11,5	69,2	80,8	26
Plesna umjetnost		28,6		71,4	71,4	7
Ukupno	5,6	46,0	10,5	37,9	48,4	31.189

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Među strukovnim područjima najbrojniji su gimnazijalci (Tablica 17), od kojih je većina (88%) ipak nastavila obrazovanje na višoj razini. Najveći udio NEET populacije (99,7%), očekivano, nalazi se među onima koji su završili (pohađali) osnovnu školu ali nisu nastavili obrazovanje na srednjoškolskoj razini. Najveći udio prijavljenih na HZZ-u nalazi se među onima koji su završili (pohađali) područje osobnih usluga (28,3%), nakon čega slijede poštansko-telegrafski promet i poljoprivreda (22,8%). S druge

strane, najviše neaktivnih NEET-ovaca, osim među onima sa završenom osnovnom školom (92,8%), nalazi se među onima koji su završili (pohađali) područje ostalih usluga (77,1%)³⁰.

Slične informacije mogu se dobiti i ako pogledamo strukturu prema tipu programa (Tablica 18). Među onima koji su završili (ili pohađali) programe četverogodišnjeg trajanja obrazovanja 64% ih je nastavio obrazovanje na visokoškolskoj razini, dok je među onima koji su završili (pohađali) programe trogodišnjeg trajanja obrazovanja za obrtništvo (i jedinstveni model obrazovanja i klasični model) 89% bilo u NEET statusu, slično kao i za one koji su završili programe trogodišnjeg trajanja obrazovanja za industriju i gospodarstvo (91%)³¹.

Tablica 18. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema tipu programa (%)

Tip programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Programi četverogodišnjeg trajanja obrazovanja	4,1	63,7	6,6	25,6	32,3	21.975
Programi trogodišnjeg trajanja obrazovanja za obrtništvo – jedinstveni model obrazovanja	10,5	0,3	21,9	67,3	89,2	2.771
Programi trogodišnjeg trajanja obrazovanja za industriju i gospodarstvo	8,9	0,3	21,0	69,8	90,8	2.268
Programi trogodišnjeg trajanja obrazovanja za obrtništvo - klasični model	10,8	0,1	21,8	67,4	89,2	1.960
Programi 5-godišnjeg trajanja (teorija I. i II. r.; praksa III.,IV. i V. r.)	11,7	34,4	4,3	49,6	53,9	928
Osnovno redovno	0,1	0,1	6,9	92,8	99,7	753
TES - posebni programi za učenike s teškoćama	8,5		41,9	49,6	91,5	387
Programi do dvogodišnjeg trajanja obrazovanja za stjecanje niže stručne spreme	15,1		18,9	66,0	84,9	53
Prilagođeni trogodišnji programi za učenike s teškoćama	9,8		36,6	53,7	90,2	41
Prilagođeni četverogodišnji programi za učenike s teškoćama		20,0	36,0	44,0	80,0	25
Osnovno glazbeno školovanje, šestogodišnje		37,5		62,5	62,5	8
Priprava za srednjoškolsku umjetničku naobrazbu u trajanju 1 ili 2 god.	12,5	75,0		12,5	12,5	8
Prilagođeni dvogodišnji programi za učenike s teškoćama	28,6	0,0	28,6	42,9	71,4	7
Program samo u prvom razredu srednje škole do izbora zanimanja			25,0	75,0	100,0	4
Osnovno baletno-plesno školovanje				100,0	100,0	1
Ukupno	5,6	46,0	10,5	37,9	48,4	31.189

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

³⁰ U dodatku (Slika A1) prikazana su strukovna područja uz koja se veže najveća vjerojatnost ulaska u NEET status po županijama (uvjet je bio da u danoj županiji postoji barem 25 učenika koji su pohađali/završili školu u pripadnom strukovnom području).

³¹ Detaljniji prikaz strukture učenika iz Carnet baze prema statusu na tržištu rada dostupan je u Dodatku gdje je dana osnovna deskriptivna statistika ključnih varijabli prema nazivu programa (Tablica A1).

Ovdje je bitno napomenuti kako dio razlika između različitih strukovnih područja prikazanih u tablici 17 dolazi upravo iz razlika u tipovima programa (prvenstveno njihovom trajanju). Naime, četverogodišnji programi (tehnički i gimnazije) omogućavaju nastavak studija, dok trogodišnji (svi drugi) ne omogućavaju izravan nastavak studija. U pojedinim sektorima veći ili manji dio učenika pohađa 4- ili 3-godišnje programe, dok je u nekim sektorima isključiva podjela na 4-godišnje ili 3-godišnje programe.

4.1.2. Studenti (Srce baza)

U tablicama u nastavku prikazana je struktura studenata koji su izašli iz sustava obrazovanja 2016./2017. i njihovih statusa krajem studenog 2017. godine prema različitim kategorijama: spol, dob, županija stanovanja (prebivališta), vrsta visokog učilišta i područje znanosti kojemu pripada ustanova na kojoj su bili upisani kao studenti u akademskoj godini 2016./2017.

Ako pogledamo strukturu studenata iz 2016./2017. godine koji su ili završili ili prekinuli svoj studij – krajem 2017. godine najveći broj njih je bio neaktivan - 74% (Tablica 19). Ako tome pridodamo 14% nezaposlenih onda dobijemo da je među studentima koji su nakon 2016./2017. izašli iz visokoobrazovnog sustava krajem 2017. godine njih čak 88% bilo u NEET statusu. Međutim, kao što je već ranije spomenuto, obzirom na iznimno kratak period nakon (potencijalnog) izlaska iz sustava obrazovanja, ovakav podatak ne smije previše čuditi. Tako podatak o tek 12% zaposlenih krajem studenog 2017. (od čega 8,9% na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa) nije neočekivan uz pretpostavku da su te osobe iz sustava obrazovanja izašle najvjerojatnije tek u rujnu ili listopadu iste godine (iako je moguće da su neki završili ili prekinuli studij i ranije). Naime, u slučaju studenata trenutak završetka obrazovanja je u većoj mjeri individualan nego što je to slučaj kod učenika. Slično kao i kod podataka o učenicima, i kod studenata je dobar dio bio prijavljen pri HZZ-u u nekom ranijem razdoblju: čak 58,2% zaposlenih i 46,9% neaktivnih, što ponovno govori o potrebi uključivanja šireg skupa informacija dostupnih u HZZ-u za ovakav tip analize. Međutim, kao što je već ranije naglašeno, ovu informaciju treba uzeti s velikom dozom opreza s obzirom da redovni učenici i studenti ne mogu formalno biti prijavljeni na HZZ-u.

Tablica 19. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – ukupno i po spolu (udjeli)

	Ukupno		Žensko		Muško	
	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.
Zaposleni	0,12	0,33	0,12	0,33	0,12	0,33
Nezaposleni	0,14	0,35	0,16	0,37	0,12	0,32
Neaktivni	0,74	0,44	0,72	0,45	0,76	0,43
NEET	0,88	0,33	0,88	0,33	0,88	0,33
Broj opažanja	34.048		18.195		15.853	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Što se tiče strukture po spolu (Tablica 19), u ovom slučaju nema velikih razlika između muškaraca i žena. Jedina vidljiva razlika je veći udio muškaraca u neaktivnoj populaciji dok su ženske osobe prisutnije u statusu nezaposlenosti, što u udjelu ukupne NEET populacije daje jednak udio (88%). Ipak, brojnost žena u uzorku je veća (53%:47%), pa su tako one zastupljenije u svim analiziranim statusima, što je posebice vidljivo među registriranim nezaposlenim osobama (Tablica 20).

Tablica 20. Struktura generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)

	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Žensko	53,1	61,3	52,0	53,5	18.195
Muško	46,9	38,7	48,0	46,5	15.853

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U ovom dijelu podataka, najbrojnija skupina su 24-godišnjaci, nakon čega slijede 25-godišnjaci i 26-godišnjaci (Tablica 21), odnosno oni koji su vjerojatno već završili svoj visokoobrazovni put. Ipak, najviše zaposlenih se nalazi među onima još starijima: 27-29 godina s udjelima u zaposlenosti od 15,7% za 27-godišnjake, 16,5% za 28-godišnjake i 14,5% za 29-godišnjake. Ovi podaci sugeriraju da je za započinjanje radnog odnosa možda ipak potrebno neko veće (životno) iskustvo, a moguće da su neke od ovih osoba bile zaposlene još i u vrijeme studija. Što se tiče nezaposlenosti, najveći udio nezaposlenih je među najbrojnijom skupinom, odnosno 24-godišnjacima (16,8%) koji su moguće tek po prvi puta izašli na tržište rada u potrazi za zaposlenjem. Najviše je neaktivnih među 22-godišnjacima (79,5%), nakon čega slijede 21-godišnjaci (78,3%) što možda pokazuje da su ovo oni studenti koji su odustali od (visokog) obrazovanja prije njegovog završetka i još nisu donijeli odluku o izlasku na tržište rada³². U konačnici, najveći udio NEET populacije nalazi se upravo među ove dvije skupine, uz 19-godišnjake i 20-godišnjake (Tablica 21).

Tablica 21. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%)

Dob	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
24	11,8	16,8	71,4	88,2	5.733
25	13,3	14,9	71,8	86,7	5.673
26	13,7	14,9	71,4	86,3	4.479
23	10,9	15,2	73,9	89,1	3.759
22	9,6	10,8	79,5	90,4	2.876
27	15,7	11,9	72,5	84,3	2.727
21	9,3	12,4	78,3	90,7	2.531
20	9,5	13,6	76,9	90,5	2.367
28	16,5	12,5	71,0	83,5	1.974
29	14,5	8,8	76,6	85,5	1.425
19	9,4	12,5	78,1	90,6	502
18			100,0	100,0	2
Ukupno	12,3	14,0	73,7	87,7	34.048

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Kao i kod učenika, najveći broj studenata ima prebivalište (mjesto stanovanja) u Gradu Zagrebu (Tablica 22). Ipak, u ovom slučaju druga najbrojnija skupina su oni kod kojih nije bilo moguće utvrditi županiju prebivališta (stanovanja) zbog nepotpunih podataka. Kao što je već ranije spomenuto, u ovom dijelu podataka imamo puno onih koji imaju prebivalište (mjesto stanovanja) izvan Republike

³² U radu Matković i Kogan (2012) pokazano je kako je za uspjeh na (hrvatskom) tržištu rada ipak bitan završetak visokog obrazovanja, dok sami ulazak ili participiranje u njemu neko vrijeme ne donose značajne koristi (radi se o sveučilišnim studijima).

Hrvatske (981 opažanje). Među njima je najveći broj neaktivnih (90,4%), što ne iznenađuje s obzirom na način da su neaktivni u ovoj studiji definirani kao rezidual, odnosno kao oni za koje ne možemo utvrditi formalan status studiranja, zaposlenosti ili nezaposlenosti, a osobe koje su studirale u Hrvatskoj u 2016./2017. a imaju prebivalište u nekoj drugoj državi su se mogle vratiti natrag u matičnu državu.

Jednako kao i kod ukupnog uzorka, u svim županijama najveći udio čine neaktivni, s time da je najveći udio neaktivne populacije (ako zanemarimo one izvan RH i one kojima nije bilo moguće odrediti županiju prebivališta), prisutan upravo u Gradu Zagrebu (77,7%), nakon čega slijedi Istarska županija (76,8%). Najveći je udio nezaposlenih prisutan u Osječko-baranjskoj i Virovitičko-podravskoj županiji (22,9% i 22,7%), dok je najveći udio NEET populacije (kada u obzir uzmemo i nezaposlene i neaktivne) prisutan u Ličko-senjskoj županiji (90,4%). Najveći udio zaposlenih prisutan je među studentima koji prebivalište imaju u Krapinsko-zagorskoj županiji (18,3%), nakon čega slijede Bjelovarsko-bilogorska i Zagrebačka županija (15,4% i 15,2%).

Tablica 22. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%)

Županija	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Grad Zagreb	12,9	9,4	77,7	87,1	5.970
NA	9,9	7,9	82,2	90,1	4.105
Splitsko-dalmatinska županija	11,3	21,6	67,1	88,7	3.666
Osječko-baranjska županija	12,2	22,9	64,8	87,8	2.071
Zagrebačka županija	15,2	11,2	73,6	84,8	1.904
Primorsko-goranska županija	13,0	15,1	71,9	87,0	1.811
Zadarska županija	12,5	14,4	73,1	87,5	1.388
Istarska županija	13,8	9,4	76,8	86,2	1.315
Varaždinska županija	13,3	11,6	75,1	86,7	1.116
Vukovarsko-srijemska županija	11,2	19,6	69,1	88,8	1.014
Brodsko-posavska županija	12,7	17,4	69,9	87,3	983
Izvan Hrvatske	4,0	5,6	90,4	96,0	981
Dubrovačko-neretvanska županija	11,4	17,7	70,9	88,6	976
Sisačko-moslavačka županija	14,1	16,7	69,2	85,9	886
Krapinsko-zagorska županija	18,3	10,0	71,8	81,7	871
Međimurska županija	13,6	11,6	74,8	86,4	785
Šibensko-kninska županija	14,1	19,7	66,3	85,9	768
Koprivničko-križevačka županija	10,8	13,5	75,7	89,2	756
Bjelovarsko-bilogorska županija	15,4	18,2	66,4	84,6	740
Karlovačka županija	12,7	16,5	70,8	87,3	623
Požeško-slavonska županija	13,0	15,2	71,9	87,0	540
Virovitičko-podravsko županija	13,6	22,7	63,7	86,4	507
Ličko-senjska županija	9,6	18,8	71,7	90,4	272
Ukupno	12,3	14,0	73,7	87,7	34.048

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Kod studenata je, za razliku od učenika, puno više za očekivati da je mjesto (grad/općina) prebivališta različita od mjesta (općine) ustanove (visokog učilišta) kojeg su pohađali/završili s obzirom na prisutnost visokih učilišta samo u određenim (većim) gradovima³³. To je vidljivo i u tablici 23 gdje je udio „studenata-putnika“, odnosno onih čije se mjesto prebivališta razlikuje od mjesta visokog učilišta koju je pohađao/završio, u ukupnom skupu podataka 69,6%. Taj udio je najveći kod onih koji su se već uspjeli zaposliti (71,6%), dok je najmanji za neaktivnu populaciju (69%). Ako pogledamo strukturu ukupnog broja „studenata-putnika“, onda je ipak najveći dio njih u statusu neaktivnosti (71,3%), nakon čega slijede nezaposleni (15,4%) i zaposleni (13,3%), što se ne razlikuje puno od strukture ukupnog uzorka ili dijela uzorka u kojem su studenti studirali u mjestu prebivališta (Tablica 23).

Tablica 23. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (visokog učilišta) (%)

Studenti-putnici	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj*
NE	12,1	14,5	73,4	87,9	8.804
DA	13,3	15,4	71,3	86,7	20.158
Ukupno	13,0	15,1	71,9	87,0	28.962
Udio unutar svakog statusa (%)	71,6	70,9	69,0	69,3	69,6

Napomena: * - ukupan broj opažanja je nešto manji nego u ostalim tablicama obzirom da nije bilo moguće utvrditi mjesto stanovanja (prebivališta) i mjesto ustanove za sve studente.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U isporuci podataka za analizu NEET populacije, u dijelu podataka o studentima iz ISAK/ISSP REST API (Srce), dostavljeni su samo podaci o visokom učilištu koje je osoba pohađala/završila, ali ne i o programima i stupanju/razini završenog programa (preddiplomski/diplomski/doktorski), vrsti (sveučilišni/stručni) ili tipu studijskog programa (redovni/izvanredni). Kako bismo dobili smisleniji prikaz podataka visoka učilišta smo podijelili prema dva kriterija: (i) prema vrsti³⁴ na fakultete, veleučilišta, visoke škole i umjetničke akademije, te (ii) prema znanstvenim i umjetničkim područjima³⁵ na biomedicinu i zdravstvo, biotehničke znanosti, društvene znanosti, humanističke znanosti, prirodne znanosti, tehničke znanosti, umjetničko područje i neodređeno³⁶.

Očekivano, najviše je studenata pohađalo fakultete, nakon čega dolaze veleučilišta, visoke škole i umjetničke akademije (Tablica 24). Za sve njih, najveći je udio neaktivne populacije, u čemu prednjače visoke škole (78,7%). Ipak, među studentima koji su pohađali/završili visoku školu

³³ Ipak, u izvješću EUROSTUDENT V za Hrvatsku za 2014. autora Šćukanec i sur. (2015) navodi se kako u Hrvatskoj polovina (50%) svih studenata živi s roditeljima, dok ih je samo 8% smješteno u studentskim domovima.

³⁴ Vidi, primjerice, Tablicu 1 u Priopćenju br. 8.1.7. Državnog zavoda za statistiku (DZS) (https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/08-01-07_01_2017.htm). Na žalost, u dostavljenim podacima nije bilo moguće unutar fakulteta razlikovati stručne i sveučilišne studije.

³⁵ Prema Pravilniku o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama (NN 118/09, 82/12 i 32/13, 34/16).

³⁶ U slučajevima gdje nije bilo moguće nedvosmisleno odrediti područje znanosti (npr. integrirana sveučilišta, neka veleučilišta i dr.). Iz istog razloga nije bilo moguće ići u dublju podjelu, odnosno na polja znanosti (i umjetnosti) unutar područja.

najmanje je registriranih nezaposlenih (8,8%). Najveći udio zaposlenih je među onima koji su pohađali/završili veleučilišta (13,7%), dok je najmanji udio zaposlenih (i najveći udio nezaposlenih) među onima koji su pohađali/završili umjetničku akademiju (Tablica 24).

Tablica 24. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema vrsti visokog učilišta (%)

Vrsta visokog učilišta	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Fakultet	12,1	14,7	73,3	87,9	25.367
Veleučilište	13,7	12,6	73,7	86,3	6.249
Visoka škola	12,5	8,8	78,7	87,5	2.003
Umjetnička akademija	7,2	17,2	75,5	92,8	429
Ukupno	12,3	14,0	73,7	87,7	34.048

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Što se tiče područja znanosti, najveći je broj onih koji su pohađali/završili neko visoko učilište koje pripada području društvenih znanosti, nakon čega slijedi područje tehničkih znanosti, dok je najmanji broj onih iz umjetničkog područja (Tablica 25). Najveći udio zaposlenih (16%) je među onima koji su pohađali/završili visoko učilište u području biomedicine i zdravstva, dok je najmanji udio zaposlenih (7,2%) među onima iz umjetničkog područja. Najveći udio registriranih nezaposlenih (22,6%) je među studentima iz biotehničkih znanosti koji imaju i najmanji udio (67,5%) među neaktivnima, dok je najveći udio neaktivnih (78,5%) među onima iz prirodnih znanosti. Ako uzmemo nezaposlene i neaktivne zajedno, najveći udio NEET populacije nalazi se među onima iz umjetničkog područja (92,8%), nakon čega slijede humanističke (90,6%) i biotehničke (90,2%) znanosti^{37, 38}.

Tablica 25. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema području znanosti (%)

Područje znanosti	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Društvene znanosti	12,3	13,7	74,0	87,7	10.319
Tehničke znanosti	13,2	12,2	74,6	86,8	7.687
Neodređeno*	12,2	15,0	72,8	87,8	7.514
Humanističke znanosti	9,4	15,4	75,1	90,6	2.836
Biomedicina i zdravstvo	16,0	11,3	72,7	84,0	2.364
Biotehničke znanosti	9,8	22,6	67,5	90,2	1.781
Prirodne znanosti	12,5	8,9	78,5	87,5	1.118
Umjetničko područje	7,2	17,2	75,5	92,8	429
Ukupno	12,3	14,0	73,7	87,7	34.048

Napomena: * - nije bilo moguće nedvosmisleno odrediti područje znanosti (npr. integrirana sveučilišta, neka veleučilišta i dr.).

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

³⁷ U dodatku (Slika A2) prikazana su znanstvena/umjetnička područja uz koja se veže najveća vjerojatnost ulaska u NEET status prema županiji prebivališta (uvjet je bio da u danoj županiji postoji barem 25 studenata koji u pohađali/završili studijski program u danom području).

³⁸ Detaljniji prikaz strukture studenata iz Srce baze prema statusu na tržištu rada dostupan je u Dodatku gdje je dana osnovna deskriptivna statistika ključnih varijabli prema pojedinom visokom učilištu (Tablica A2).

Rimac i Ogresta (2017) su korištenjem podataka o osobama koje su završile studij na nekom od veleučilišta ili visokih škola u RH u razdoblju od uvođenja bolonjskog procesa u sustav visokog obrazovanja do kraja 2013., te usporedbom njihova statusa na tržištu rada do 23. prosinca 2014. godine pokazali da je među osobama koje su završile specijalistički diplomski stručni studij velik udio već zaposlenih, te se svega jedna četvrtina nalazi izvan zaposlenja. Unutar te skupine više od 60% ih nalazi posao, dok ih manje od 40% ostaje izvan svijeta rada. U skupini osoba sa završenim preddiplomskim stručnim studijem, nešto manje od jedne trećine u vrijeme diplome je zaposleno, dok dvije trećine u trenutku diplomiranja nema zaposlenje. Od toga dvije trećine nalazi posao, dok jedna trećina ostaje izvan svijeta rada. Rimac i Ogresta (2017, str. 41) zaključuju (i) da se bolje zapošljavaju osobe s višim stupnjem obrazovanja, (ii) osobe koje su imale posao u trenutku diplomiranja u velikom broju zadržavaju postojeći posao, (iii) osobe koje traže posao nakon stjecanja diplome uglavnom nalaze kratkotrajna zaposlenja.

4.1.3. Ukupno (Carnet baza i Srce baza)

S obzirom da su dostavljeni podaci za analizu osoba u NEET statusu došli iz dva izvora: e-Matica, odnosno Carnet za učenike i ISAK/ISSP REST API, odnosno Srce za studente, u prethodnom smo dijelu prikazali osnovnu deskriptivnu statistiku tih podataka zasebno za svaki izvor. To je bilo potrebno napraviti i zbog specifičnih podataka koje svaki od tih izvora nosi u sebi, kao npr. strukovno područje koje je osoba pohađala/završila, te tip i naziv programa za učenike ili visoko učilište koje je osoba pohađala/završila za studente. Međutim, za analizu osoba u NEET statusu prema samoj definiciji potrebno je u obzir uzeti ukupnu populaciju u dobi između 15 i 29 godina starosti te stoga u nastavku prikazujemo osnovnu deskriptivnu statistiku za cjelokupnu populaciju osoba u dobi između 15 i 29 koji su u 2016./2017. bili u sustavu obrazovanja a u 2017./2018. nisu više bili dio (prethodnog) obrazovnog sustava³⁹. Iako je skup zajedničkih varijabli iz obje baze prilično ograničen, ipak se može dati neka osnovna slika osoba u NEET statusu koje su izašle iz obrazovnog sustava u školskoj/akademskej godini 2016/2017.

Tako, primjerice, u tablici 26 vidimo da je među osobama u dobi između 15 i 29 koji su u 2016./2017. bili u sustavu obrazovanja a u 2017./2018. nisu više bili dio (prethodnog) obrazovnog sustava gotovo jedan broj muškaraca i žena. Što se tiče statusa na tržištu rada, tu prednjače neaktivni (73%), nakon čega slijede nezaposleni (16%) i tek na kraju zaposleni (12%, od čega oko 8% na stručnom osposobljavanju). Među zaposlenima je 54,1% njih u nekom razdoblju bilo prijavljeno u evidenciju HZZ-a a među neaktivnima 43,9%.

Što se tiče strukture po spolu (Slika 9), u ovom slučaju nema velikih razlika između osoba muškog i ženskog spola. Žene su nešto prisutnije među registriranim nezaposlenima, dok su muškarci brojniji među neaktivnim osobama.

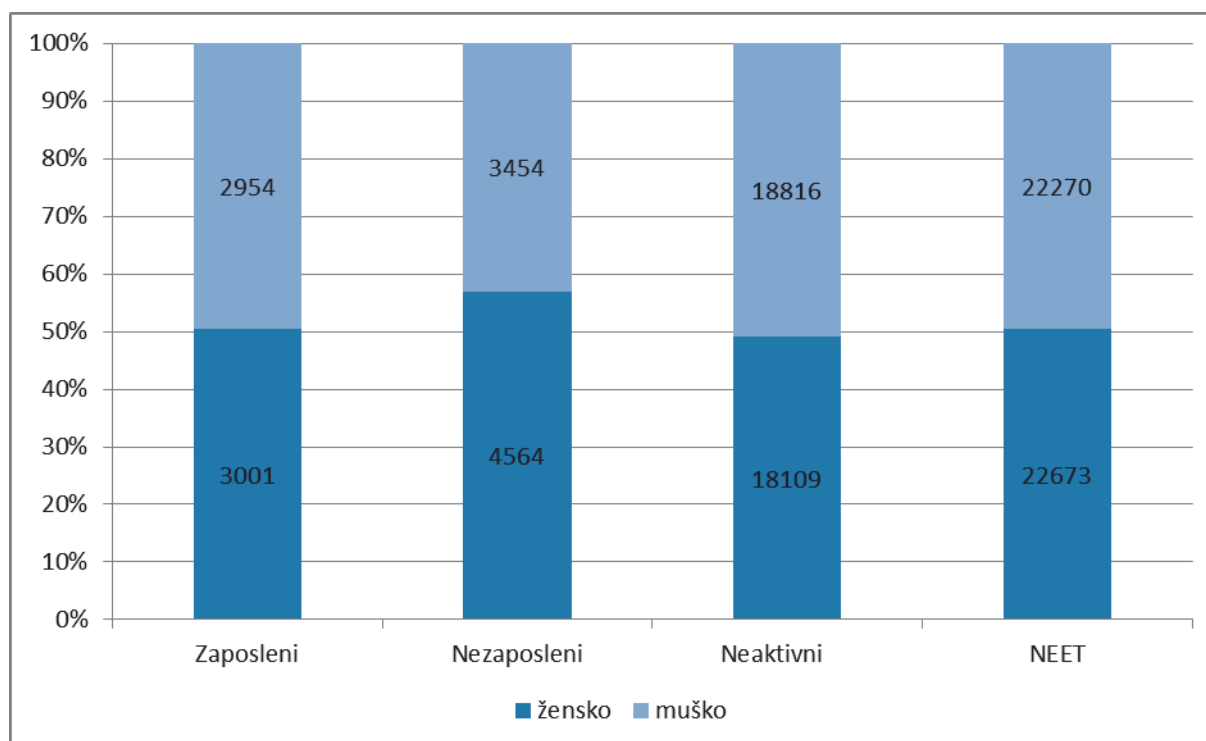
³⁹ U ovom dijelu studije ne promatramo one koji su izašli iz srednjoškolskog sustava i nastavili svoj put na visokoškolskoj razini (Carnet baza).

Tablica 26. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – ukupno i po spolu (udjeli)

	Ukupno		Žensko		Muško	
	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.	Prosjek	Std. Dev.
Zaposleni	0,12	0,32	0,12	0,32	0,12	0,32
Nezaposleni	0,16	0,36	0,18	0,38	0,14	0,34
Neaktivni	0,73	0,45	0,71	0,46	0,75	0,44
NEET	0,88	0,32	0,88	0,32	0,88	0,32
Broj opažanja	50.898		25.674		25.224	

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 9. Struktura generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) - prema statusu na tržištu rada krajem studenog 2017. i spolu (%)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Među mladima u dobi između 15 i 29 koji su u 2016./2017. bili u sustavu obrazovanja a u 2017./2018. nisu više bili dio (prethodnog) obrazovnog sustava, najbrojnija je skupina 19-godišnjaka među kojima su prevladavali neaktivni (Tablica 27). U pravilu, najveći udio neaktivnih prisutan je među najmlađim dobnim skupinama (15- i 16-godišnjacima), dok je najveći udio nezaposlenih bio vidljiv među 17- i 18-godišnjacima. Najviše zaposlenih, očekivano, nalazi se među najstarijima: 25+ godina.

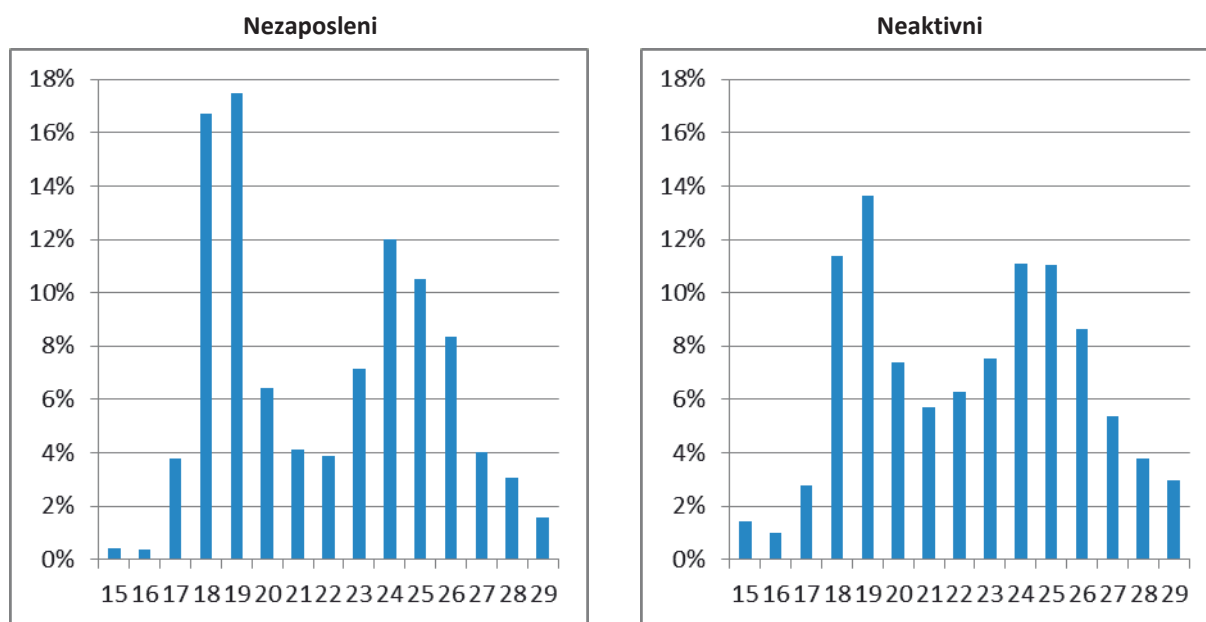
Slika 10 detaljnije pokazuje distribuciju NEET osoba unutar analiziranih podataka, posebno za nezaposleni i neaktivni dio te populacije. Iako su i u jednoj i u drugoj grupi najbrojniji 18- i 19-godišnjaci, nakon čega slijede 24- (25-)godišnjaci, ipak je njihova zastupljenost među nezaposlenim dijelom NEET populacije izraženija. Radi se upravo o onim dobnim skupinama kada najveći broj osoba završava srednjoškolsko ili visokoškolsko obrazovanje, te je ova struktura zapravo očekivana.

Tablica 27. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema dobi (%)

Dob	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
19	11,9	19,2	68,9	88,1	7.300
18	10,8	21,5	67,7	89,2	6.218
24	11,8	16,8	71,4	88,2	5.733
25	13,3	14,9	71,8	86,7	5.673
26	13,7	14,9	71,4	86,3	4.479
23	10,9	15,2	73,9	89,1	3.764
20	10,6	14,3	75,1	89,4	3.623
22	9,5	10,7	79,7	90,5	2.917
27	15,7	11,9	72,5	84,3	2.727
21	9,2	12,4	78,5	90,8	2.687
28	16,5	12,5	71,0	83,5	1.974
29	14,5	8,8	76,6	85,5	1.425
17	6,3	21,5	72,2	93,7	1.411
15	0,0	6,1	93,9	100,0	556
16	1,0	7,8	91,2	99,0	411
Ukupno	11,7	15,8	72,5	88,3	50.898

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 10. Distribucija definiranih nezaposlenih i neaktivnih NEET-ovaca (15-29) - prema dobi (%)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

U svim županijama udio neaktivnih premašuje 60%, s time da je to najizraženije u Istarskoj županiji i Gradu Zagrebu (78,3% i 78,2%) (Tablica 28). Najveći udio nezaposlenih je prisutan u Osječko-baranjskoj i Virovitičko-podravskoj županiji (27,6% i 26,7%), dok je najveći udio NEET populacije prisutan u Ličko-senjskoj i Vukovarskoj županiji (91% i 90,5%). Najveći udio zaposlenih ima Krapinsko-zagorska županija (17,2%), nakon čega slijede Zagrebačka, Varaždinska, Međimurska, Bjelovarsko-

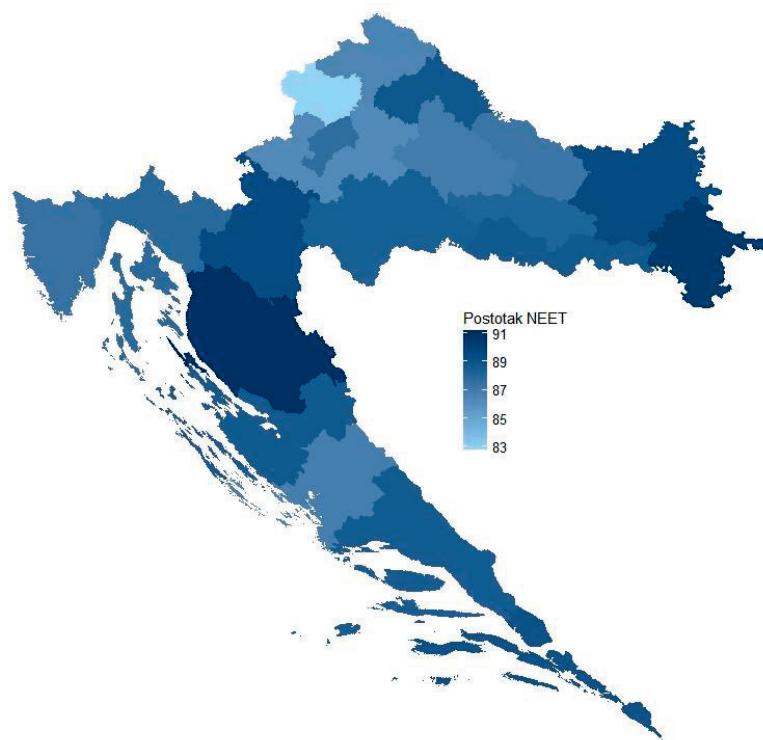
bilogorska i Šibensko-kninska županija (13,7%, 13,5%, 13,4%, 13,0% i 13,1%). Distribucija NEET populacije, kao i onih u statusu zaposlenosti, u RH je dodatno vidljiva i iz prikazanih karata prema županijama (Slike 11-14).

Tablica 28. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema županiji prebivališta (%)

Županija	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Grad Zagreb	12,3	9,5	78,2	87,7	8.406
Splitsko-dalmatinska županija	11,4	22,2	66,4	88,6	5.509
NA	9,8	8,2	82,0	90,2	4.184
Osječko-baranjska županija	10,5	27,6	61,8	89,5	3.559
Zagrebačka županija	13,7	11,9	74,4	86,3	3.362
Primorsko-goranska županija	12,1	15,4	72,5	87,9	2.658
Vukovarsko-srijemska županija	9,6	22,8	67,7	90,5	2.000
Zadarska županija	11,3	14,6	74,0	88,7	1.915
Varaždinska županija	13,5	10,4	76,2	86,5	1.851
Istarska županija	12,5	9,1	78,3	87,5	1.818
Brodsko-posavska županija	11,3	18,8	69,9	88,7	1.783
Sisačko-moslavačka županija	11,6	23,2	65,2	88,4	1.680
Krapinsko-zagorska županija	17,2	10,2	72,6	82,8	1.451
Dubrovačko-neretvanska županija	10,9	18,8	70,3	89,1	1.407
Bjelovarsko-bilogorska županija	13,0	22,9	64,1	87,0	1.335
Međimurska županija	13,4	10,8	75,7	86,6	1.310
Koprivničko-križevačka županija	11,2	15,3	73,5	88,8	1.306
Karlovačka županija	10,5	19,2	70,4	89,5	1.164
Šibensko-kninska županija	13,1	20,7	66,3	86,9	987
Izvan Hrvatske	4,0	5,6	90,4	96,0	981
Virovitičko-podravska županija	12,7	26,7	60,6	87,3	905
Požeško-slavonska županija	11,9	18,2	69,9	88,1	885
Ličko-senjska županija	9,0	21,3	69,7	91,0	442
Ukupno	11,7	15,8	72,5	88,3	50.898

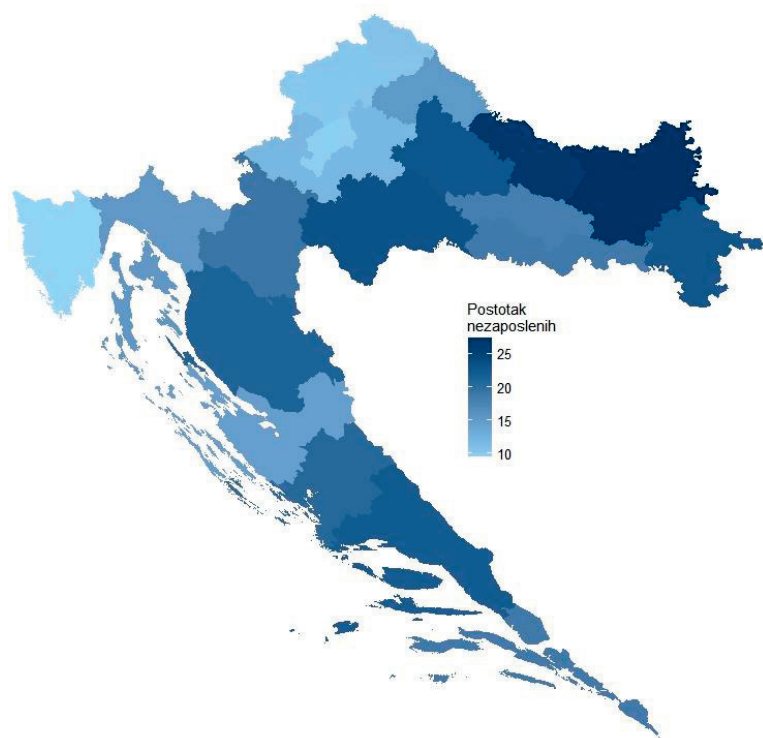
Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 11. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu prema županiji prebivališta

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 12. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu nezaposlenosti prema županiji prebivališta

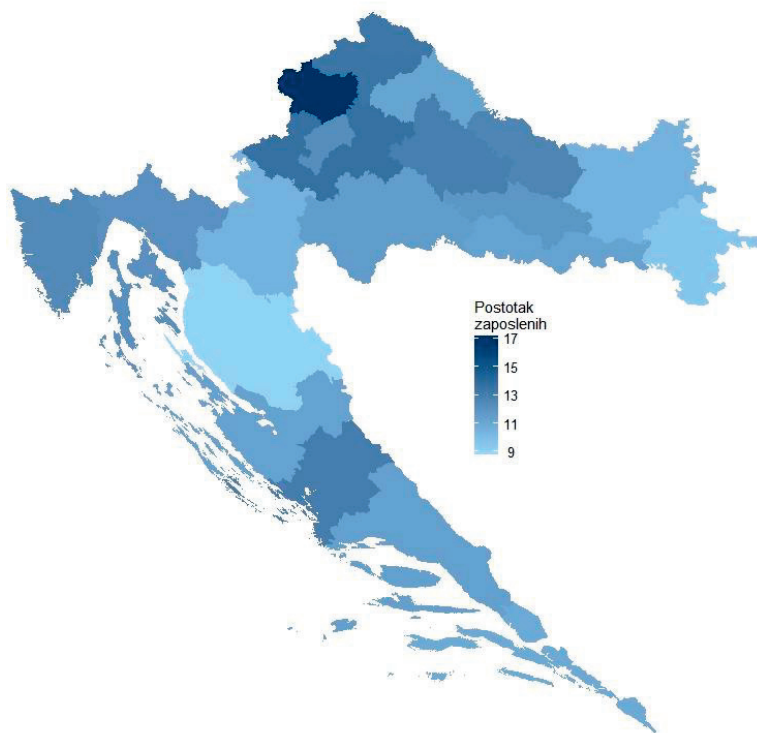
Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 13. Distribucija osoba (15-29) u definiranom NEET statusu neaktivnosti prema županiji prebivališta

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 14. Distribucija osoba (15-29) u definiranom statusu zaposlenosti prema županiji prebivališta

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Među onima kod kojih je utvrđeno da se mjesto prebivališta (stanovanja) razlikuje od mjesta ustanove u kojoj su pohađali neki obrazovni program, najviše je bilo neaktivnih (71,3%) a najmanje zaposlenih (12%) (Tablica 29), slično kao i u ukupnom uzorku. Međutim, ako pogledamo strukturu unutar svakog pojedinog statusa, među zaposlenima je čak dvije trećine osoba (66,7%) imalo različito prebivalište od mjesta ustanove u kojoj su pohađali program, dok je kod neaktivnih takvih bilo tek nešto manje (62,9)% (Tablica 29).

Tablica 29. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema razlici između mjesta prebivališta i mjesta ustanove (%)

Učenici/studenti-putnici	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj*
NE	11,0	15,9	73,0	89,0	16.555
DA	12,6	17,1	70,3	87,4	29.175
Ukupno	12,0	16,7	71,3	88,0	45.730
Udio unutar svakog statusa (%)	66,9	65,3	62,9	63,4	63,8

Napomena: * - ukupan broj opažanja je nešto manji nego u ostalim tablicama obzirom da nije bilo moguće utvrditi mjesto stanovanja (prebivališta) i mjesto ustanove za sve učenike/studente.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

4.2. Analiza rizika ulaska u NEET status

Kao što je opisano u dijelu 2.3 analiza rizika bivanja, odnosno ulaska, u NEET status provedena je koristeći probit regresiju. U cilju što detaljnije karakterizacije rizika ulaska u NEET status, a imajući na umu prilično ograničeni set karakteristika osoba, analiza je posebno napravljan za učenike (Carnet baza) te posebno za studente (Srce baza). U tablicama 30 i 31, radi jednostavnije interpretacije, rezultati analize prikazani su u obliku graničnih učinaka (engl. marginal effects)⁴⁰, dok su kompletni rezultati probit regresija dani u tablicama A3 i A4 u dodatku.

Pri tome je važno imati na umu da rezultati ekonometrijske analize itekako ovise o kvaliteti podataka. S obzirom na brojna ograničenja koja su dokumentirana u ovoj studiji (poglavlja 2 i 3), prikazane podatke treba shvatiti kao ilustraciju, a ne kao najvažniji rezultat ove studije. Posebno je važno naglasiti da su karakteristike koje utječu na rizik bivanja u pojedinom NEET statusu bile značajno ograničene varijablama koje su bile dostupne u bazama podataka. Kao što je u pregledu literature već navedeno, NEET populacija je veoma heterogena, te postoje brojni čimbenici koji utječu na njezino formiranje u nekoj zemlji. U ovoj analizi je bilo moguće obuhvatiti samo ograničeni skup potencijalnih čimbenika, što znači da je velika mogućnost da postoje i brojni drugi koji ocijenjenim modelima nisu bili obuhvaćeni.

4.2.1. Učenici (Carnet baza)

U tablici 30 prikazani su granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za učenike (Carnet baza) za ishode: NEET status, NEET status nezaposlenosti i NEET status neaktivnosti. Ovaj posljednji je analiziran i u odnosu na cijelu generaciju učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (za dob 15-29), ali i u odnosu na nezaposleni dio te iste populacije. Model uključuje dostupne varijable, odnosno osnovne demografske varijable - dob i spol, regionalnu pripadnost (županiju) te tip programa i strukovno područje. Zbog premalog broja opažanja, ali i određenih preklapanja, u ovom dijelu tipovi programa su dodatno grupirani u odnosu na ono što je prikazano u Tablici 18. Slično vrijedi i za strukovna područja⁴¹. Osnovni cilj ovakve procjene je vidjeti koje karakteristike pojedinca i/ili školskog programa 'vode' ka većoj vjerojatnosti ulaska u NEET status, a istovremeno uzimajući u obzir sve ostale dostupne karakteristike.

Osnovni rezultati govore da je manja vjerojatnost ulaska u NEET status što je osoba starija (u odnosu na referentnu dob od 15 godina). Isto vrijedi i za NEET status neaktivnosti, uključujući i NEET status neaktivnosti unutar same NEET populacije, odnosno u odnosu a nezaposlene (uz izuzetak 22-godišnjaka). S druge strane, veću vjerojatnost za ulaz u NEET status nezaposlenosti u imaju starije osobe (izuzetak čine 22-godišnjaci). Što se tiče spola tu su stvari jasnije: veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti imaju osobe muškog spola, dok za ulaz u NEET status nezaposlenosti vrijedi obrnuto. Kada gledamo ukupno NEET populaciju, ovaj učinak gubi statističku značajnost iako sugerira

⁴⁰ Osnovna interpretacija graničnih učinaka bila bi: koliko se mijenja (uvjetna) vjerojatnost varijable ishoda kada promijenimo vrijednost jednog regresora (kovarijata), držeći sve ostale regresore (kovarijate) konstantnima. Svi procijenjeni koeficijenti u tablicama 30 i 31 zapravo su uprosječeni postotni bodovi. To, primjerice, znači da će u prosjeku, držeći sve ostale kovarijate konstantnima, vjerojatnost ulaska u NEET status osobe koja je završila obrazovanje iz tehničkog područja biti za 44,8 postotnih bodova veća u odnosu na osobu koja je završila gimnaziju (Tablica 30).

⁴¹ Usporedba Tablice 17 i Tablice 30.

da osobe ženskog spola (nakon što kontroliramo i za ostale dostupne karakteristike) imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status iz (srednjoškolskog) obrazovanog sustava.

Kod regionalne pripadnosti, referentna kategorija je Zagrebačka županija što znači da rezultate za ostale županije gledamo u odnosu na tu županiju. Primjerice, u odnosu na Zagrebačku županiju mlade osobe izašle iz obrazovnog sustava u Gradu Zagrebu imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status (uključujući i NEET status neaktivnosti i nezaposlenosti). Međutim, ako promatramo samo NEET populaciju, onda učinci iz Zagreba imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti nego u NEET status nezaposlenost u odnosu na učenike iz Zagrebačke županije. Slično vrijedi i za Međimursku županiju, iako učinci u tom slučaju nisu statistički značajni. Kod drugih županija, situacija nije tako 'čista', te ovisi o konkretnom NEET statusu, ali i o promatranom modelu. Na primjer, možemo utvrditi da mlade osobe izašle iz obrazovnog sustava imaju (statistički značajnu) veću vjerojatnost ulaska u NEET status i status nezaposlenosti, a manju vjerojatnost ulaska u status neaktivnosti u Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj i Osječko-baranjskoj županiji u odnosu na Zagrebačku. U Istarskoj županiji, mlade osobe imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status i status neaktivnosti, a manju vjerojatnost ulaska u status nezaposlenosti u odnosu na Zagrebačku županiju. Ako gledamo samo NEET populaciju, onda, osim Grada Zagreba i Međimurske županije, veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na NEET status nezaposlenosti, u usporedbi sa Zagrebačkom županijom, imaju još i Istarska i Krapinsko-zagorska županija (iako u posljednjem slučaju učinak nije statistički značajan).

Kod tipova programa, kao referentna kategorija su postavljeni programi četverogodišnjeg trajanja obrazovanja⁴². Očekivano, svi programi, izuzev programa petogodišnjeg trajanja obrazovanje (u slučaju ukupnog NEET statusa i NEET statusa nezaposlenosti), imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status (i NEET status nezaposlenosti i neaktivnosti) u odnosu na programe četverogodišnjeg trajanja obrazovanja. S obzirom da veličina graničnog učinka upućuje na povećani rizik, možemo primijetiti da je rizik ulaska u NEET status relativno najveći za mlade osobe koje su završile redovno osnovno obrazovanje⁴³. Primjetan je i visok rizik ulaska u NEET status za osobe koje su završile neki od programa za učenike s teškoćama. Ako, pak, promatramo samo NEET populaciju i gledamo rizik ulaska u neaktivnost u odnosu na nezaposlenost, onda svi tipovi programa - osim 5-godišnjih – imaju manju vjerojatnost ulaska u status neaktivnosti u odnosu na programe četverogodišnjeg trajanja obrazovanja.

Kod strukovnih područja, gdje je referentna kategorija gimnazija, situacija je slična; sva ostala područja imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status (uključujući i NEET status nezaposlenosti i neaktivnosti) u odnosu na gimnazijalce. Usporedbom graničnih koeficijenata možemo primijetiti da relativno najveći rizik bivanja u NEET statusu (u odnosu na gimnazijalce) imaju mlade osobe koje su završile strukovno područje veterine, nakon čega slijede poljoprivreda, prehrana i šumarstvo, te osobne i ostale usluge. Što se tiče ulaska u status neaktivnosti u odnosu na status nezaposlenosti, sva strukovna područja imaju manju vjerojatnost da će biti neaktivni u usporedbi sa gimnazijalcima, s time da je to najvidljivije kod onih koji su završili (pohađali) školu u području zdravstva.

⁴² Koji u ukupnom uzorku čine 70% (Tablica 18).

⁴³ Vidi sliku A3 u Dodatku koja pokazuje županijsku raspodjelu onih koji su završili osnovno obrazovanje a nisu nastavili obrazovni proces na višoj razini.

Tablica 30. Granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za učenike (Carnet baza)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
DOB (15 - referentna kategorija)				
16	-0,001	0,004	0,018	-0,009
17	-0,248***	0,042***	-0,347***	-0,130***
18	-0,521***	0,036***	-0,484***	-0,138***
19	-0,538***	0,037***	-0,507***	-0,144***
20	-0,384***	0,0579***	-0,389***	-0,149***
21	-0,270***	0,032**	-0,225***	-0,077**
22	-0,376***	-0,014**	-0,102	0,044**
23	-0,327*	0,090	-0,366**	-0,180
SPOL (muški)	-0,012	-0,020***	0,021***	0,054***
ŽUPANIJA (Zagrebačka županija - referentna kategorija)				
Krapinsko-zagorska županija	-0,056***	-0,009*	-0,025	0,025
Sisačko-moslavačka županija	0,078***	0,084***	-0,077***	-0,185***
Karlovačka županija	0,055**	0,040***	-0,025	-0,097***
Varaždinska županija	-0,016	-0,012**	0,020	0,040***
Koprivničko-križevačka županija	-0,0003	0,022***	-0,038**	-0,059***
Bjelovarsko-bilogorska županija	0,067***	0,076***	-0,070***	-0,170***
Primorsko-goranska županija	0,009	0,018***	-0,0256	-0,053***
Ličko-senjska županija	0,034	0,054***	-0,062**	-0,130***
Virovitičko-podravska županija	0,024	0,080***	-0,110***	-0,200***
Požeško-slavonska županija	0,072***	0,044***	-0,013	-0,101***
Brodsko-posavska županija	0,013	0,032***	-0,045**	-0,090***
Zadarska županija	0,053**	0,0166**	0,0159	-0,0340*
Osječko-baranjska županija	0,089***	0,106***	-0,087***	-0,226***
Šibensko-kninska županija	-0,002	0,0416***	-0,071**	-0,118***
Vukovarsko-srijemska županija	0,107***	0,067***	-0,014	-0,141***
Splitsko-dalmatinska županija	0,031**	0,051***	-0,052***	-0,135***
Istarska županija	0,074***	-0,009*	0,078***	0,030*
Dubrovačko-neretvanska županija	0,035	0,039***	-0,037*	-0,104***
Međimurska županija	-0,035	-0,008	-0,011	0,019
Grad Zagreb	-0,039***	-0,010***	-0,027**	0,022**
NA	0,0586	0,035*	-0,0267	-0,087*
TIP PROGRAMA (Programi četverogodišnjeg trajanja obrazovanja - referentna kategorija)				
5-godišnje obrazovanje	-0,091***	-0,098***	0,056**	0,276***
3-godišnji programi za industriju i gospodarstvo	0,522***	0,047***	0,295***	-0,008
3-godišnji programi trogodišnjeg za obrtništvo - klasični i JMO	0,475***	0,056***	0,262***	-0,040***
1-godišnji i 2-godišnji programi	0,200**	0,057***	0,0968	-0,066
Osnovno – glazbeno ili plesno	0,046		0,138	
Osnovno redovno	1,083***	0,169***	0,569***	-0,211***

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
Prilagođeni programi za učenike s teškoćama	0,522***	0,125***	0,080***	-0,216***
STRUKOVNO PODRUČJE (Gimnazija - referentna kategorija)				
Tehničko područje	0,448***	0,140***	0,345***	-0,217***
Promet	0,544***	0,153***	0,402***	-0,234***
Poljoprivreda, prehrana i šumarstvo	0,571***	0,162***	0,391***	-0,255***
Osobne i ostale usluge	0,563***	0,162***	0,352***	-0,252***
Umjetnost	0,477***	0,124***	0,383***	-0,157***
Ekonomija i trgovina	0,412***	0,151***	0,285***	-0,266***
Ugostiteljstvo i turizam	0,449***	0,140***	0,334***	-0,218***
Veterina	0,690***	0,186***	0,479***	-0,279***
Zdravstvo	0,507***	0,175***	0,331***	-0,317***
Međustrukovni programi	0,357***	0,053	0,351***	-0,014
Broj opažanja	31.185	31.176	31.185	15.087

Napomena: *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,1.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

4.2.2. Studenti (Srce baza)

U tablici 31 prikazani su granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za studente u dobi 15-29 (Srce baza) za ishode: NEET status, NEET status nezaposlenosti i NEET status neaktivnosti (u odnosu na cijelu generaciju studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava visokog obrazovanja i u odnosu na nezaposleni dio te iste populacije). U model su uključene sve dostupne varijable, odnosno osnovne demografske varijable (dob i spol), regionalna pripadnost (županija) te vrsta visokog učilišta i područje znanosti. Na ovaj način, dobiva se informacija koje to karakteristike pojedinca i/ili visokoškolskog učilišta koje je osoba pohađala 'vode' ka većoj vjerojatnosti ulaska u NEET status, uz istovremeno uzimanje u obzir ostalih dostupnih karakteristika.

Kod studenata, dob⁴⁴, u odnosu na referentnu kategoriju koju predstavljaju 19-godišnjaci, postaje statistički značajna odrednica ulaska u NEET status i NEET status neaktivnosti tek s 24 godine. Naime, osobe izašle iz sustava visokog obrazovanja u dobi između 24 i 29 godina imaju (statistički značajnu) manju vjerojatnost ulaska u NEET status i NEET status neaktivnosti u odnosu na 19-godišnjake. Za one u dobi 20-22 učinak nije ni kvantitativno niti statistički značajan. S druge strane ulazak u status nezaposlenosti veći je i statistički značajan u odnosu na 19-godišnjake za osobe između 23 i 26 godina. S obzirom na produljeno trajanje obrazovanja, možda je negativna veza između dobi i NEET statusa pomalo neočekivana (vidi Sliku 3). Na primjer, Quintano i sur. (2018) pokazuju da se vjerojatnost bivanja u NEET statusu u Italiji povećava s dobi, čime dodatno potvrđuju da NEET populacija uglavnom uključuje starije dobne skupine. Međutim, moguće je da je ovaj rezultat u našem slučaju povezan s načinom kako smo definirali status neaktivnosti, odnosno da smo potencijalno neke mlađe osobe koje više nisu na prostoru RH (vidi poglavlje 3) svrstali u NEET populaciju iako oni to zapravo nisu. Isto tako, u ovoj analizi nije obuhvaćena cijela (potencijalna) NEET populacija, nego samo oni koji su izašli iz sustava obrazovanja u školskoj/akademskoj godini 2016./2017. Naravno, ostaje i potencijalni problem podcijenjenog broja nezaposlenih.

Muške osobe imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti, dok je vjerojatnost ulaska u NEET status nezaposlenosti veća za žene. Izgleda da se ova dva učinka međusobno poništavaju jer ulazak u NEET status općenito nije statistički značajan (iako je pozitivan, odnosno sugerira da su muškarci ti koje imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status). I kada gledamo samo NEET populaciju, muškarci imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na NEET status nezaposlenosti u usporedbi sa ženama.

U slučaju studenata, osobe s prebivalištem u Gradu Zagrebu imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti i ukupno u odnosu na Zagrebačku županiju (referentna kategorija), dok je ulaz u status nezaposlenosti manje vjerojatan za one iz Grada Zagreba. Jednako vrijedi i za osobe s prebivalištem izvan Hrvatske. Uz Zagreb, jedina županija u kojoj studenti imaju statistički značajnu manju vjerojatnost bivanja u statusu nezaposlenosti u odnosu na Zagrebačku županiju je Istarska, što govori o u prilog o nekim zajedničkim karakteristikama tržišta rada⁴⁵. Relativno najveći rizik bivanja u statusu nezaposlenosti u odnosu na Zagrebačku županiju imaju studenti iz Virovitičko-podravske županije. Vjerojatnost (statistički značajna) ulaska u status neaktivnosti je manja od one za studente

⁴⁴ Dob ovdje može označavati mnogo stvari; primjerice služi kao indikator napuštanja studija (izašli u dobi mlađoj od 22), tipa studija (stručni vs. sveučilišni (21-23 vs. 23-25)), ali i atipičnih studijskih karijera i „vječnih“ studenata (>27).

⁴⁵ Isto vrijedi i za Krapinsko-zagorsku, Varaždinsku i Međimursku županiju, iako učinak nije statistički značajan.

iz referentne Zagrebačke županije u Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Virovitičko-podravskoj, Brodsko-posavskoj, Osječko-baranjskoj, Šibensko-kninskoj, Vukovarsko-srijemskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj. U odnosu na status nezaposlenosti, statistički značajnu veću vjerojatnost ulaska u status neaktivnosti, u odnosu na studente iz Zagrebačke županije, imaju samo Grad Zagreb i Istarska županija (uz one s neidentificiranim i prebivalištem izvan RH).

U odnosu na fakultete, oni koji su završili/pohađali neku od umjetničkih akademija imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status (Tablica 31). Međutim, u odnosu na fakultete, imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u usporedbi sa NEET statusom nezaposlenosti. Oni koji su pohađali/završili veleučilišta imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status i NEET status neaktivnosti u odnosu na one koji su pohađali/završili fakultete, dok je učinak za ulazak u status nezaposlenosti suprotnog predznaka (iako nije statistički značajan). Za one koji su, pak, pohađali/završili neku od visokih škola, situacija nije u potpunosti 'čista'. Naime, oni imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status nezaposlenosti ali i veću vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na one koji su pohađali/završili fakultete, dok za ulaz u NEET status općenito učinak nije statistički značajan (iako je negativan kao i za status nezaposlenosti).

Kod područja znanosti, prirodne znanosti služe kao referentna kategorija. U odnosu na njih, oni koji su pohađali/završili tehničke znanosti imaju veću vjerojatnost ulaska u NEET status nezaposlenosti, ali i manju vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti, dok za ulaz u NEET status općenito učinak nije statistički značajan (iako je negativan kao i za status neaktivnosti). U slučaju biomedicine i zdravstva, situacija je ista osim što je i vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti statistički značajna, odnosno oni koji su pohađali/završili nekakav program iz područja biomedicine i zdravstva imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status (i NEET status neaktivnosti) u odnosu na one koji su pohađali/završili nekakav program iz područja prirodnih znanosti. Kod društvenih i humanističkih znanosti postoji statistički značajan pozitivan učinak ulaska u NEET status nezaposlenosti i statistički značajan negativan učinak ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na prirodne znanosti. Kod humanističkih znanosti ostaje i dalje statistički značajan pozitivan učinak ulaska u NEET status općenito (u odnosu na prirodne znanosti), dok kod društvenih znanosti on gubi statističku značajnost i postaje negativan. Za biotehničke znanosti vrijedi jednako kao i za humanističke, dok za one studente za koje na temelju naziva visokog učilišta kojeg su pohađali/završili nije bilo moguće odrediti kojem znanstvenom području pripadaju (neodređeno), postoji (statistički značajna) veća vjerojatnost ulaska u NEET status nezaposlenosti i (statistički značajna) manja vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na prirodne znanosti, dok učinak ulaska u NEET status općenito (s negativnim predznakom) gubi statističku značajnost (Tablica 31). Konačno, u odnosu na studente koji su u 2016./2017. pohađali neko visoko učilište iz područja prirodnih znanosti, svi oni koji su pohađali neko visoko učilište iz bilo kojeg drugog područja znanosti imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status neaktivnosti u odnosu na NEET status nezaposlenosti.

Tablica 31. Granični učinci (engl. marginal effects) probit analize za studente (Srce baza)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
DOB (19 - referentna kategorija)				
20	0,001	0,011	-0,012	-0,012
21	0,001	0,010	-0,010	-0,010
22	-0,003	-0,001	-0,002	-5,06e ⁻⁰⁵
23	-0,014	0,040***	-0,056***	-0,048***
24	-0,024*	0,048***	-0,075***	-0,059***
25	-0,040***	0,032**	-0,074***	-0,042***
26	-0,044***	0,036**	-0,083***	-0,049***
27	-0,061***	0,007	-0,071***	-0,017
28	-0,070***	0,017	-0,090***	-0,032*
29	-0,053***	-0,014	-0,042**	0,009
SPOL (muški)	0,00143	-0,041***	0,043***	0,047***
ŽUPANIJA (Zagrebačka županija - referentna kategorija)				
Krapinsko-zagorska županija	-0,030**	-0,015	-0,016	0,013
Sisačko-moslavačka županija	0,010	0,053***	-0,043**	-0,061***
Karlovačka županija	0,024	0,047***	-0,021	-0,051***
Varaždinska županija	0,013	-0,001	0,016	0,003
Koprivničko-križevačka županija	0,040***	0,021	0,020	-0,017
Bjelovarsko-bilogorska županija	-0,005	0,069***	-0,072***	-0,082***
Primorsko-goranska županija	0,019*	0,038***	-0,018	-0,041***
Ličko-senjska županija	0,050**	0,067***	-0,017	-0,069***
Virovitičko-podravska županija	0,012	0,111***	-0,099***	-0,128***
Požeško-slavonska županija	0,020	0,032*	-0,012	-0,035*
Brodsko-posavska županija	0,021	0,054***	-0,034*	-0,059***
Zadarska županija	0,024**	0,028**	-0,003	-0,030**
Osječko-baranjska županija	0,023**	0,109***	-0,087***	-0,122***
Šibensko-kninska županija	0,012	0,081***	-0,068***	-0,093***
Vukovarsko-srijemska županija	0,031**	0,073***	-0,044**	-0,079***
Splitsko-dalmatinska županija	0,035***	0,106***	-0,071***	-0,115***
Istarska županija	0,014	-0,020*	0,034**	0,024*
Dubrovačko-neretvanska županija	0,033**	0,064***	-0,031*	-0,068***
Međimurska županija	0,0107	-0,004	0,015	0,007
Grad Zagreb	0,024**	-0,015*	0,038***	0,020**
NA	0,055***	-0,033***	0,089***	0,044***
Izvan Hrvatske	0,108***	-0,058***	0,168***	0,075***
VRSTA VU (Fakultet - referentna kategorija)				
Umjetnička akademija	0,065***	0,090***	-0,034	-0,091***
Veleučilište	-0,009*	0,002	-0,013*	-0,003
Visoka škola	-0,010	-0,050***	0,035***	0,056***
PODRUČJE ZNANOSTI (Prirodne znanosti - referentna kategorija)				

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
Tehničke znanosti	-0,008	0,058***	-0,064***	-0,066***
Biomedicina i zdravstvo	-0,037***	0,038***	-0,078***	-0,048***
Biotehničke znanosti	0,024*	0,138***	-0,124***	-0,151***
Društvene znanosti	-0,002	0,070***	-0,070***	-0,080***
Humanističke znanosti	0,032***	0,071***	-0,038**	-0,075***
Neodređeno	-0,002	0,080***	-0,080***	-0,090***
Broj opažanja	34.046	34.046	34.046	29.848

Napomena: *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,1.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

5. Prijedlozi za unapređenje metodologije praćenja osoba u NEET statusu

Administrativni izvori koji su korišteni za identificiranje NEET populacije u Hrvatskoj u ovoj studiji pokazali su se nedostatnima za pružanje potpune slike, kako o veličini tako i o strukturi te populacije. Uzimajući u obzir sve identificirane probleme s analitičkom bazom podataka (vidi poglavlje 2 i 3) u nastavku se predlažu određena unaprjeđenja u svrhu praćenja osoba u NEET statusu, ali i aktivacije i integracije NEET populacije na tržištu rada. Kao što je već ranije objašnjeno, prijedlozi za unapređenje ovisni su o cilju analize NEET populacije, odnosno ovise o tome je li cilj detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu i/ili aktivacija i integracija NEET populacije na tržištu rada.

Iako su ova dva cilja komplementarna, u naravi su drugačija. Dok je prvi cilj u osnovi deskriptivan jer želi obuhvatno prikazati karakteristike osoba koje su u NEET statusu, drugi cilj u sebi sadrži intervenciju aktivacije NEET populacije, što se zapravo svodi na prognostički zadatak. Naime, najučinkovitija intervencija u smislu integracije NEET populacije na tržište rada jest intervencija koja potiče da osobe uopće ne uđu NEET status; stoga se ovaj zadatak svodi na analizu ranih karakteristika koje povećavaju vjerojatnost ulaska u NEET status prije nego što se taj ulaz i stvarno dogodi. Stoga naše preporuke oko unaprjeđenja metodologije i podataka dijelimo na dva djela sukladno navedenim ciljevima.

5.1. Detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu

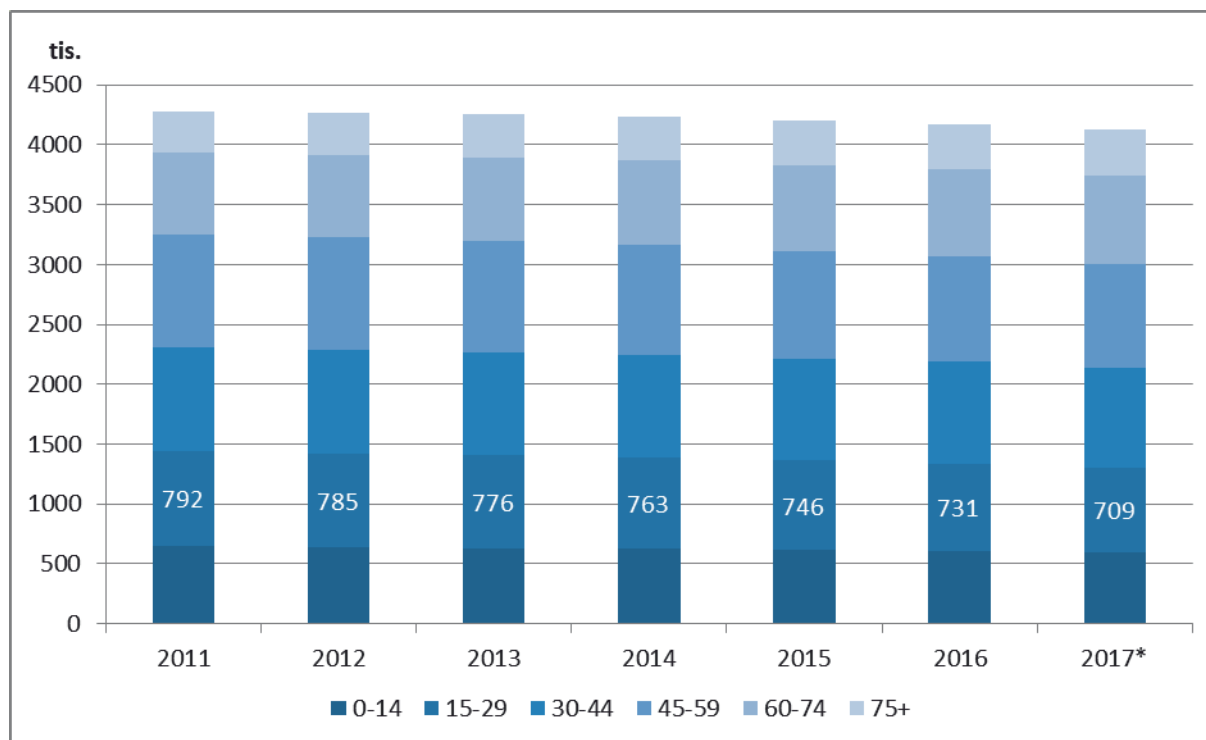
Jedan od osnovnih nedostataka korištene baze podataka je taj što nije moguće dobiti uvid u ukupnu populaciju mladih osoba na području Republike Hrvatske. Primjerice, prema procjeni Državnog zavoda za statistiku u 2017. godini u Hrvatskoj je bilo 709,2 tisuća stanovnika u dobi između 15 i 29 godina starosti (Slika 15), dok smo mi u ovoj studiji imali opažanja tek za njih 65.237 (Tablica 4)⁴⁶, odnosno tek 9,2% ukupne populacije mladih.

Ipak, ovdje je bitno naglasiti da se procjene o broju stanovnika koje objavljuje DZS temelje dijelom na podacima posljednjeg popisa stanovništva (2011.), ažuriranim podacima o prirodnom kretanju stanovništva i djelomično (podcijenjenim) podacima o migracijama. S obzirom da popis stanovništva nije bio relativno nedavno, a nakon njega su zabilježena barem dva snažna poticaja za migracijska kretanja (dugotrajna ekonomska kriza i pristupanje Hrvatske Europskoj uniji), za očekivati je da ovako procijenjeni podaci o ukupnoj populaciji stanovništva u Hrvatskoj daju donekle precijenjene vrijednosti. Te vrijednosti naročito mogu biti precijenjene za populaciju mladih, koja ima veću sklonost mobilnosti⁴⁷. Međutim, podaci koji su služili za analizu u ovoj studiji i dalje pokrivaju samo jedan mali dio potencijalnih NEET-ovaca.

⁴⁶ 64.256 ako izuzmemo one koji su imali prebivalište izvan Hrvatske.

⁴⁷ Prema posljednjim raspoloživim podacima Državnog zavoda za statistiku (koji vrlo vjerojatno podcjenjuju stvarna migracijska kretanja), udio osoba starih do 29 godina u ukupnom broju osoba koje su tijekom 2016. godine odselili u inozemstvo iznosio je 42,5%.

Slika 15. Procjena stanovništva prema dobnim skupinama (2011.-2017.)

Napomena: * privremeni podaci.

Izvor: DZS [7.3.1.].

Naime, u prethodnoj je analizi navedeno kako se prikazani podaci temelje na jednokratnoj ekstrakciji podataka o osobama koje su napustile (završile ili odustale) sustav srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja. Za identificiranje NEET osoba odabran je specifični datum provjere njihovog statusa u drugim bazama, kako bi se provjerilo jesu li u međuvremenu pronašli zaposlenje ili su se registrirali kao nezaposlene osobe. Iako se sa stajališta primjene Garancije za mlade, koja kao ciljanu točku ima četiri mjeseca nakon završetka školovanja, odabrani datum provjere (1. studenog) može smatrati opravdanim – posebno kada se radi o osobama koje su završile srednjoškolsko obrazovanje⁴⁸ - karakteristike tržišta rada u Hrvatskoj su takve da je za velik postotak tražitelja posla taj postupak doista dugotrajan⁴⁹.

Međutim, kao što je već rečeno, preporuke za unapređenje sustava praćenja osoba u NEET statusu zapravo ovise o konačnom cilju. Ako je cilj (statistički) utvrditi veličinu (i djelomičnu strukturu) NEET stanovništva u RH, onda je potrebno proširiti obuhvat populacije i pratiti njezinu dinamiku.

Stoga je prva preporuka za unapređenje sustava praćenja osoba u NEET statusu u Republici Hrvatskoj ona koja zahtijeva najmanje intervencija i služi (djelomičnom) ispunjavanju prvog od gore-pomenutih ciljeva. Naime, prijedlog je da se provedeni postupak identificiranja NEET osoba slijedom

⁴⁸ Prema Garanciji za mlade, nužna je brza aktivacija, koja podrazumijeva dobivanje kvalitetne ponude u roku od 4 mjeseca od trenutka napuštanja ili završetka obrazovanja ili ulaska u nezaposlenost, bez obzira je li osoba prijavljena u zavodu za zapošljavanje ili ne. S obzirom da mlade osobe završavaju redovno školovanje u lipnju, provjera njihovog statusa u studenom omogućava pravovremenu intervenciju u skladu s provedbom Garancije za mlade (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=hr>).

⁴⁹ Prema podacima HZZ-a, među registriranim nezaposlenim osobama u dobi između 15 i 29 u 2017., 43% ih je bilo u evidenciji do 3 mjeseca, 64% do 6 mjeseci, 80% do 12 mjeseci i tek 20% preko godine dana.

metodologije prikazane u ovoj studiji provede i za nekoliko drugih vremenskih trenutaka – na primjer, s datumima 1. siječanj, 1. travanj i 1. srpanj, odnosno šest (tri), devet (šest) i 12 (devet) mjeseci nakon izlaska iz sustava obrazovanja⁵⁰. Na taj način bi se omogućilo i kontinuirano praćenje promjene statusa NEET osoba u sustavu. Drugim riječima, moglo bi se identificirati je li osoba koja je 1. studenog (siječnja) identificirana kao (neaktivni) NEET u razdoblju do 1. travnja pronašla posao ili se prijavila u evidenciju HZZ-a. To bi, nadalje, omogućilo identifikaciju NEET osoba koje brže pronalaze posao ili traže posao, a temeljem analize njihovih karakteristika u odnosu na ostatak NEET osoba mjere dosega bi se mogle preciznije usmjeriti na one NEET osobe koje su u većem riziku od isključenosti iz svijeta rada.

Osim toga, kao što je već ranije spomenuto, značajno ograničenje u analizi prikazanoj u ovoj studiji je što se podaci odnose samo na presjek u jednom vremenskom trenutku. Stoga je važna preporuka da se ovakav proces razmjene podataka ponavlja na godišnjoj razini. No, to znači da je u analizi potrebno zadržati NEET osobe koje su bile identificirane u prethodnom ciklusu, nadopuniti tu bazu s novoidentificiranim NEET osobama, te za cijeli skup tako identificiranih NEET osoba provjeriti statuse u bazama HZMO i HZZ (zajedno sa Carnetom i Srcem) na način kako je to prethodno opisano.

Idealan slučaj, odnosno preporuka zapravo uključuje dodatno proširenje *Sporazuma o razmjeni podataka*, odnosno korištenje svih dostupnih registara (uz e-Maticu, ISAK/ISSP REST API, HZMO i HZZ, uključiti HZZO, MUP, MDOMSP, Poreznu upravu, ISVU, itd.) kako bi se dobili što je moguće precizniji podaci o cjelokupnoj populaciji u dobi između 15 i 29 godina starosti te se identificirale osobe u NEET statusu a onda periodičnim pregledom tih istih baza (registara) pratila njihova promjena statusa na tržištu rada (u sustavu obrazovanja). Jedino na taj način je moguće dobiti uvid u stvarno stanje osoba u NEET statusu te omogućiti njihovo adekvatnije praćenje. Međutim, kao što je naglašeno i u ovoj studiji, prognostička snaga ovakvog skupa podataka ostaje i dalje jako slaba, s obzirom da je skup karakteristika s kojima raspolaže trenutna baza podataka prilično ograničen.

5.2. Aktivacija i integracija NEET populacije na tržište rada

Dakle, ako je cilj doseg (engl. outreach), odnosno aktiviranje NEET populacije na tržištu rada, onda je prije svega potrebno značajno proširiti (postojeći) skup podataka. Stoga druga preporuka ide u smjeru proširenja postojećeg skupa podataka, koristeći dane izvore. Kako pokazuju istraživanja i u drugim zemljama (npr. Quintano i sur., 2018), NEET populacija izuzetno heterogena, te bi veoma korisno u budućim istraživanjima dodatno nadopuniti skup podataka za analizu kojima institucije koje sudjeluju u razmjeni podataka već raspolažu, ali nisu bile predviđene postojećim *Sporazumom o razmjeni podataka*:

- za podatke o osobama koje su završile srednjoškolsko (osnovnoškolsko) obrazovanje (Carnet baza), taj skup podataka bi sadržavao i sljedeća obilježja:
 - o detaljan uspjeh u školi (ocjena) po predmetima i razredima,
 - o obrazovanje i zanimanje roditelja,
 - o datum završetka ili napuštanja školovanja;

⁵⁰ Broj mjeseci varira o tome govorimo li o učenicima (koji u pravilu iz sustava obrazovanja izlaze u lipnju/srpnju) ili studentima (rujnu/listopadu).

- za osobe koje izlaze iz visokoškolskog obrazovanja (Srce baza), prošireni skup podataka bi obuhvaćao⁵¹:
 - o indikator je li osoba program završila ili je odustala, te datum napuštanja ili završetka programa,
 - o naziv studijskog programa,
 - o stupanj/razina završenog programa (preddiplomski/diplomski/doktorski),
 - o vrsta studijskog programa (sveučilišni/stručni),
 - o tip studijskog programa (redovni/izvanredni),
 - o vrsta nositelja studijskog programa (sveučilišta/veleučilišta/visoke škole + javno/privatno)
 - o znanstvena i umjetnička područja i polja⁵²;
- za nezaposlene osobe (HZZ baza):
 - o trajanje nezaposlenosti (datumi početka i kraja prijave u evidenciju),
 - o postojanje prethodnog radnog iskustva,
 - o broj epizoda traženja posla,
 - o razlog javljanja u evidenciju;
- za osobe koje su trenutno zaposlene (HZMO baza):
 - o djelatnost (NKD),
 - o zanimanje,
 - o duljina staža (ukupno i kod trenutnog poslodavca);
 - o visina plaće;
 - o datumi ulaska u evidenciju i izlaska iz evidencije;
 - o tip ugovora/temelj osiguranja;
- te kombinaciju podataka pretragom po baza (npr. trenutno zaposlena osoba i njezine epizode evidencija pri HZZ-u ili trenutno nezaposlena osoba i njezina ranija zaposlenja, odnosno evidencije pri HZMO-u i sl.).

Ovome pridodajemo i ideju da MUP preko OIB-a provjeri jesu li se neke od osoba u bazi formalno iselile (samo DA/NE informacija).

Naime, potencijalni problem koji je identificiran ovom analizom je da se mlade osobe pojavljuju u bazama HZZ-a, čak i u slučajevima kada nisu formalno registrirane kao nezaposlene nakon napuštanja obrazovnog sustava. Tijekom provedbe projekta ustanovljeno je na nekoliko primjera kako se neke od tih osoba višekratno pojavljuju u evidencijama HZZ-a, te da postoje informacije o razlozima njihovog pojavljivanja. Ovom pitanju bi svakako trebalo posvetiti više prostora u budućim istraživanjima. Međutim, svakako ohrabruje činjenica da se informacije o dijelu neaktivnih NEET osoba i njihovim prethodnim aktivnostima mogu pronaći u bazama institucija koje provode razne mjere aktivne politike zapošljavanja. Te informacije bi se svakako mogle iskoristiti prilikom dizajniranja mjera doseg a i aktivacije mladih neaktivnih NEET osoba.

Također, u ovoj analizi su obuhvaćeni općenito podaci koji se odnose na jedan trenutak u vremenu. Međutim, s obzirom da prethodna istraživanja za Hrvatsku, ali i za druge zemlje, pokazuju da je jedan

⁵¹ Naime, postojeći skup podataka je bio vrlo oskudan za osobe koje više nisu u sustavu obrazovanja, dok su određene informacije dostupne za osobe koje su još uvijek u obrazovanju, odnosno imaju studentska prava. Tijekom dodatnih konzultacija s predstavnicima Srca tijekom projekta je utvrđeno kako bi se do ovih podataka moglo doći, ali je potrebno ili proširenje postojeće API funkcije i/ili dodatno spajanje podataka.

⁵² Vidi Jokić i Ristić Dedić (2014) za detalje.

od važnih prediktora zapošljavanja za mlade osobe prethodno radno iskustvo, u budućim bi analizama bilo korisno prikupiti i podatke o prethodnim epizodama zaposlenosti NEET osoba. Naime, učenici i studenti su mogli steći radno iskustvo na povremenim poslovima, a kod izvanrednih studenata se čak može očekivati da je radni odnos jedan od razloga njihovog statusa u obrazovanju. Za NEET osobe koje imaju prethodno radno iskustvo može se pretpostaviti veća zapošljivost, te bi samim time i mjere doseg a ili aktivacije za tu populaciju trebale biti drugačije od mjera namijenjenih osobama bez prethodnog doticaja sa svijetom rada.

5.3. Unapređenje suradnje i kapaciteta potrebnih za praćenja osoba u NEET statusu

Na poslj etku, s obzirom da temelj ove analize čine administrativni podaci dobiveni spajanjem baza podataka više institucija, itekako je potrebno naglasiti važnost jačanja organizacijskih i tehničkih kapaciteta svih dionika ovog procesa. Iako je Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, kao naručitelj cijelog projekta (studije) ujedno odgovorno i za kvalitetu i isporuku podataka, bez suradnje ostalih institucija (Srca, Carneta, odnosno MZO-a, te HZMO-a i HZZ-a) nikako ne bi moglo izvršiti svoju zadaću. Osim toga, jako je bitno da istraživači koji obrađuju podatke imaju izravniji, jasniji i slobodniji pristup podacima čime bi proces spajanja, praćenja i detektiranja problema bio značajno efikasniji.

Također, dodatnu pozornost valja posvetiti činjenici da zadaća praćenja mladih ljudi na tržištu rada ne završava ovim projektom, već da bi se trebalo raditi o kontinuiranom trudu. U tom kontekstu, izrazito je važno da: (i) istraživači prate recentnu literaturu, uče nove metodološke tehnike i imaju uvid u zbivanja na tržištu rada; (ii) institucije koje pružaju podatke (Carnet, Srce, HZZ i HZMO) i dalje rade na preciznijem i bržem spajanju šireg skupa podataka; (iii) Ministarstvo rada i mirovinskog sustava povezuje i koordinira istraživače i nositelje podataka, uz kontinuirano jačanje vlastitih organizacijskih i tehničkih kapaciteta.

6. Zaključak

Ova studija predstavlja prvi pokušaj identificiranja ulaska mladih u NEET status u Hrvatskoj koristeći podatke na razini pojedinca iz više administrativnih izvora. *Sporazumom o poslovnoj suradnji za razmjenu podataka* između Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (2015.) omogućen je pristup anonimiziranim podacima o osobama koje su izašle iz obrazovnog sustava nakon školske, odnosno akademske, godine 2016./2017., provjerom njihova statusa na dan 1. studenoga 2017. godine. Dodatnom provjerom njihovog statusa u zaposlenosti (HZMO) ili nezaposlenosti (HZZ) krajem studenog 2017. omogućeno je definiranje (isključivih) statusa na tržištu rada/u sustavu obrazovanja: zaposlen/a, student/ica, nezaposlen/a i neaktivan/a.

Baza podataka za analizu sastojala se od dva dijela: (i) podaci o učenicima koji su se nalazili u sustavu u školskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u osnovnu ili srednju školu u RH u školskoj godini 2017./2018. koje je omogućio Carnet i (ii) podaci o studentima koji su se nalazili u sustavu u akademskoj godini 2016./2017. a da isti nisu bili upisani u hrvatski visokoškolski sustav u akademskoj godini 2017./2018. a koje je omogućilo Srce. Za prvu skupinu, dostupni podaci su se odnosili na spol, dob, županiju stanovanju (prebivališta), strukovno područje, te tip i naziv programa kojega su pohađali, dok su osnovni podaci za drugu skupinu također bili spol, dob, županija stanovanja (prebivališta), ali i naziv visokog učilišta iz kojeg su naknadno definirani vrsta visokog učilišta i područje znanosti.

S obzirom da je ovo prvi pokušaj korištenja podataka dobivenim spajanjem više baza podataka iz različitih administrativnih izvora, u studiji je dan detaljan pregled svih identificiranih problema prilikom primjenjivosti analiziranih baza podataka za postojeće, ali i buduće identificiranje, praćenje i aktivaciju NEET populacije u Hrvatskoj. Pri tome se polazi od činjenice da analiziranje osoba u NEET statusu može imati dvojaki cilj: (i) detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu i (ii) aktivacija i integracija NEET populacije na tržištu rada, koji se mogu, ali i ne moraju poklapati.

Kod detaljnog identificiranja i dokumentiranja osoba u NEET statusu, koje je prvenstveno deskriptivne naravi jer želi obuhvatno prikazati karakteristike osoba koje se nalaze u NEET statusu, problemi s postojećim podacima svode se na tri osnovne manjkavosti: (i) problemi spajanja postojećih registra i nedorečenosti koje proizlaze iz njih; (ii) problemi s migracijama (iseljavanjem stanovništva); te (iii) problemi nepotpunog obuhvata potencijalne NEET populacije u podacima koje su dostavili Carnet i Srce. S druge strane, aktivacija i integracija NEET populacije na tržište rada, kako što joj i sami naziv sugerira, u sebi sadrži intervenciju aktivacije NEET populacije, što se zapravo svodi na prognostički zadatak. U principu, ovaj se zadatak svodi na analizu ranih karakteristika koje povećavaju vjerojatnost ulaska u NEET status prije nego što se taj ulaz i stvarno dogodi. U tom kontekstu, postojeći podaci imaju dva osnovna problema koja onemogućuju valjanu prognozu NEET statusa: (i) nepostojanje varijabli koje detaljnije objašnjavaju sadašnje karakteristike osobe i (ii) nepostojanje varijabli koje detaljnije karakteriziraju prošle (obrazovne) karakteristike osobe.

Ipak, koristeći definiciju NEET statusa sukladno *Planu implementacije Garancije za mlade za razdoblje od 2017. do 2018. godine*, odnosno identificirajući osobe u dobnoj skupini između 15 i 29 godina koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, a koje su

2016./2017. bile u sustavu obrazovanja, procijenjeno je da od ukupne brojke 50.898 krajem studenog 2017. njih čak 88% pripada NEET populaciji. Od toga je veći dio zauzimala neaktivna populacija (73%), a tek onda nezaposleni (16%). Ostatak su činili oni koji su se u razdoblju od završetka obrazovanja uspjeli zaposliti (12%). Ovako visok udio neaktivne NEET populacije među mladima koji su izašli iz obrazovnog sustava najvjerojatnije je posljedica odabira datuma provjere statusa, odnosno 1. studenog za status u obrazovanju te kraj studenog za status na tržištu rada, što je prilično kratak vremenski horizont od potencijalnog završetka obrazovanja. Stoga je moguće da u trenutku provjere statusa dobar dio mladih osoba još uvijek nije bio formalno zaposlen ili registriran na Zavodu kao nezaposlena osoba ali i da će to postati (je postao) u nekom narednom periodu.

Gledajući spolnu strukturu, ženske osobe su nešto prisutnije među registriranim nezaposlenima, dok su muškarci brojniji među neaktivnim osobama. Najveći udio NEET populacije je prisutan među najmlađim dobnim skupinama (15-17): dok je najviše neaktivnih bilo među 15- i 16-godišnjacima, najviše je nezaposlenih bilo među 17- i 18-godišnjacima. Ovi podaci sugeriraju da su najmlađi vjerojatno i najranjivija skupina koje je moguće određenim intervencijama ipak vratiti u sustav obrazovanja ili eventualno aktivirati na tržištu rada. S druge strane, najviše zaposlenih, očekivano, nalazi se među najstarijima - 25+ godina, što ide u prilog objašnjenjima kako se u Hrvatskoj mladi dosta kasno uključuju na tržište rada, odnosno da je za ulazak na tržište rada ipak potreban određen ljudski kapital. Što se prostorne raspodjele tiče, najveći udio NEET populacije (za generaciju učenika/studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja) prisutan je u Ličko-senjskoj i Vukovarskoj županiji (91% i 90,5%).

S obzirom na značajno ograničenje kvalitete podataka i broja varijabli koje su dostupne u bazama podataka, analiza rizika bivanja u NEET statusu, napravljena pomoću probit regresije, je prvenstveno ilustrativnog karaktera. Osnovni rezultati pokazuju, primjerice, kako manju vjerojatno ulaska u NEET status imaju stariji pripadnici promatrane skupine, dok razlike između spolova nisu značajne. Ponešto su drugačiji nalazi za skupine nezaposlenih i neaktivnih; izgleda da ulazak u NEET status nezaposlenosti, odnosno na tržište rada, ipak imaju nešto starije dobne skupine i ženske osobe. Nadalje, rizik NEET ulaska u NEET status kod učenika relativno je najveći za mlade osobe koje su završile samo osnovnu školu, a primjetan je i visoki rizik ulaska u NEET status kod osoba koje su završile posebne programe za učenike s teškoćama. Ovo opet ukazuje da su najmlađi, odnosno oni koju su završili samo osnovnu školu, vjerojatno u najvećem riziku završavanja u NEET statusu (statusu neaktivnosti) te bi slijedom tog nalaza mjere intervencije trebalo posebno usmjeriti na ovu skupinu. Slično vrijedi i za učenike s teškoćama. Kod studenata, oni koji su pohađali/završili veleučilišta imaju manju vjerojatnost ulaska u NEET status u odnosu na one koji su pohađali/završili fakultete, dok za one koji su, pak, pohađali/završili neku od visokih škola, to vrijedi samo za ulazak u NEET status nezaposlenosti, ali ne i NEET status neaktivnosti.

Preporuke za unaprjeđenje metodologije i podataka u cilju identificiranja, praćenja i aktivacije NEET populacije u Hrvatskoj također dijelimo na ispunjavanje jednog od dva identificiranja cilja, ovisno o tome je li cilj detaljno identificiranje i dokumentiranje osoba u NEET statusu i/ili aktivacija i integracija NEET populacije na tržištu rada. U prvom slučaju, potrebno je proširiti obuhvat populacije i redovno pratiti njezinu dinamiku, dok je u drugom slučaju prije svega potrebno značajno proširiti (postojeći) skup podataka. Konačno, naglašena je i važnost suradnje, ali i važnost jačanja organizacijskih i tehničkih kapaciteta svih dionika ovog procesa kako praćenje osoba u NEET statusu ne bi završilo ovim projektom, već bi se trebalo raditi o kontinuiranom trudu.

Popis literature

- Agencija za mobilnost i programe EU (2017). *Rezultati analize izvješća sudionika mobilnosti - ERASMUS+ ključna aktivnost 1*. Dostupno na: http://www.mobilnost.hr/cms_files/2017/12/1513240330_izvjestaj-analiza-izvjesca-sudionika-mobilnosti-za-objavu.pdf
- Bedeniković, I. (2017). (Ne) zaposlenost mladih i NEET populacija u Hrvatskoj. *Mali Levijatan: studentski časopis za politološke teme*, 4(1), 75-90.
- Bejaković, P., Vehovec, M. i Ž. Mrnjavac (2015). The Implementation and Problems of Youth Guarantee Model in Croatia. Dostupno na: http://www2.euromemorandum.eu/uploads/mrnjavac_youth_guarantee_in_croatia.pdf
- Biavaschi, C., Eichhorst, W., Giulietti, C., Kendzia, M.J., Muravyev, A., Pieters, J., Rodríguez-Planas, N., Schmidl, R. i K.F. Zimmermann (2012). *Youth unemployment and vocational training*, IZA Discussion paper No. 6890, Institute for the Study of Labor, Bonn.
- Bilić, N. i Jukić, M. (2014). Nezaposlenost mladih—ekonomski, politički i socijalni problem s dalekosežnim posljedicama za cjelokupno društvo. *Pravni vjesnik: časopis za pravne i društvene znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta JJ Strossmayera u Osijeku*, 30(2), 485-505.
- Botrić, V. (2016). 'Youth Guarantee' in Croatia-how to tackle high youth unemployment?. *Peer Review on 'The Guarantee for Youth' (a particular measure within the broader context of the Youth Guarantee)*. Dostupno na: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1070&langId=en&newsId=2476&furtherNews=yes>
- Botrić, V. i Tomić, I. (2018). EU-Mediterranean youths in the crisis: substitution vs. income effect. *Journal of Youth Studies*, 21(5), 653-668.
- Bruno, G. S., Marelli, E. i Signorelli, M. (2014). The rise of NEET and youth unemployment in EU regions after the crisis. *Comparative Economic Studies*, 56(4), 592-615.
- Butković, H. (2017). *U potrazi za primjerima najbolje prakse radi smanjenja nezaposlenost mladih u Hrvatskoj*. Dostupno na: <http://polocro28.irmo.hr/wp-content/uploads/2017/09/POLO-Policy-Paper-U-POTRAZI-ZA-PRIMJERIMA-NAJBOLJE-PRAKSE-RADI-SMANJENJA-NEZAPOSLENOSTI-MLADIH-U-HRVATSKOJ-.pdf>
- Bynner, J. (2005). Rethinking the youth phase of the life-course: The case for emerging adulthood?. *Journal of youth studies*, 8(4), 367-384.
- Caporale, G. M. i Gil-Alana, L. (2014). Youth unemployment in Europe: Persistence and macroeconomic determinants. *Comparative Economic Studies*, 56(4), 581-591.
- Chung, H., Bekker, S. i Houwing, H. (2012). Young people and the post-recession labour market in the context of Europe 2020. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 18(3), 301-317.

EK (Europska Komisija) (2010). *Youth neither in employment nor education and training (NEET) - Presentation of data for the 27 Member States*. Brussels: European Commission - Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion.

EK (Europska Komisija) (2016). *Education and Training Monitor 2016 – Country analysis Croatia*. Dostupno na: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-hr_en.pdf

Eichhorst, W., Hinte, H. i Rinne, U. (2013). *Youth unemployment in Europe: what to do about it?* (No. 65). IZA policy paper. Dostupno na: <http://ftp.iza.org/pp65.pdf>

Ermisch, J., Francesconi, M. i Pevalin, D. J. (2004). Parental partnership and joblessness in childhood and their influence on young people's outcomes. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 167(1), 69-101.

Eurofound (2012). *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Publications Office of the European Union, Luxembourg

Eurofound (2016). *Exploring the diversity of NEETs*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Hauschildt, K., Gwosc, C., Netz, N. i Mishra, S. (2017). *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe: Synopsis of indicators. Eurostudent V 2012-2015*. W. Bertelsmann Verlag.

Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 312(5782), 1900-1902.

Heckman, J. J. i Mosso, S. (2014). The economics of human development and social mobility. *Annu. Rev. Econ.*, 6(1), 689-733.

Jokić, B., & Ristić Dedić, Z. (2014). *Postati student u Hrvatskoj*. Zagreb: Agencija za znanost i visoko obrazovanje.

Kogan, I. i Müller, W. (Eds.). (2003). *School-to-work transitions in Europe: analyses of the EU LFS 2000 ad hoc module* (p. 5). Mannheim: Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung.

Levačić, D. (2015). *Kriza i nejednakost na tržištu rada: Rezultati mjere Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa*. Zagreb: Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju.

Macmillan, L. (2014). Intergenerational worklessness in the UK and the role of local labour markets. *Oxford Economic Papers*, 66(3), 871-889.

Matković, T. (2010). Obrazovanje roditelja, materijalni status i rano napuštanje školovanja u Hrvatskoj: trendovi u proteklom desetljeću. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 19(4-5 (108-109)), 643-667.

Matković, T. (2011). *Obrasci tranzicije iz obrazovnog sustava u svijet rada*. Doktorska disertacija, Pravi fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/513185.disertacija_matkovic.pdf

Matković, T. i Kogan, I. (2012). All or nothing? The consequences of tertiary education non-completion in Croatia and Serbia. *European sociological review*, 28(6), 755-770.

Matković, T. i Kogan, I. (2014). Relative worth of a bachelor degree: Patterns of labour market integration among drop-outs and graduates in sequential and integrated tertiary education systems. *Acta Sociologica*, 57(2), 101-118.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) (2016). *Introducing Performance Agreements in Croatia*. Conference presentation, World Bank Workshop on Investing Strategically in Higher Education: Aligning Public Funding with Policy Objectives, Zagreb.

Müller, W. (2005). Education and youth integration into European labour markets. *International Journal of Comparative Sociology*, 46(5-6), 461-485.

Nestić, D. i Tomić, I. (2018). Jobless Population and Employment Flows in Recession. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 20(3), 273-292.

O'Higgins, N. (2012). This time it's different? Youth labour markets during 'the Great Recession'. *Comparative Economic Studies*, 54(2), 395-412.

Potočnik, D. i Adamović, M. (2018). *Iskustvo migracije i planirani odlasci mladih iz Hrvatske*. Zagreb: Friedrich Ebert Stiftung. Dostupno na:
http://www.fes-croatia.org/fileadmin/user_upload/Migracije_mladih_WEB_verzija.pdf

Potočnik, D. i Spajić Vrkaš, V. (2017). Mladi u Hrvatskoj: Sudjelovanje na tržištu rada i prostorna mobilnost. U Ilišin, V. i V. Spajić Vrkaš (ur.). *Generacija osujećenih. Mladi u Hrvatskoj na početku 21. Stoljeća*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 143-184.

Quintano, C., Mazzocchi, P. i Rocca, A. (2018). The determinants of Italian NEETs and the effects of the economic crisis. *Genus*, 74(1), 5.

Relja, R., Reić Ercegovac, I. i Čerenić, V. (2015). Potrebe, mogućnosti i namjera odlaska u inozemstvo: analiza stavova studenata iz Splita (RH) i Sarajeva (BIH). *Andragoški glasnik*, 19(1-2), 1-21.

Rimac, I. i Ogresta, J. (2017). *Analiza mogućnosti praćenja tranzicije na tržište rada diplomiranih s veleučilišta i visokih učilišta kombiniranjem podataka visokih učilišta, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Sissons, P. i Jones, K. (2012). Lost in transition? The changing labour market and young people not in employment, education or training. *The Work Foundation*, Lancaster.

Šćukanec, N., Sinković, M., Bilić, R., Doolan, K. i Cvitan, M. (2015). *Socijalni i ekonomski uvjeti studentskog života u Hrvatskoj: nacionalno izvješće istraživanja EUROSTUDENT V za Hrvatsku za 2014*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Tomić, I. (2015). NEETs in Croatia—not in employment, education or training—but where are they? *Peer Review on 'Targeting NEETs—key ingredients for successful partnerships in improving labour market participation'*. Dostupno na:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2261&furtherNews=yes>

Vijeće EU (2013). COUNCIL RECOMMENDATION of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee. Dostupno na [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013H0426(01))

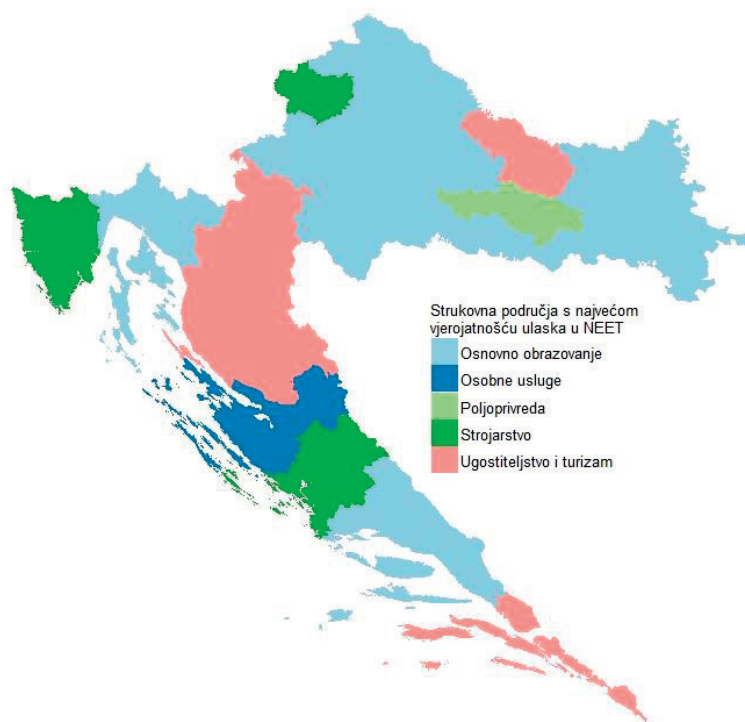
Wertheimer-Baletić, A. (2017). Demografski procesi u Hrvatskoj i u Zapadnoeuropskim zemljama – razlike, sličnosti i specifičnosti. *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: Razred za društvene znanosti*, 529=52, 1-28.

Zwysen, W. (2015). The effects of father's worklessness on young adults in the UK. *IZA Journal of European Labor Studies*, 4(1), 2.

Župarić-Iljić, D. (2016). *Emigration from the Republic of Croatia after the Accession to the European Union*. Zagreb: Fridrich Ebert Stiftung.

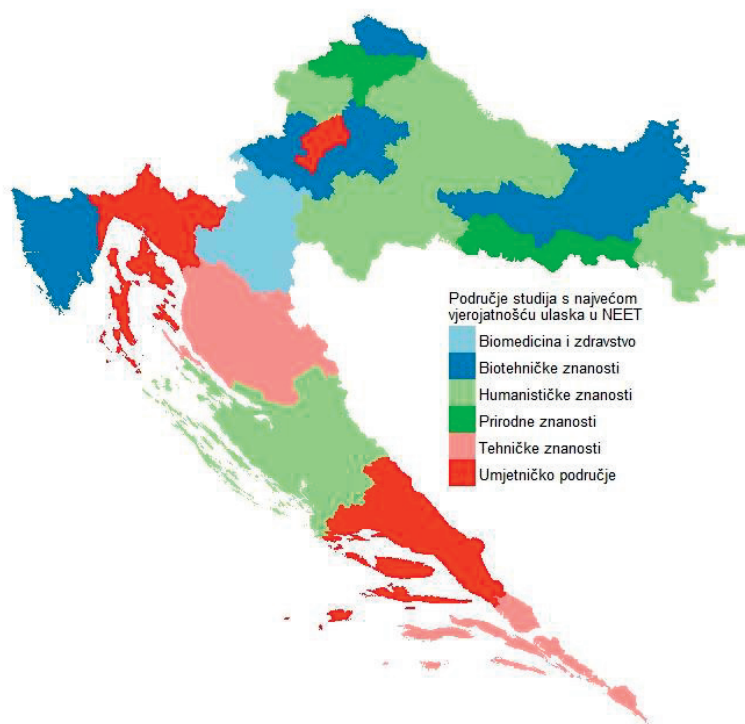
Dodatak

Slika 16. Distribucija osoba s najvećom vjerojatnošću ulaska u NEET status prema županiji prebivališta i strukovnom području (Carnet baza)

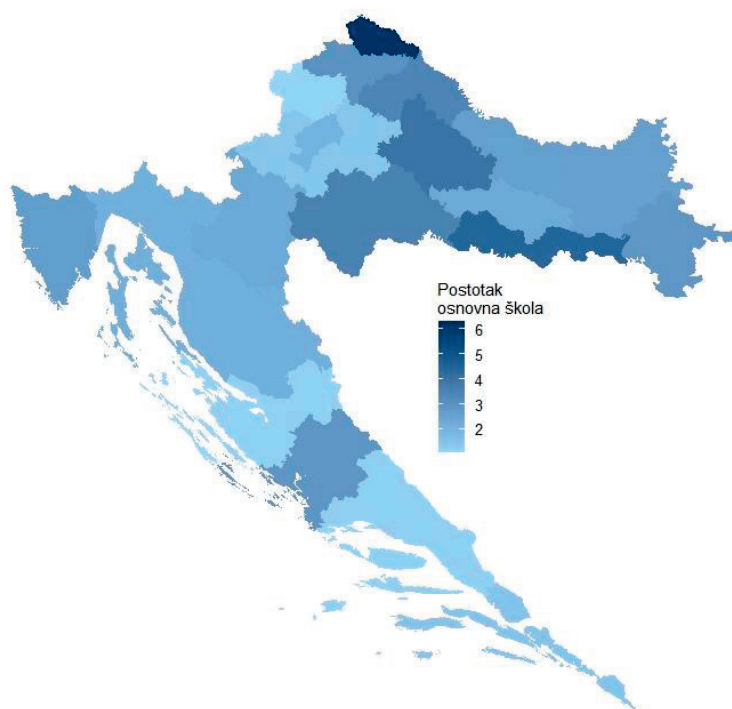
Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 17. Distribucija osoba s najvećom vjerojatnošću ulaska u NEET status prema županiji prebivališta i znanstvenom/umjetničkom području (Srce baza)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Slika 18. Udio generacije osnovnoškolaca 2016./2017. koji nisu nastavili obrazovanje - prema županiji prebivališta (Carnet baza)

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Tablica 32. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije učenika 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema nazivu programa (%)

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Opća gimnazija	1,1	88,6	0,5	9,8	10,3	5.539
Ekonomist	4,9	58,2	10,5	26,4	36,9	2.284
Prirodoslovno-matematička gimnazija	0,4	93,0	0,4	6,2	6,6	1.478
Jezična gimnazija	1,0	87,0	0,6	11,4	12,0	1.054
Hotelijsko-turistički tehničar	4,6	55,5	7,6	32,3	39,9	1.000
Tehničar za računalstvo	5,4	61,1	6,0	27,5	33,5	931
Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege	11,7	34,4	4,3	49,6	53,9	928
Prodavač	8,6	0,0	23,9	67,5	91,4	845
Kuhar	10,5	0,1	25,6	63,7	89,3	788
Elektrotehničar	5,1	55,2	5,3	34,4	39,7	730
Komercijalist	8,7	31,5	18,8	41,0	59,8	664
Frizer - JMO	10,7	0,2	29,2	60,0	89,2	535
Konobar	10,6	0,0	21,1	68,3	89,4	464
Turističko-hotelijski komercijalist	9,8	31,2	9,8	49,2	59,0	459
Klasična gimnazija	1,3	83,8	0,9	13,9	14,8	452
Osnovna škola - redovni program	0,0	0,2	7,1	92,6	99,8	448
Upravni referent	2,7	59,3	11,8	26,1	38,0	440
Vozač motornog vozila	9,5	0,2	17,7	72,6	90,3	423
Automehaničar - JMO	10,0	0,3	17,7	72,0	89,8	361
Fizioterapeutski tehničar / fizioterapeutska tehničarka	6,6	48,7	17,0	27,7	44,7	318
Arhitektonski tehničar	5,7	54,2	7,4	32,8	40,1	299
Računalni tehničar za strojarstvo	8,5	45,6	11,7	34,2	45,9	281
Poslovni tajnik	5,9	44,6	14,0	35,4	49,4	271
Veterinarski tehničar	5,7	24,1	19,5	50,6	70,1	261
CNC operater / CNC operaterka	13,1	0,4	14,6	71,9	86,5	260
Tehničar za mehatroniku	6,2	53,5	6,9	33,5	40,4	260
Tehničar cestovnog prometa	9,9	25,5	9,9	54,7	64,6	243
Pomorski nautičar	5,9	56,7	4,9	32,5	37,4	203
Građevinski tehničar	7,4	35,8	7,4	49,5	56,8	190
Instalater grijanja i klimatizacije - JMO	9,5	0,5	14,3	75,7	89,9	189
Tehničar za elektroniku	5,9	46,0	11,2	36,9	48,1	187
Pomoćni kuhar i slastičar - TES	10,8	0,0	44,3	44,9	89,2	185
Poljoprivredni tehničar-fitofarmaceut	6,6	27,9	19,1	46,4	65,6	183
Kozmetičar	7,1	13,7	24,7	54,4	79,1	182
Farmaceutski tehničar	10,3	41,7	16,7	31,4	48,1	156
Automehatroničar - JMO	10,6	0,0	21,2	68,2	89,4	151
Prirodoslovna gimnazija	0,7	85,6	0,7	13,0	13,7	146
Tehničar za logistiku i špediciju	11,0	27,4	12,3	49,3	61,6	146
Elektroinstalater - JMO	7,1	0,0	20,0	72,9	92,9	140

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Ekološki tehničar	5,0	59,7	7,9	27,3	35,3	139
Agroturistički tehničar	11,3	27,8	21,8	39,1	60,9	133
Geodetski tehničar	3,8	53,0	6,8	36,4	43,2	132
Slastičar	13,5	0,0	27,8	58,7	86,5	126
Tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom	2,4	25,8	11,3	60,5	71,8	124
Stolar - JMO	13,9	0,0	16,4	69,7	86,1	122
Šumarski tehničar	8,4	22,7	14,3	54,6	68,9	119
Poljoprivredni tehničar-opći	5,1	24,8	19,7	50,4	70,1	117
Tehničar za brodstrojarstvo	5,1	48,7	7,7	38,5	46,2	117
Osnovna škola - članak 4 / prilagođeni program	0,0	0,0	15,7	84,3	100,0	115
Instalater kućnih instalacija - JMO	7,1	0,0	26,8	66,1	92,9	112
Kuhar - JMO	10,8	1,0	29,4	58,8	88,2	102
Cvjećar	5,0	1,0	27,7	66,3	94,1	101
Osnovnoškolski program prema članku 12 / usvajanje vještina	0,0	0,0	1,0	99,0	100,0	101
Grafički urednik-dizajner	5,0	35,0	16,0	44,0	60,0	100
Strojarski računalni tehničar	8,1	49,5	10,1	32,3	42,4	99
Turistička gimnazija - eksperimentalni program	3,1	85,7	0,0	11,2	11,2	98
Elektromehaničar - JMO	14,9	1,1	16,0	68,1	84,0	94
Vodoinstalater - JMO	10,0	0,0	28,9	61,1	90,0	90
Tehničar PT prometa	13,1	14,3	20,2	52,4	72,6	84
Prehrambeni tehničar	13,3	24,1	18,1	44,6	62,7	83
Rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima	9,8	0,0	8,5	81,7	90,2	82
Kemijski tehničar	7,5	61,3	8,8	22,5	31,3	80
Kozmetičar - JMO	12,5	0,0	25,0	62,5	87,5	80
Elektromehaničar	2,6	1,3	21,8	74,4	96,2	78
Agrotehničar	6,6	31,6	9,2	52,6	61,8	76
Grafički dizajner	2,8	40,3	8,3	48,6	56,9	72
Dentalni tehničar/Dentalna tehničarka	9,9	18,3	11,3	60,6	71,8	71
Autoelektričar - JMO	14,3	0,0	31,4	54,3	85,7	70
Tehnička gimnazija - eksperimentalni program	2,9	87,0	0,0	10,1	10,1	69
Tehničar nutricionist	10,3	50,0	13,2	26,5	39,7	68
Sanitarni tehničar	7,6	47,0	15,2	30,3	45,5	66
Dizajner unutrašnje arhitekture	3,1	57,8	7,8	31,3	39,1	64
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	3,1	48,4	9,4	39,1	48,4	64
Keramičar-oblagač	9,5	0,0	19,0	71,4	90,5	63
Prodavač - JMO	8,2	0,0	31,1	60,7	91,8	61
Konobar - JMO	6,9	0,0	27,6	65,5	93,1	58
Modni tehničar	8,6	22,4	24,1	44,8	69,0	58
Medijski tehničar	5,4	50,0	7,1	37,5	44,6	56
Mehaničar poljoprivredne mehanizacije	8,9	0,0	26,8	64,3	91,1	56
Bravar - JMO	19,2	0,0	9,6	71,2	80,8	52

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Mesar	15,4	0,0	13,5	71,2	84,6	52
WEB dizajner	7,7	34,6	13,5	44,2	57,7	52
Dizajner odjeće	10,0	24,0	10,0	56,0	66,0	50
Strojbravar - JMO	12,0	0,0	8,0	80,0	88,0	50
Fotograf - JMO	4,1	0,0	20,4	75,5	95,9	49
Pekar	8,2	0,0	26,5	65,3	91,8	49
Frizer	14,6	0,0	22,9	62,5	85,4	48
Međunarodna matura IBDP	0,0	47,9	0,0	52,1	52,1	48
Monter suhe gradnje	14,6	0,0	8,3	77,1	85,4	48
Pediker - JMO	6,3	0,0	41,7	52,1	93,8	48
Slikarski dizajner	6,3	39,6	10,4	43,8	54,2	48
Tehničar za vozila i vozna sredstva	16,7	27,1	8,3	47,9	56,3	48
Soboslikar-ličilac - JMO	6,4	0,0	17,0	76,6	93,6	47
Tehničar geodezije i geoinformatike	2,1	53,2	2,1	42,6	44,7	47
Zrakoplovni prometnik	6,4	51,1	14,9	27,7	42,6	47
Krojač - JMO	8,7	0,0	23,9	67,4	91,3	46
Primalja-asistentica/asistent	4,3	30,4	10,9	54,3	65,2	46
Stolar	8,9	0,0	24,4	66,7	91,1	45
Eksperimentalni program - gimnazijski program	0,0	63,6	2,3	34,1	36,4	44
Strojarski tehničar	4,7	44,2	0,0	51,2	51,2	43
Tehničar za telekomunikacije	4,7	27,9	2,3	65,1	67,4	43
Autolimar - JMO	11,9	0,0	21,4	66,7	88,1	42
Ekonomska gimnazija - eksperimentalni program	0,0	85,7	4,8	9,5	14,3	42
Grafički tehničar pripreme	9,5	16,7	21,4	52,4	73,8	42
Industrijski mehaničar	10,0	0,0	35,0	55,0	90,0	40
Tehničar za očnu optiku	5,0	52,5	5,0	37,5	42,5	40
Elektroinstalater	12,8	0,0	12,8	74,4	87,2	39
Geološki tehničar	7,7	74,4	0,0	17,9	17,9	39
Obvezna skupina predmeta zajedničkog dijela umjetničkih programa	0,0	61,5	2,6	35,9	38,5	39
Aranžersko-scenografski dizajner	10,5	26,3	10,5	52,6	63,2	38
Drvodjeljski tehničar dizajner	10,5	28,9	7,9	52,6	60,5	38
Tehničar za jahte i marine	0,0	57,9	7,9	34,2	42,1	38
Elektroničar-mehaničar - JMO	8,1	5,4	18,9	67,6	86,5	37
Poljoprivredni gospodarstvenik	0,0	0,0	24,3	75,7	100,0	37
Pomoćni cvječar - TES	2,8	0,0	50,0	47,2	97,2	36
Tehničar za željeznički promet	0,0	13,9	25,0	61,1	86,1	36
Osnovna škola - članak 4 / redoviti program uz individualizirani pristup	2,9	0,0	2,9	94,3	97,1	35
Tokar - JMO	8,6	0,0	0,0	91,4	91,4	35
Krojač	11,8	0,0	20,6	67,6	88,2	34
Monter i obrađivač rezanjem i deformacijom	12,5	0,0	3,1	84,4	87,5	32
Plinoinstalater - JMO	15,6	0,0	12,5	71,9	84,4	32

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Automehaničar	12,9	0,0	19,4	67,7	87,1	31
Pekar - JMO	22,6	0,0	25,8	51,6	77,4	31
Poljoprivredni tehničar-vrtlar	19,4	9,7	16,1	54,8	71,0	31
Tehničar za energetiku	3,2	22,6	9,7	64,5	74,2	31
Vodoinstalater	3,2	0,0	19,4	77,4	96,8	31
Zavarivač	24,1	0,0	10,3	65,5	75,9	29
Tehničar zaštite prirode	7,1	42,9	10,7	39,3	50,0	28
Autolakirer - JMO	7,4	0,0	11,1	81,5	92,6	27
Brodomehaničar	7,4	0,0	22,2	70,4	92,6	27
Grafički tehničar	3,7	33,3	7,4	55,6	63,0	27
Strojbravar	33,3	0,0	7,4	59,3	66,7	27
Instalater grijanja i klimatizacije	11,5	0,0	15,4	73,1	88,5	26
Naftno-rudarski tehničar	3,8	42,3	7,7	46,2	53,8	26
Primalja-asistentica	0,0	26,9	46,2	26,9	73,1	26
Tehnički crtač	3,8	0,0	11,5	84,6	96,2	26
Vrtlar	0,0	0,0	26,9	73,1	100,0	26
Odjevni tehničar	4,0	40,0	8,0	48,0	56,0	25
Željeznički prometni radnik	4,0	4,0	28,0	64,0	92,0	25
Dentalna asistentica/asistent	16,7	16,7	25,0	41,7	66,7	24
Elektroničar	12,5	4,2	16,7	66,7	83,3	24
Mesar - JMO	12,5	0,0	25,0	62,5	87,5	24
Pomoćni bravar - TES	16,7	0,0	29,2	54,2	83,3	24
Dizajner tekstila	0,0	52,2	4,3	43,5	47,8	23
Gimnazija održivog razvoja-eksperimentalni program	0,0	91,3	0,0	8,7	8,7	23
Ličilac-soboslikar	13,0	0,0	13,0	73,9	87,0	23
Opća gimnazija uz skupinu predmeta na stranom jeziku	0,0	73,9	0,0	26,1	26,1	23
Glazbenik pjevač	0,0	61,9	4,8	33,3	38,1	21
Osnovnoškolski program prema članku 12 / posebni program	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	21
Voćar-vinogradar-vinar	0,0	0,0	38,1	61,9	100,0	21
Fotografski dizajner	5,0	40,0	10,0	45,0	55,0	20
Zrakoplovni tehničar IRE	10,0	50,0	0,0	40,0	40,0	20
Elektromonter	0,0	0,0	15,8	84,2	100,0	19
Grafičar dorade	5,3	0,0	15,8	78,9	94,7	19
Grafičar pripreme	0,0	0,0	10,5	89,5	100,0	19
Grafičar tiska	5,3	0,0	26,3	68,4	94,7	19
Dvojezični program jezične gimnazije na njemačkom jeziku	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	18
Glazbenik/ca klavirist/ica	0,0	83,3	0,0	16,7	16,7	18
Puškar	5,6	0,0	16,7	77,8	94,4	18
Drvodjeljski tehničar - restaurator	11,8	17,6	17,6	52,9	70,6	17
Tesar	0,0	0,0	5,9	94,1	100,0	17
Zidar	11,8	0,0	5,9	82,4	88,2	17

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Bravar	6,3	0,0	18,8	75,0	93,8	16
Galanterist - JMO	18,8	0,0	12,5	68,8	81,3	16
Medicinski kozmetičar	6,3	62,5	12,5	18,8	31,3	16
Osnovnoškolski program prema članku 7	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	16
Zrakoplovni tehničar ZIM	6,3	50,0	12,5	31,3	43,8	16
Instalater-monter	13,3	0,0	20,0	66,7	86,7	15
Grafički tehničar dorade	21,4	42,9	7,1	28,6	35,7	14
Klesarski tehničar	0,0	28,6	21,4	50,0	71,4	14
Pomoćni soboslikar i ličilac - TES	7,1	0,0	14,3	78,6	92,9	14
Automehatroničar	7,7	23,1	7,7	61,5	69,2	13
Fotograf	7,7	0,0	30,8	61,5	92,3	13
Osnovna škola - na jeziku nacionalne manjine	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	13
Pomoćni administrator - TES	0,0	0,0	61,5	38,5	100,0	13
Pomoćni autolimar - TES	15,4	0,0	23,1	61,5	84,6	13
Pomoćni vrtlar - TES	0,0	0,0	46,2	53,8	100,0	13
Autolimar	16,7	0,0	0,0	83,3	83,3	12
Dizajner keramike	0,0	25,0	8,3	66,7	75,0	12
Kiparski dizajner	0,0	58,3	8,3	33,3	41,7	12
Modni stilist	0,0	41,7	0,0	58,3	58,3	12
Pomoćni krojač - TES	0,0	0,0	58,3	41,7	100,0	12
Pomoćni kuhar	8,3	0,0	50,0	41,7	91,7	12
Pomoćni stolar - TES	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	12
Ribarsko-nautički tehničar	0,0	25,0	41,7	33,3	75,0	12
Tekstilac	16,7	0,0	16,7	66,7	83,3	12
Dvojezični program jezične gimnazije na francuskom jeziku	0,0	72,7	0,0	27,3	27,3	11
Pomoćni pekar - TES	9,1	0,0	45,5	45,5	90,9	11
Tehničar vuče-strojovođa	27,3	9,1	0,0	63,6	63,6	11
Autoelektričar	20,0	0,0	0,0	80,0	80,0	10
Srednjoškolski program radnog osposobljavanja	10,0	0,0	30,0	60,0	90,0	10
Alatničar	22,2	0,0	22,2	55,6	77,8	9
Dimnjačar - JMO	11,1	0,0	0,0	88,9	88,9	9
Grafički tehničar tiska	33,3	33,3	11,1	22,2	33,3	9
Klesar - JMO	22,2	0,0	0,0	77,8	77,8	9
Pismoslikar - JMO	11,1	0,0	0,0	88,9	88,9	9
Staklar - JMO	11,1	0,0	11,1	77,8	88,9	9
Tehničar za poštanske i financijske usluge	0,0	33,3	22,2	44,4	66,7	9
Brodograđevni tehničar	0,0	75,0	0,0	25,0	25,0	8
Glazbenik - pripremno obrazovanje	12,5	75,0	0,0	12,5	12,5	8
Glazbenik gitarist	0,0	75,0	0,0	25,0	25,0	8
Mehaničar poljoprivredne mehanizacije - JMO	0,0	0,0	37,5	62,5	100,0	8
Nautičar unutarnje plovidbe	25,0	37,5	0,0	37,5	37,5	8
Osnovna glazbena škola	0,0	37,5	0,0	62,5	62,5	8

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Telefonski operater	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	8
Tokar	0,0	0,0	37,5	62,5	100,0	8
Administrator	28,6	0,0	28,6	42,9	71,4	7
Glazbenik trubač	0,0	14,3	0,0	85,7	85,7	7
Glazbenik violinist	0,0	85,7	0,0	14,3	14,3	7
Pomoćni instalater grijanja i klimatizacije - TES	14,3	0,0	28,6	57,1	85,7	7
Pomoćni knjigoveža - TES	0,0	0,0	42,9	57,1	100,0	7
Šumar	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	7
Dizajner metala	0,0	16,7	16,7	66,7	83,3	6
Elektroničar-mehaničar	0,0	0,0	66,7	33,3	100,0	6
Glazbenik/ca - teorijski smjer	16,7	83,3	0,0	0,0	0,0	6
Obučar - JMO	33,3	0,0	0,0	66,7	66,7	6
Pomoćni autolakirer - TES	16,7	0,0	16,7	66,7	83,3	6
Pomoćni vodoinstalater - TES	16,7	0,0	50,0	33,3	83,3	6
Proizvođač i monter PVC i aluminijske stolarije	0,0	0,0	16,7	83,3	100,0	6
Tekstilno-kemijski tehničar	16,7	33,3	0,0	50,0	50,0	6
Glazbenik flautist	0,0	80,0	0,0	20,0	20,0	5
Glazbenik harmonikaš	20,0	20,0	0,0	60,0	60,0	5
Konditor	40,0	0,0	20,0	40,0	60,0	5
Plinoinstalater	0,0	0,0	20,0	80,0	100,0	5
Program međunarodne gimnazije na engleskom jeziku	20,0	0,0	0,0	80,0	80,0	5
Brodograditelj	25,0	0,0	0,0	75,0	75,0	4
Glazbenik kontrabasist	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	4
Kemijski čistač - JMO	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	4
Likovna umjetnost i dizajn do izbora zanimanja	0,0	0,0	25,0	75,0	100,0	4
Parketar	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	4
Pivar	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	4
Pomoćni grafičar za unos teksta - TES	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	4
Pomoćni voćar-vinogradar-vinar - TES	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	4
Rudarski tehničar	0,0	25,0	0,0	75,0	75,0	4
Scenski plesač	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	4
Tapetar - JMO	0,0	0,0	25,0	75,0	100,0	4
Zidar - JMO	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	4
Autolakirer	0,0	0,0	66,7	33,3	100,0	3
Fasader - JMO	33,3	0,0	0,0	66,7	66,7	3
Glazbenik klarinetist	0,0	33,3	0,0	66,7	66,7	3
Glazbenik oboist	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	3
Glazbenik saksofonist	0,0	66,7	0,0	33,3	33,3	3
Glazbenik tamburaš	0,0	66,7	0,0	33,3	33,3	3
Glazbenik udaraljkaš	0,0	33,3	0,0	66,7	66,7	3
Limar - JMO	0,0	0,0	33,3	66,7	100,0	3
Njegovatelj/Njegovateljica - TES	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	3

Naziv programa	Zaposleni	Studenti	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Pomoćni konobar - TES	0,0	0,0	66,7	33,3	100,0	3
Dvojezični program jezične gimnazije na engleskom jeziku	50,0	0,0	0,0	50,0	50,0	2
Galanterist	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	2
Glazbenik fagotist	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	2
Glazbenik orguljaš	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	2
Glazbenik trombonist	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	2
IBMYP program	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	2
Krovopokrivač i izolater	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	2
Mljekar	50,0	0,0	0,0	50,0	50,0	2
Obrađivač odvajanjem materijala	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	2
Osnovna škola - međunarodni program	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	2
Pediker	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	2
Podopolagač	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	2
Telekomunikacijski monter	0,0	0,0	50,0	50,0	100,0	2
Brodski mehaničar - JMO	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Drvodjeljski tehničar	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Glazbenik violončelist	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	1
Kozmetičar (4-godišnji program)	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Meteorološki tehničar	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Monter strojeva i konstrukcija	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Obučarski tehničar (Galanterijski tehničar)	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Osnovna škola - članak 4 / prilagođeni program na jeziku nacionalne manjine	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Osnovna škola klasičnog baleta	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Plesač klasičnog baleta	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Plesač narodnih plesova	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Pomoćni galanterist - TES	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Pomoćni pletač - TES	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Pomoćni podopolagač - TES	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Pomoćni polagač keramičkih pločica - TES	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Redoviti osnovnoškolski program u posebnim uvjetima	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Rukovatelj prehrambenim strojevima	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	1
Umjetnička gimnazija	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Zlatar - JMO	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Šivač odjeće	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1
<i>Ukupno</i>	<i>5,6</i>	<i>46,0</i>	<i>10,5</i>	<i>37,9</i>	<i>48,4</i>	<i>31.189</i>

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Tablica 33. Definirani statusi krajem studenog 2017. godine generacije studenata 2016./2017. koji su izašli iz sustava obrazovanja (15-29) – prema visokom učilištu (%)

Visoko učilište	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Ekonomski fakultet, Zagreb	11,6	11,8	76,5	88,4	1.452
Sveučilište u Zadru, Zadar	10,1	15,5	74,3	89,9	1.185
Filozofski fakultet, Zagreb	8,0	11,9	80,1	92,0	1.170
Tehničko veleučilište u Zagrebu, Zagreb	14,6	5,5	79,9	85,4	1.111
Pravni fakultet, Zagreb	15,1	9,7	75,1	84,9	913
Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Zaprešić	12,4	8,5	79,1	87,6	780
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula	12,7	10,3	77,1	87,3	780
Ekonomski fakultet, Split	11,3	22,6	66,1	88,7	753
Zdravstveno veleučilište, Zagreb	18,8	13,9	67,3	81,2	743
Sveučilište Sjever, Koprivnica	17,5	10,0	72,5	82,5	647
Sveučilišni odjel za stručne studije, Split	11,5	19,3	69,2	88,5	616
Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu, Varaždin	15,6	12,1	72,3	84,4	596
Veleučilište u Karlovcu, Karlovac	13,2	11,3	75,5	86,8	593
Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb	15,2	1,6	83,3	84,8	580
Pomorski fakultet, Rijeka	11,0	13,9	75,1	89,0	575
Ekonomski fakultet, Osijek	13,6	21,7	64,8	86,4	568
Pravni fakultet, Split	12,8	25,7	61,5	87,2	561
Kineziološki fakultet, Zagreb	10,2	8,9	80,9	89,8	550
Učiteljski fakultet, Zagreb	16,0	9,2	74,8	84,0	543
Veleučilište Velika Gorica, Velika Gorica	14,4	7,1	78,5	85,6	536
Veleučilište u Rijeci, Rijeka	11,9	17,3	70,8	88,1	531
Agronomski fakultet, Zagreb	8,8	20,8	70,4	91,2	523
Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik	8,7	12,5	78,8	91,3	518
Prirodoslovno - matematički fakultet, Zagreb	12,5	9,0	78,4	87,5	510
Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, Split	12,1	15,8	72,1	87,9	455
Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, Osijek	13,6	18,5	67,9	86,4	449
Fakultet prometnih znanosti, Zagreb	15,5	11,9	72,6	84,5	446
Veleučilište VERN, Zagreb	12,8	4,8	82,3	87,2	436
Ekonomski fakultet, Rijeka	10,0	13,5	76,5	90,0	429
Poljoprivredni fakultet, Osijek	9,0	29,1	61,8	91,0	422
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija	14,8	14,1	71,1	85,2	418
Pomorski fakultet u Splitu, Split	9,3	19,7	71,0	90,7	376
Zagrebačka škola ekonomije i managementa, s pravom javnosti, Zagreb	8,3	5,8	85,9	91,7	361
Medicinski fakultet, Osijek	16,1	14,7	69,1	83,9	353
Fakultet političkih znanosti, Zagreb	7,0	19,7	73,3	93,0	345
Pravni fakultet, Osijek	11,4	24,2	64,4	88,6	343
Tehnički fakultet, Rijeka	13,3	6,2	80,5	86,7	339
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb	15,5	2,4	82,1	84,5	336

Visoko učilište	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Medicinski fakultet, Zagreb	20,3	0,6	79,0	79,7	315
Hrvatski studiji, Zagreb	9,3	17,3	73,5	90,7	313
Libertas Međunarodno sveučilište, Zagreb	8,9	11,2	79,9	91,1	304
Veleučilište u Šibeniku, Šibenik	12,5	32,0	55,6	87,5	297
Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb	11,8	17,7	70,5	88,2	288
Međimursko veleučilište u Čakovcu, Čakovec	11,9	15,2	72,9	88,1	277
Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka	10,7	20,2	69,1	89,3	272
Veleučilište u Slavonskom Brodu, Slavonski Brod	10,7	23,9	65,4	89,3	272
Filozofski fakultet, Split	10,8	21,9	67,3	89,2	269
Šumarski fakultet, Zagreb	13,9	26,7	59,4	86,1	266
Filozofski fakultet, Osijek	10,7	17,9	71,4	89,3	262
Veleučilište u Požegi, Požega	12,2	22,1	65,6	87,8	262
Pravni fakultet, Rijeka	12,5	19,0	68,5	87,5	248
Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci	11,8	9,2	79,0	88,2	238
Prirodoslovno - matematički fakultet, Zagreb	16,0	1,3	82,8	84,0	238
Kineziološki fakultet, Split	8,5	20,8	70,8	91,5	236
Visoka škola za sigurnost s pravom javnosti, Zagreb	14,7	9,3	76,0	85,3	225
Građevinski fakultet, Osijek	11,4	23,3	65,2	88,6	210
Građevinski fakultet, Zagreb	13,0	16,0	71,0	87,0	200
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek	14,5	13,5	72,0	85,5	200
Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu, Slavonski Brod	12,9	13,4	73,7	87,1	186
Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru, Vukovar	9,8	23,5	66,7	90,2	183
Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb	9,3	22,0	68,7	90,7	182
Veterinarski fakultet, Zagreb	9,1	9,7	81,3	90,9	176
Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb	8,6	24,6	66,9	91,4	175
Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb	12,1	4,6	83,2	87,9	173
RIT Croatia, Dubrovnik	8,1	4,4	87,5	91,9	160
Arhitektonski fakultet, Zagreb	11,1	13,1	75,8	88,9	153
Medicinski fakultet, Rijeka	17,1	12,5	70,4	82,9	152
Grafički fakultet, Zagreb	12,7	15,3	72,0	87,3	150
Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb	10,0	20,0	70,0	90,0	150
Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Zagreb	9,6	4,1	86,3	90,4	146
Građevinski fakultet, Rijeka	12,3	6,8	80,8	87,7	146
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb	15,2	11,0	73,8	84,8	145
Visoka tehnička škola u Bjelovaru, Bjelovar	20,6	14,2	65,2	79,4	141
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Split	11,4	18,6	70,0	88,6	140
Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci, Rijeka	18,1	16,7	65,2	81,9	138
Medicinski fakultet, Split	9,6	5,2	85,2	90,4	135
Prirodoslovno - matematički fakultet, Split	11,7	10,9	77,3	88,3	128
Kemijsko-tehnološki fakultet, Split	8,8	29,6	61,6	91,2	125
Prehrambeno tehnološki fakultet, Osijek	8,2	23,0	68,9	91,8	122
Stomatološki fakultet, Zagreb	13,0	12,2	74,8	87,0	115

Visoko učilište	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Odjel za kulturologiju, Osijek	10,6	29,2	60,2	89,4	113
Visoko učilište EFFECTUS - visoka škola za financije i pravo, Zagreb	13,6	4,5	81,8	86,4	110
Geodetski fakultet, Zagreb	11,7	15,5	72,8	88,3	103
Akademija likovnih umjetnosti, Zagreb	1,0	18,4	80,6	99,0	103
Veleučilište "Marko Marulić" u Kninu, Knin	13,0	14,0	73,0	87,0	100
Muzička akademija, Zagreb	13,3	7,1	79,6	86,7	98
Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Virovitica	16,8	25,3	57,9	83,2	95
Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb	8,4	17,9	73,7	91,6	95
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Split	10,0	25,6	64,4	90,0	90
Veleučilište "Nikola Tesla" u Gospiću, Gospić	12,3	25,9	61,7	87,7	81
Filozofski fakultet Družbe Isusove, Zagreb	8,6	17,3	74,1	91,4	81
Umjetnička akademija, Split	6,3	30,0	63,8	93,8	80
Geotehnički fakultet, Varaždin	11,4	22,8	65,8	88,6	79
Visoko učilište Algebra, Zagreb	14,3	5,2	80,5	85,7	77
Visoka škola za menadžment i dizajn "ASPIRA", Split	7,8	9,1	83,1	92,2	77
Učiteljski fakultet, Rijeka	19,7	10,5	69,7	80,3	76
Visoka škola za informacijske tehnologije, Zagreb	17,3	8,0	74,7	82,7	75
Visoka poslovna škola Zagreb s pravom javnosti, Zagreb	11,3	7,0	81,7	88,7	71
Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, Rijeka	9,1	25,8	65,2	90,9	66
Odjel za matematiku, Osijek	9,5	4,8	85,7	90,5	63
POLITEHNIKA PULA - Visoka tehničko-poslovna škola s pravom javnosti, Pula	16,7	3,3	80,0	83,3	60
Odjel za informatiku, Rijeka	14,8	14,8	70,4	85,2	54
Visoka škola za inspeksijski i kadrovski menadžment, Split	9,3	18,5	72,2	90,7	54
Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment, Zagreb	3,7	13,0	83,3	96,3	54
Odjel za fiziku, Osijek	9,4	18,9	71,7	90,6	53
Akademija dramske umjetnosti, Zagreb	10,4	4,2	85,4	89,6	48
Veleučilište Hrvatsko zagorje Krapina, Krapina	17,0	6,4	76,6	83,0	47
Katolički bogoslovni fakultet, Split	14,9	10,6	74,5	85,1	47
Metalurški fakultet, Sisak	13,0	15,2	71,7	87,0	46
Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski, Zagreb	16,3	7,0	76,7	83,7	43
Visoka škola međunarodnih odnosa i diplomacije Dag Hammarskjöld, Zagreb	2,3	4,7	93,0	97,7	43
Odjel za biotehnologiju, Rijeka	2,9	20,0	77,1	97,1	35
Umjetnička akademija u Osijeku, Osijek	2,9	14,7	82,4	97,1	34
Visoka poslovna škola PAR, Rijeka	5,9	8,8	85,3	94,1	34
Sveučilišni odjel za studije mora, Split	15,6	28,1	56,3	84,4	32
Odjel za biologiju, Osijek	9,4	9,4	81,3	90,6	32
Visoka policijska škola u Zagrebu, Zagreb	23,3	0,0	76,7	76,7	30
RRIF Visoka škola za financijski menadžment, Zagreb	31,0	10,3	58,6	69,0	29

Visoko učilište	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni	NEET	Broj
Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Đakovo	6,9	13,8	79,3	93,1	29
Sveučilište u Zagrebu, Zagreb	14,3	14,3	71,4	85,7	28
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Split	15,4	38,5	46,2	84,6	26
Odjel za kemiju, Osijek	8,3	37,5	54,2	91,7	24
Odjel za matematiku, Rijeka	10,0	0,0	90,0	90,0	20
Odjel za fiziku, Rijeka	0,0	16,7	83,3	100,0	18
Visoka škola tržišnih komunikacija AGORA s pravom javnosti, Zagreb	23,1	7,7	69,2	76,9	13
Sveučilište u Rijeci, Rijeka	23,1	0,0	76,9	76,9	13
Teološki fakultet "Matija Vlačić Ilirik" s pravom javnosti, Zagreb	16,7	25,0	58,3	83,3	12
Europska poslovna škola Zagreb, Zagreb	0,0	0,0	100,0	100,0	1
Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Osijek	0,0	100,0	0,0	100,0	1
<i>Ukupno</i>	<i>12,3</i>	<i>14,0</i>	<i>73,7</i>	<i>87,7</i>	<i>34.048</i>

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Tablica 34. Rezultati probit analize za učenike (Carnet baza)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
DOB (15 - referentna kategorija)				
16	-0,0371 (0,598)	0,0910 (0,155)	0,0702 (0,155)	-0,0676 (0,155)
17	-1,605*** (0,515)	0,548*** (0,147)	-0,987*** (0,131)	-0,670*** (0,144)
18	-2,332*** (0,509)	0,494*** (0,144)	-1,342*** (0,127)	-0,696*** (0,141)
19	-2,375*** (0,509)	0,499*** (0,143)	-1,406*** (0,126)	-0,720*** (0,140)
20	-1,986*** (0,511)	0,667*** (0,150)	-1,093*** (0,130)	-0,735*** (0,148)
21	-1,673*** (0,533)	0,452*** (0,172)	-0,677*** (0,140)	-0,455*** (0,171)
22	-1,966*** (0,626)	-0,575 (0,420)	-0,342 (0,230)	0,564 (0,424)
23	-1,835** (0,713)	0,860 (0,562)	-1,036** (0,471)	-0,841 (0,592)
SPOL (muški)	-0,0297 (0,0192)	-0,181*** (0,0257)	0,0564*** (0,0182)	0,199*** (0,0287)
ŽUPANIJA (Zagrebačka županija - referentna kategorija)				
Krapinsko-zagorska županija	-0,145*** (0,0528)	-0,129* (0,0775)	-0,0650 (0,0481)	0,133 (0,0854)
Sisačko-moslavačka županija	0,196*** (0,0519)	0,645*** (0,0603)	-0,209*** (0,0491)	-0,657*** (0,0669)
Karlovačka županija	0,137** (0,0574)	0,382*** (0,0695)	-0,0647 (0,0535)	-0,385*** (0,0768)
Varaždinska županija	-0,0396 (0,0512)	-0,188** (0,0788)	0,0525 (0,0455)	0,222*** (0,0848)
Koprivničko-križevačka županija	-0,000657 (0,0549)	0,238*** (0,0717)	-0,101** (0,0510)	-0,247*** (0,0795)
Bjelovarsko-bilogorska županija	0,168*** (0,0545)	0,604*** (0,0647)	-0,189*** (0,0525)	-0,615*** (0,0725)
Primorsko-goranska županija	0,0234 (0,0458)	0,198*** (0,0628)	-0,0676 (0,0430)	-0,228*** (0,0701)
Ličko-senjska županija	0,0855 (0,0849)	0,476*** (0,103)	-0,166* (0,0852)	-0,493*** (0,118)
Virovitičko-podravska županija	0,0600 (0,0623)	0,622*** (0,0725)	-0,303*** (0,0619)	-0,698*** (0,0828)
Požeško-slavonska županija	0,181*** (0,0636)	0,407*** (0,0817)	-0,0343 (0,0624)	-0,400*** (0,0920)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
Brodsko-posavska županija	0,0332 (0,0497)	0,322*** (0,0619)	-0,120** (0,0471)	-0,364*** (0,0692)
Zadarska županija	0,133** (0,0532)	0,188** (0,0759)	0,0414 (0,0501)	-0,152* (0,0837)
Osječko-baranjska županija	0,223*** (0,0407)	0,750*** (0,0508)	-0,238*** (0,0390)	-0,771*** (0,0567)
Šibensko-kninska županija	-0,00525 (0,0813)	0,393*** (0,0937)	-0,193** (0,0773)	-0,456*** (0,107)
Vukovarsko-srijemska županija	0,272*** (0,0466)	0,552*** (0,0574)	-0,0375 (0,0439)	-0,528*** (0,0634)
Splitsko-dalmatinska županija	0,0788** (0,0379)	0,457*** (0,0503)	-0,138*** (0,0357)	-0,509*** (0,0561)
Istarska županija	0,187*** (0,0591)	-0,139 (0,0888)	0,200*** (0,0536)	0,163* (0,0958)
Dubrovačko-neretvanska županija	0,0865 (0,0565)	0,371*** (0,0727)	-0,0987* (0,0557)	-0,411*** (0,0839)
Međimurska županija	-0,0883 (0,0598)	-0,122 (0,0865)	-0,0290 (0,0537)	0,0973 (0,0949)
Grad Zagreb	-0,0971*** (0,0344)	-0,154*** (0,0517)	-0,0724** (0,0319)	0,115** (0,0576)
NA	0,147 (0,144)	0,345** (0,152)	-0,0704 (0,135)	-0,354** (0,168)
TIP PROGRAMA (Programi četverogodišnjeg trajanja obrazovanja - referentna kategorija)				
5-godišnje obrazovanje	-0,227*** (0,0674)	-0,892*** (0,103)	0,151** (0,0676)	1,021*** (0,116)
3-godišnji programi za industriju i gospodarstvo	1,310*** (0,0421)	0,430*** (0,0388)	0,793*** (0,0338)	-0,0283 (0,0419)
3-godišnji programi za obrtništvo - klasični i JMO	1,190*** (0,0328)	0,507*** (0,0356)	0,704*** (0,0289)	-0,149*** (0,0388)
1-godišnji i 2-godišnji programi	0,503** (0,195)	0,521*** (0,187)	0,260 (0,175)	-0,245 (0,200)
Osnovno – glazbeno ili plesno	0,116 (0,500)		0,371 (0,448)	
Osnovno redovno	2,716*** (0,338)	1,540*** (0,136)	1,529*** (0,111)	-0,780*** (0,140)
Prilagođeni programi za učenike s teškoćama	1,310*** (0,0850)	1,138*** (0,0664)	0,216*** (0,0625)	-0,798*** (0,0702)
STRUKOVNO PODRUČJE (Gimnazija - referentna kategorija)				
Tehničko područje	1,122*** (0,0267)	1,275*** (0,0593)	0,928*** (0,0260)	-0,802*** (0,0769)
Promet	1,364***	1,399***	1,080***	-0,864***

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
	(0,0455)	(0,0727)	(0,0427)	(0,0886)
Poljoprivreda, prehrana i šumarstvo	1,432***	1,479***	1,050***	-0,943***
	(0,0441)	(0,0667)	(0,0402)	(0,0837)
Osobne i ostale usluge	1,412***	1,477***	0,945***	-0,933***
	(0,0641)	(0,0733)	(0,0501)	(0,0881)
Umjetnost	1,195***	1,129***	1,030***	-0,579***
	(0,0620)	(0,107)	(0,0624)	(0,128)
Ekonomija i trgovina	1,033***	1,380***	0,767***	-0,984***
	(0,0270)	(0,0578)	(0,0272)	(0,0770)
Ugostiteljstvo i turizam	1,125***	1,281***	0,898***	-0,806***
	(0,0335)	(0,0615)	(0,0324)	(0,0796)
Veterina	1,731***	1,697***	1,286***	-1,031***
	(0,0852)	(0,108)	(0,0803)	(0,126)
Zdravstvo	1,271***	1,598***	0,890***	-1,171***
	(0,0487)	(0,0766)	(0,0496)	(0,0981)
Međustrukovni programi	0,896***	0,480	0,944***	-0,0502
	(0,208)	(0,446)	(0,203)	(0,513)
Konstanta	1,053**	-3,301***	0,148	2,559***
	(0,509)	(0,158)	(0,130)	(0,161)
Broj opažanja	31.185	31.176	31.185	15.087
Likelihood ratio	-14.627	-8.550	-16.629	-7.124
chi²	8.773	2.348	6.470	1.233
Pseudo R²	0,323	0,182	0,197	0,096

Napomene: Robusne standardne greške u zagradama. *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,1.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.

Tablica 35. Rezultati probit analize za studente (Srce baza)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
DOB (19 - referentna kategorija)				
20	0,00414 (0,0864)	0,0601 (0,0804)	-0,0431 (0,0694)	-0,0601 (0,0824)
21	0,00466 (0,0860)	0,0506 (0,0804)	-0,0349 (0,0692)	-0,0522 (0,0823)
22	-0,0161 (0,0852)	-0,00460 (0,0801)	-0,00775 (0,0687)	-0,000260 (0,0821)
23	-0,0811 (0,0833)	0,197** (0,0778)	-0,184*** (0,0671)	-0,217*** (0,0798)
24	-0,133 (0,0817)	0,230*** (0,0762)	-0,243*** (0,0657)	-0,260*** (0,0781)
25	-0,210*** (0,0816)	0,157** (0,0764)	-0,240*** (0,0658)	-0,194** (0,0784)
26	-0,231*** (0,0822)	0,179** (0,0772)	-0,267*** (0,0664)	-0,220*** (0,0792)
27	-0,308*** (0,0839)	0,0367 (0,0801)	-0,231*** (0,0684)	-0,0830 (0,0823)
28	-0,343*** (0,0857)	0,0891 (0,0822)	-0,289*** (0,0701)	-0,148* (0,0846)
29	-0,269*** (0,0889)	-0,0819 (0,0880)	-0,141* (0,0734)	0,0469 (0,0905)
SPOL (muški)	0,00719 (0,0186)	-0,195*** (0,0188)	0,135*** (0,0158)	0,205*** (0,0193)
ŽUPANIJA (Zagrebačka županija - referentna kategorija)				
Krapinsko-zagorska županija	-0,124** (0,0609)	-0,0829 (0,0697)	-0,0468 (0,0551)	0,0636 (0,0727)
Sisačko-moslavačka županija	0,0426 (0,0633)	0,243*** (0,0634)	-0,126** (0,0543)	-0,252*** (0,0660)
Karlovačka županija	0,112 (0,0735)	0,218*** (0,0715)	-0,0645 (0,0616)	-0,217*** (0,0741)
Varaždinska županija	0,0589 (0,0596)	-0,00765 (0,0628)	0,0503 (0,0518)	0,0145 (0,0650)
Koprivničko-križevačka županija	0,194*** (0,0707)	0,104 (0,0693)	0,0635 (0,0592)	-0,0772 (0,0715)
Bjelovarsko-bilogorska županija	-0,0196 (0,0664)	0,307*** (0,0665)	-0,209*** (0,0574)	-0,328*** (0,0695)
Primorsko-goranska županija	0,0868* (0,0518)	0,180*** (0,0530)	-0,0549 (0,0445)	-0,177*** (0,0549)
Ličko-senjska županija	0,248** (0,112)	0,301*** (0,0962)	-0,0508 (0,0868)	-0,281*** (0,0990)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
Virovitičko-podravska županija	0,0550 (0,0787)	0,459*** (0,0735)	-0,281*** (0,0656)	-0,480*** (0,0768)
Požeško-slavonska županija	0,0891 (0,0775)	0,156** (0,0766)	-0,0369 (0,0657)	-0,152* (0,0794)
Brodsko-posavska županija	0,0944 (0,0623)	0,248*** (0,0607)	-0,101* (0,0524)	-0,247*** (0,0629)
Zadarska županija	0,112** (0,0569)	0,139** (0,0576)	-0,00879 (0,0485)	-0,132** (0,0597)
Osječko-baranjska županija	0,107** (0,0506)	0,451*** (0,0495)	-0,249*** (0,0425)	-0,461*** (0,0514)
Šibensko-kninska županija	0,0547 (0,0669)	0,351*** (0,0648)	-0,197*** (0,0565)	-0,366*** (0,0676)
Vukovarsko-srijemska županija	0,147** (0,0633)	0,324*** (0,0596)	-0,130** (0,0521)	-0,319*** (0,0618)
Splitsko-dalmatinska županija	0,167*** (0,0453)	0,440*** (0,0454)	-0,204*** (0,0384)	-0,437*** (0,0471)
Istarska županija	0,0623 (0,0565)	-0,112* (0,0625)	0,108** (0,0500)	0,123* (0,0647)
Dubrovačko-neretvanska županija	0,156** (0,0646)	0,287*** (0,0617)	-0,0922* (0,0534)	-0,280*** (0,0639)
Međimurska županija	0,0475 (0,0667)	-0,0229 (0,0703)	0,0479 (0,0581)	0,0325 (0,0728)
Grad Zagreb	0,108*** (0,0410)	-0,0815* (0,0445)	0,122*** (0,0360)	0,0991** (0,0461)
NA	0,279*** (0,0446)	-0,197*** (0,0483)	0,306*** (0,0390)	0,240*** (0,0498)
Izvan Hrvatske	0,711*** (0,0816)	-0,400*** (0,0761)	0,679*** (0,0637)	0,474*** (0,0772)
VRSTA VU (Fakultet - referentna kategorija)				
Umjetnička akademija	0,325*** (0,103)	0,426*** (0,0909)	-0,107 (0,0789)	-0,393*** (0,0932)
Veleučilište	-0,0427* (0,0251)	0,00815 (0,0254)	-0,0401* (0,0216)	-0,0150 (0,0263)
Visoka škola	-0,0500 (0,0391)	-0,237*** (0,0434)	0,108*** (0,0345)	0,243*** (0,0448)
PODRUČJE ZNANOSTI (Prirodne znanosti - referentna kategorija)				
Tehničke znanosti	-0,0400 (0,0519)	0,273*** (0,0584)	-0,200*** (0,0459)	-0,286*** (0,0602)
Biomedicina i zdravstvo	-0,187*** (0,0580)	0,182*** (0,0649)	-0,241*** (0,0516)	-0,208*** (0,0672)
Biotehničke znanosti	0,122* (0,0519)	0,653*** (0,0649)	-0,386*** (0,0516)	-0,657*** (0,0672)

Varijable	Cijela populacija (15-29)			NEET (15-29)
	NEET	Nezaposleni	Neaktivni	Neaktivni
	(0,0637)	(0,0646)	(0,0531)	(0,0666)
Društvene znanosti	-0,00816 (0,0513)	0,331*** (0,0572)	-0,214*** (0,0451)	-0,345*** (0,0590)
Humanističke znanosti	0,160*** (0,0584)	0,337*** (0,0620)	-0,116** (0,0499)	-0,327*** (0,0639)
Neodređeno	-0,0124 (0,0533)	0,378*** (0,0588)	-0,248*** (0,0467)	-0,388*** (0,0607)
Konstanta	1,210*** (0,0983)	-1,573*** (0,0987)	0,971*** (0,0821)	1,512*** (0,101)
Broj opažanja	34.046	34.046	34.046	29.848
Likelihood ratio	-12.507	-13.160	-19.123	-12.468
chi ²	404,3	1.149	973,0	1.173
Pseudo R ²	0,0163	0,0442	0,0251	0,0476

Napomene: Robusne standardne greške u zagradama. *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,1.

Izvor: EIZ obrada podataka dobivenih putem *Sporazuma o razmjeni podataka*.